

Θέμα : Οι Κοινωνικές Υπηρεσίες της Τοπικής
Αυτοδιοίκησης

Όνομα σπουδάστριας :

Αβρααμίδου Χαρά

Όνομα καθηγήτριας εφαρμογών :

κ Ουρανία Αλεξοπούλου
καθηγήτρια

Πτυχιακή Έρευνα για την λήψη πτυχίου στην
Κοινωνική Εργασία από το τμήμα Κοινωνικής
Εργασίας της Σχολής Επαγγελματίων Υγείας και
Πρόνοιας του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού
Ιδρύματος (Τ. Ε. Ι. Πάτρας)

Πάτρα   Ιούνιος 2005

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

Αρχίζοντας αυτήν την πτυχιακή εργασία, θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στην υπεύθυνη καθηγήτρια μου κ. Αλεξοπούλου Ουρανία για την πολύτιμη βοήθεια για την ολοκλήρωση αυτής της πτυχιακής εργασίας.

Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω τους υπεύθυνους των Κοινωνικών Υπηρεσιών για τη συνεργασία τους και τις πολύτιμες πληροφορίες που μου πρόσφεραν. Από τον Δήμο Μεσσήνιος, την υπεύθυνη Κοινωνική Λειτουργό κ. Νικολακοπούλου Κατερίνα, από τον Δήμο Βραχναϊκών το δήμαρχο κ. Παύλο Γριτσώνη, από το Δήμο του Ρίου τον Αντιδήμαρχο κ. Μαγιώνο Θεοφάνη, από το Δήμο Παραλίας Πατρών την υπεύθυνη Κοινωνική Λειτουργό του Βοήθεια Στο Σπίτι κ. Μαντέλου Αγγελική. Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω τους υπεύθυνους του Κοινωνικού Τομέα Πατρέως και ιδιαίτερα την κ. Αλεξανδρή Βασιλική για την πολύτιμη βοήθεια της.

Θα ήθελα τέλος να ευχαριστήσω τους φίλους και την οικογένεια μου για τη συμπαράσταση και τη βοήθεια που μου πρόσφεραν.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Στη παρούσα μελέτη, γίνεται μια προσπάθεια καταγραφής του χαρακτήρα και της μορφής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, πως εξελίχθηκε μέσα από το πέρασμα του χρόνου και ποια η σημερινή της μορφή και οι υπηρεσίες που παρέχει. Στη συνέχεια καταγράφεται η πορεία της Κοινωνικής Πολιτικής στην Ελλάδα και ο σημερινός της χαρακτήρας, αλλά και το πώς επηρεάζεται από την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Τέλος, γίνεται μια προσπάθεια καταγραφής των Κοινωνικών Υπηρεσιών του Νομού Αχαΐας και των υπηρεσιών που προσφέρουν.

Πιο συγκεκριμένα, στο **πρώτο κεφάλαιο**, γίνεται μια εισαγωγή, που προετοιμάζει τον αναγνώστη για το περιεχόμενο αυτής της εργασίας, αναλύεται ο σκοπός και οι επιμέρους στόχοι αυτής της εργασίας καθώς επίσης και ορίσμοί των σχετικών με το θέμα όρων.

Στο **δεύτερο κεφάλαιο**, γίνεται μια παρουσίαση της μορφής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, την ιστορική αναδρομή της, τις αρμοδιότητες των οργάνων της, η εξέλιξη του κοινωνικού ρόλου της και ο συσχετισμός της με την Κοινωνική Πολιτική. Έπειτα, αρχίζει η αναφορά στην Κοινωνική Πολιτική και συγκεκριμένα στην ιστορική αναδρομή της, τις κατευθύνσεις και τους στόχους της, τα θεωρητικά πρότυπα οργάνωσης των Κοινωνικών Υπηρεσιών και την προέλευση τους, τους βασικούς παράγοντες που επηρεάζουν τη διαμόρφωση της Κοινωνικής Πολιτικής, οι σκοποί και οι τομείς της, η κοινωνική και κοινοτική ανάπτυξη και οι προϋποθέσεις για τη δημιουργία οργανωμένου δικτύου παροχής Υπηρεσιών στο τοπικά αυτοδιοικούμενο επίπεδο.

Στο **τρίτο κεφάλαιο**, γίνεται μια παρουσίαση των Κοινωνικών Υπηρεσιών του Νομού Αχαΐας.

Στο **τέταρτο κεφάλαιο**, γίνεται μια περιγραφή του τρόπου εργασίας για την συλλογή των στοιχείων που συνθέτουν την μελέτη.

Στο **πέμπτο και τελευταίο κεφάλαιο**, αναφέρονται τα συμπεράσματα που προέκυψαν από τη μελέτη αυτού του θέματος, καθώς επίσης και κάποιες σχετικές προτάσεις για την καλύτερη λειτουργία των Κοινωνικών Υπηρεσιών της Τοπικής αυτοδιοίκησης, για την διευκόλυνση περισσότερων πολιτών.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Αναγνώριση	III
Περίληψη μελέτης	IV
Πίνακας Περιεχομένων	V

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

Εισαγωγή	1
Σκοπός	4
Ορισμός όρων	6

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

Ανασκόπηση άλλων μελετών και συγγραμμάτων

1. Ιστορική αναδρομή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης	10
Α. Αρχαίοι Δήμοι	11
Β. Τουρκοκρατία	13
Γ. Μετά την εθνική ανεξαρτησία	15
Δ. 1864 – 1912	17
Ε. 1912 – 1975	18
Στ. Το σύνταγμα του 1975	19
2. Οι αρμοδιότητες των οργάνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σήμερα	20
Α. Αρμοδιότητες Δημάρχου	23

Β. Αντιδήμαρχοι	24
Γ. Αρμοδιότητες Δημοτικού Συμβούλου	27
Δ. Σύγκληση του Δημοτικού Συμβούλου	30
Ε. Λειτουργία του Δημοτικού Συμβούλου	31
Στ. Επιτροπές του Δημοτικού Συμβούλου	32
Ζ. Αρμοδιότητες της Δημαρχιακής Επιτροπής	33
Η. Εποπτεία των πράξεων των συλλογικών οργάνων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης	36
3. Οι επιμέρους δραστηριότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης	38
4. Συμμετοχή και Τοπική Αυτοδιοίκηση	45
4.1. Βαθμός και τρόπος συμμετοχής	46
4.2. Αποκέντρωση στην τοπική κοινότητα	48
5. Η εξέλιξη του Κοινωνικού ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης	48
6. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση ως Κοινωνικός Θεσμός	50
7. Ιστορική αναδρομή της Κοινωνικής Πολιτικής	51
8. Κατευθύνσεις και στόχοι Κοινωνικής Πολιτικής	56
9. Θεωρητικά πρότυπα οργάνωσης των Κοινωνικών Υπηρεσιών...	57
Α. Υπολειμματικό Πρότυπο	58
Β. Θεσμικό – Αναδιανεμητικό Πρότυπο	60

10. Προέλευση Κοινωνικών Υπηρεσιών	60
A. Δομή και λειτουργίες μιας κοινωνικής οργάνωσης	62
B. Μορφή της Κοινωνικής Διοίκησης	62
Γ. Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά Οργανώσεων	63
Δ. Προσόντα και στάση προϊσταμένων Κοινωνικών Οργανώσεων	64
E. Καθορισμός Κοινωνικής Πολιτικής	65
11. Βασικοί παράγοντες που επηρεάζουν τη διαμόρφωση και υλοποίηση της Κοινωνικής Πολιτικής	67
12. Σκοποί και τομείς Κοινωνικής Πολιτικής	68
12.1. Προστασία εισοδήματος	69
12.2. Κατοικία	70
12.3. Υγεία	71
12.4. Κοινωνική Πρόνοια	71
12.5. Τεχνολογία Κοινωνικής Πολιτικής	72
13. Κοινωνική και Κοινοτική ανάπτυξη	75
14. Προϋποθέσεις για τη δημιουργία οργανωμένου δικτύου παροχής Υπηρεσιών στο τοπικά αυτοδιοικούμενο επίπεδο	77
15. Ο ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού στην Τοπική Αυτοδιοίκηση	77i
16. Κοινωνικές Υπηρεσίες των Δήμων του Νομού Αχαΐας	78
15.1. Κοινωνικός Τομέας του Δήμου Μεσσήνης	78
15.2. Κοινωνικός Τομέας του Δήμου Βραχναϊκών	86

15.3. Κοινωνικός Τομέας του Δήμου Πατρέων	88
15.4. Κοινωνικός Τομέας του Δήμου Ρίου	107
15.5. Κοινωνικός Τομέας του Δήμου Παραλίας Πατρών... ..	109
15.6. Δήμος Αιγείρας, Αιγίου, Ακράτας, Αροανίας, Διακοπτού, Δύμης, Ερινεού, Καλαβρύτων, Λαρισσού, Λευκασίου, Μόβρης, Παΐων, Συμπολιτείας, Τριταίας, Φαρρών και ο Δήμος Ωλενίας	125

16. Πίνακας προγραμμάτων των Κοινωνικών Τομέων του νομού Αχαΐας	126
---	-----

17. Σύγκριση Κοινωνικών Τομέων του Νομού Αχαΐας	128
---	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

Μεθοδολογία	131
-------------------	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Συμπεράσματα	134
Εισηγήσεις	138

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	141
---------------------------	-----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	145
------------------------	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Εισαγωγή

Σύμφωνα με την Κ. Φ. Γεωργίου, 2000, σελίδα 2, η τοπική αυτοδιοίκηση είναι αναγκαία γιατί προάγει και είναι μια αποτελεσματική μέθοδος παροχής ορισμένων υπηρεσιών και αγαθών, λόγω του ότι τα μέλη της προέρχονται από τον τοπικό πληθυσμό με πλήρη γνώση των τοπικών προβλημάτων και η διοίκηση της τοπικής αυτοδιοίκησης εξασφαλίζει μεγαλύτερο βαθμό συντονισμού στις διάφορες τοπικές δραστηριότητες. Η τοπική αυτοδιοίκηση μπορεί επίσης, λόγω της ανεξαρτησίας της, να παίρνει πρωτοβουλίες, να αποκτά εμπειρίες από το αποτέλεσμα των πράξεων και δραστηριοτήτων και να καινοτομεί σε μεθόδους διοίκησης και ιδέες. Εκτός των άλλων, η τοπική αυτοδιοίκηση, ενθαρρύνει τα πολιτικά δικαιώματα και την δημοκρατία, προωθεί την «πολιτική εκπαίδευση» των κατοίκων μέσα από την συμμετοχή πλήθους πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, γίνεται φραγμός ή άμυνα στην ισχυρή κεντρική διοίκηση και στην κατάχρηση της εξουσίας αποδυναμώνοντας την πολιτική ισχύ και μειώνοντας τον κίνδυνο υπερσυγκεντρωτισμού, αποτελεί μέσο επηρεασμού της κεντρικής διοίκησης και είναι τέλος αποτέλεσμα παραδοσιακών ή ιστορικών λόγων.

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά της τοπικής αυτοδιοίκησης που καθορίζουν τα όρια της σαν μια διακεκριμένη μορφή διαχείρισης τοπικών υποθέσεων είναι ότι η τοπική αυτοδιοίκηση εκλέγεται (χαρακτηριστικό που προσδίδει την αυτοτέλεια της), έχει υπευθυνότητα για υποθέσεις μόνο στην έκταση της τοπικής δικαιοδοσίας της, έχει πολλούς για να εξυπηρετήσει, έχει

καθορισμένη δομή που συνήθως διαμορφώνεται με συνταγματικές διατάξεις, εποπτεύεται από την κεντρική διοίκηση ανάλογα με την νομοθεσία για την διατήρηση της αυτοτέλειας της και την αποφυγή της ασυδοσίας και έχει τέλος τη δυνατότητα (έστω και περιορισμένη) επιβολής φορολογίας, για να μπορεί να έχει ικανοποιητικό βαθμό ανεξαρτησίας και ευελιξίας. (Το ίδιο, σελίδα 3)

Η εμπλοκή της τοπικής αυτοδιοίκησης σε οικονομικές δραστηριότητες οφείλεται στη ανάγκη παραγωγής αγαθών ή υπηρεσιών που ονομάζονται δημόσια αγαθά ή δημόσιες υπηρεσίες όπως, καθαριότητα, φωτισμός δρόμων, δημιουργία πάρκων αναψυχής, πλατείες, τοπική ύδρευση, πολιτιστικές δραστηριότητες κ.λ.π. (Το ίδιο)

Η Ο. Στασινοπούλου, 1999, σελίδα 143 – 144 «Η τοπική αυτοδιοίκηση είναι μια μορφή εξουσίας σε τοπικό επίπεδο.» Σαν πολιτικός θεσμός δηλαδή, εκφράζει τις ίδιες θεμελιακές κοινωνικές σχέσεις με το κεντρικό κράτος και ταυτόχρονα αποτελεί μία μορφή κρατικού μηχανισμού και άσκησης δημόσιας διοίκησης.

Σαν μορφή άσκησης κρατικής εξουσίας η τοπική αυτοδιοίκηση βρίσκεται κοντά στους πολίτες και στα τοπικά προβλήματα. Σαν μορφή δημόσιας διοίκησης, αναπτύσσει οργανωτικές δομές που ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των πολιτών και κατοχυρώνουν την εκπροσώπηση της βάσης στον σχεδιασμό της πολιτικής από το κεντρικό και στη σωστή υλοποίηση προγραμμάτων στο τοπικό επίπεδο. Με άλλα λόγια, συνδέεται με τον τρόπο ζωής, που δίνει έμφαση στην ανάπτυξη συλλογικών μορφών δράσης, συμμετοχικής συνείδησης, ενδυνάμωση των κοινοτικών θεσμών και ανάπτυξη οργανωτικής δομής μέσα στην κοινότητα. (Το ίδιο)

Σύμφωνα και με την Μ. Τ. Σιδέρη, 1999, σελίδα 37, «η οργάνωση και η λειτουργία της τοπικής αυτοδιοίκησης εγγράφεται στο ευρύτερο θεσμικό πλαίσιο του δημοκρατικού πολιτεύματος.» Η έννοια του κοινωνικού σχηματισμού παραπέμπει στον τρόπο μορφοποίησης της ανθρώπινης κοινωνίας σε κάθε ιστορική στιγμή. Ο κοινωνικός σχηματισμός περιλαμβάνει ό,τι μπορεί να συμπεριληφθεί στην κοινωνική συνύπαρξη των ανθρώπων όπως η οικονομία, οι κοινωνικές σχέσεις και συναλλαγές, οι σχέσεις συγγένειας, η οικογένεια, η πολιτική διαδικασία, οι ιδεολογίες, οι θεσμοί, οι κανόνες δικαίου και ηθικής κ.λ.π.

Ο Σ. Μπαμπά στην Ο. Στασινοπούλου, 1999, σελίδα 69, πάλι δηλώνει ότι η τοπική αυτοδιοίκηση στην εποχή μας δεν είναι απλώς ένας τοπικής σημασίας διοικητικός μηχανισμός, αλλά είναι ένας ζωντανός διοικητικό – πολιτικός θεσμός ο οποίος θεμελιώνεται στην λαϊκή κυριαρχία ενώ ταυτόχρονα βρίσκεται πιο κοντά στον πολίτη, τη ζωή του και τα προβλήματα του. Η τοπική αυτοδιοίκηση είναι βασικό θεμέλιο της δημοκρατίας. Χωρίς την τοπική αυτοδιοίκηση η δημοκρατία δεν μπορεί να βαθύνει, να ξεφύγει από τις γενικές αρχές, τους τύπους και τα σχήματα και να οδηγηθεί στην ουσία των ανθρώπινων σχέσεων. Δεν μπορεί ακόμη να βάλει τον πολίτη και την καθημερινή του ζωή στο κέντρο των λειτουργιών της και έτσι μένει στάσιμη. Όταν όμως η δημοκρατία δεν μπορεί να προχωρήσει, να βαθύνει, να αγγίξει τον άνθρωπο, χάνει τη δύναμη της, απονευρώνεται και σιγά – σιγά αποκεντρώνεται.

Σκοπός

Σκοπός αυτής της πτυχιακής εργασίας είναι να αναλυθεί και να παρουσιαστεί ο ρόλος των Κοινωνικών Υπηρεσιών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και να παρουσιαστούν τα προγράμματα των κοινωνικών υπηρεσιών του Νομού Αχαΐας και το ρόλο των Κοινωνικών Λειτουργών σε αυτές τις υπηρεσίες.

Επιμέρους στόχοι:

Να παρουσιαστεί :

1. τι είναι η Τοπική Αυτοδιοίκηση
2. πώς οργανώθηκε η Τοπική Αυτοδιοίκηση
3. ποιος είναι ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης
4. τι προσφέρει η Τοπική Αυτοδιοίκηση
5. πώς σχετίζεται η Τοπική Αυτοδιοίκηση με τις Κοινωνικές Υπηρεσίες
6. τι είναι οι Κοινωνικές Υπηρεσίες και η Κοινωνική Πολιτική
7. πώς εξελίχθηκαν οι Κοινωνικές Υπηρεσίες και η Κοινωνική Πολιτική και πως λειτουργούν στα πλαίσια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

8. τι υπηρεσίες προσφέρουν
9. ποιες κοινωνικές υπηρεσίες λειτουργούν στον νομό Αχαΐας.
10. τι υπηρεσίες προσφέρει ο κάθε δήμος και ποια προγράμματα λειτουργούν στον κάθε δήμο
11. ποιο πληθυσμό αφορούν αυτές οι υπηρεσίες και τα προγράμματα
12. τι διαφορές έχουν τα προγράμματα των Κοινωνικές Υπηρεσίες του κάθε Δήμου

Ορισμός όρων

1. Τοπική Αυτοδιοίκηση :

α) Σύμφωνα με τον Η. Τσεντέ, 1986, σελίδα 2, «η τοπική αυτοδιοίκηση είναι μια αυτόνομη διοίκηση με κύριο σκοπό τη διαχείριση των τοπικών κοινών υποθέσεων από ένα αντιπροσωπευτικό όργανο της τοπικής κοινωνίας.»

β) Η Ο. Στασινοπούλου, 1999, σελίδα 143 - 144, δηλώνει από την πλευρά της ότι «με τον όρο τοπική αυτοδιοίκηση αναφερόμαστε στη μορφή εκείνη κρατικής εξουσίας στο τοπικό επίπεδο, που αν και αποτελεί μέρος του κρατικού μηχανισμού και κινείται μέσα στα πλαίσια της κεντρικής της κεντρικής κρατικής πολιτικής, χαρακτηρίζεται από αυτοτέλεια στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της.»

2. Κοινωνικές Υπηρεσίες :

Η Ο. Στασινοπούλου πάλι, στο Γετίμης – Γράβαρης, 1993, σελίδα 272 – 273, δηλώνει ότι με τον όρο Κοινωνικές Υπηρεσίες αναφερόμαστε σε ένα δίκτυο υπηρεσιών που αφορά τόσο το δημόσιο όσο και τον ιδιωτικό τομέα (κερδοσκοπικό και μη κερδοσκοπικό). Με άλλα λόγια, με τον συγκεκριμένο όρο υποδηλώνεται το γεγονός ότι υπάρχει ένα εκτεταμένο και περίπλοκο δίκτυο παροχής υπηρεσιών που στοχεύει στην κάλυψη ενός μεγάλου φάσματος αναγκών, κοινωνικών, οικονομικών και συναισθηματικών, του ανθρώπου.

3. Κοινότητα :

Σύμφωνα με τους Ross, 1971, σελίδα 59 και Boulet, 1980, σελίδα 291 – 298, στο Ζωγράφου Α., 2002, σελίδα 49, « Κοινότητα μπορεί να είναι μια γεωγραφική ενότητα (π.χ. γειτονιά, συνοικία, χωριό, πόλη, νομός, κράτος κ.λ.π.) μια ομάδα ανθρώπων που βρίσκονται σε ένα λειτουργικό συσχετισμό μεταξύ τους (π.χ. εργοστάσιο, συνδικάτο, θρησκευτικό δόγμα, νοσοκομείο, σχολείο, σύλλογος κ.λ.π.) ή μια κατηγορία πληθυσμού με ένα κοινό χαρακτηριστικό (π.χ. παιδιά, νέοι, γέροι, εργάτες, γυναίκες, αγρότες, άστεγοι, αλλοδαποί, αθίγγανοι κ.λ.π.

4. Κοινωνική Πολιτική :

Σύμφωνα με τον Δ. Ιατρίδη, 1987, σελίδα 49, «Η Κοινωνική Πολιτική είναι η επιστήμη η οποία έχει σαν αντικείμενο έρευνας, το σύστημα κοινωνικής προστασίας προς τις ασθενέστερες κοινωνικές τάξεις, με σκοπό την κοινωνική ανάπτυξη».

Ο Βαρδακούλας, 1980 : 73, στο Π. Α. Σταθόπουλος, 1987, σελίδα 23, πάλι, δηλώνει ότι «Η Κοινωνική Πολιτική σαν επιστήμη μελετά την ανθρώπινη συμπεριφορά σε όλη της τη σφαιρικότητα, στην πληρότητα της σε όλη την κοινωνική περιοχή του ανθρώπινου, με σκοπό την υποβοήθηση του ανθρώπου να αναχθεί σε προσωπικότητα στην κοινωνική συμβίωση».

Ο R. Morris, 1979 σελίδα 9, στον Π. Σταθόπουλο, 1987, σελίδα 26, αναφέρεται στην Κοινωνική Πολιτική ως το σύνολο των δραστηριοτήτων και επιλογών μέτρων κοινωνικής προστασίας μίας κοινωνίας.

Η Κοινωνική Πολιτική σύμφωνα με Π. Καλογεράκη, 1978, σελίδα 54 νοείται η λήψη μέτρων που παίρνει το κράτος ή άλλος μηχανισμός εξουσίας, όπως Ευρωπαϊκή Ένωση, Τοπική Αυτοδιοίκηση, προκειμένου να αντιμετωπίσει ή να προλάβει φαινόμενα δυσλειτουργικά που αφορούν το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο ή μέρος του πληθυσμού.

Ο Γ. Πανούσος, 2000, σελίδα 251, από την πλευρά του δηλώνει ότι Κοινωνική Πολιτική ορίζουμε «τη διορθωτική ή προληπτική παρέμβαση στην κοινωνική πραγματικότητα με τη λήψη μέτρων που αποσκοπούν στην άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων και την προαγωγή της κοινωνικής δικαιοσύνης».

5. Πολιτική :

Ο Π. Α. Σταθόπουλος, 1987, σελίδα 24, αναφέρεται στην πολιτική σαν «έκφραση των επιλογών της διοίκησης ενός οργανισμού ή κυβερνητικής υπηρεσίας».

6. Κοινωνική Πρόνοια :

Ο Κ. Κρεμαλής, 1991, σελίδα 65, δηλώνει ότι «Κοινωνική Πρόνοια ένας οριζόμενος από τους κανόνες Δικαίου θεσμός επικουρικής και εξατομικευμένης προστασίας, που παρέχεται από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς προς τα άτομα ή ομάδες, με σκοπό την πρόληψη, τη μείωση ή την επανόρθωση των συνεπειών μιας κατάστασης κοινωνικής ή οικονομικής ανάγκης».

7. Κράτος Πρόνοιας :

Σύμφωνα με την Ο. Στασινοπούλου, 2000, σελίδα 26, «Ο όρος «κράτος πρόνοιας» αναφέρεται στην ιστορικά καθορισμένη μορφή του αστικού κράτους στις αναπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες, η οποία χαρακτηρίζεται από μεγάλη διεύρυνση της κοινωνικής του λειτουργίας, ιδιαίτερα στη σφαίρα της κοινωνικής αναπαραγωγής. Αναλαμβάνει την ευθύνη κάλυψης αναγκών απασχόλησης, υγείας, παιδείας, κατοικίας, κοινωνικής φροντίδας, προστασίας του περιβάλλοντος και ελεύθερου χρόνου για τον ενεργό και μη ενεργό πληθυσμό, αναπτύσσοντας το μηχανισμό του για την παροχή των ανάλογων υπηρεσιών ή για τη ρύθμιση των της παροχής τους από την ιδιωτικό, κερδοσκοπικό και μη, τομέα. Αποτελεί συγχρόνως ένα ιδεατό μοντέλο κράτους, βασισμένο στις αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης και της σχεδιασμένης συλλογικής δράσης, με απώτερο στόχο την επίτευξη – ποιοτικά και ποσοτικά – της ευημερίας των πολιτών του και την εξάλειψη, ή τουλάχιστον τη σημαντική μείωση, της κοινωνικής ανισότητας.

Τα διάφορα συστήματα κοινωνικής πολιτικής, εκφράζουν το επίπεδο ανάπτυξης, τις ιδιαιτερότητες και τις αντιφάσεις της συγκεκριμένης κοινωνίας μέσα στην οποία διαμορφώνεται».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΑΛΛΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

1. Ιστορική αναδρομή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Η πρώτη μορφή ύπαρξης στην ιστορία του ανθρώπινου πολιτισμού ήταν η κοινότητα και σε μεταγενέστερο στάδιο επήλθαν η οργάνωση της πόλης και ο σχηματισμός των εθνών όπως αναφέρει η Π. Δαράκη, 1995, σελίδα 15-16.

Για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα η έννοια κοινότητα και πολιτεία συνέπιπταν. Αφού συνέπιπταν αποτέλεσμα αυτού ή και οι δυο σχηματισμοί να είναι αυτοδιοικούμενοι και τοπικοί. Τα κύρια χαρακτηριστικά τους ήταν οι κοινοί θεσμοί τα κοινά συμφέροντα και οι κοινοί τρόποι ενεργείας των ανθρώπων στην προσπάθεια τους για επιβίωση και ανάπτυξη. Οποιαδήποτε κοινωνική λειτουργία από την οργάνωση της παραγωγής ως την διανομή των αγαθών και από την άμυνα ως την περίθαλψη των αδυνάτων περιήλθε στα χέρια της κοινότητας. Στην περίοδο αυτή δεν υπήρχε κανένα πρόβλημα σε σχέση με το περιεχόμενο της όμως σε μετέπειτα στάδιο με την δημιουργία της πολιτείας και του κράτους αναμενόταν να μετατραπούν οι δήμοι και οι κοινότητες σε διοικητικές υποδιαιρέσεις και η αυτοδιοίκηση σε βοηθητική λειτουργία. (Το ίδιο)

Όμως η ιστορική εξέλιξη διέψευσε τα αναμενόμενα αποτελέσματα και όχι μόνο δεν συνέβηκε αυτό αλλά αντιθέτως απέδειξαν ότι οι δήμοι και οι κοινότητες υπό οποιοδήποτε κοινωνικό σύστημα και μορφή διακυβέρνησης διατήρησαν την αυτοτέλεια τους. (Το ίδιο)

Έτσι και στις μέρες μας όπου η εξάρτηση της ανθρώπινης μοίρας δεν εξαρτάται από τοπικούς μόνο αλλά και από παγκόσμιους παράγοντες οι δήμοι και οι κοινότητες είναι αυτοδιοικούμενοι τοπικοί παράγοντες αλλά και υποδιαιρέσεις του κράτους. (Το ίδιο)

A. Αρχαίοι δήμοι

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στάθηκε το ρίζωμα των κατοίκων της Ελλάδας. Ιδρυτής της πρωτόθετης παναθηναϊκής οργάνωσης μπορεί να θεωρηθεί ο Θησέας σαν ιδρυτής του αρχαίου Δήμου της Αθήνας. Από το θεσμό του δήμου γεννήθηκε η δημοκρατία και η συνέλευση του λαού (Εκκλησία του Δήμου) η οποία ήταν παράλληλα θεσμός και δεν ήταν τίποτα άλλο από την συγκέντρωση του λαού στις πόλεις της Αρχαίας Ελλάδας για την άσκηση των καθηκόντων τους και των δικαιωμάτων. Γνωρίσματα της εκκλησίας του δήμου ήταν η μεγάλη συμμετοχή των πολιτών και η συνάθροιση των μελών της πολιτείας σύσκεψη και απόφαση σε κοινά θέματα. (Το ίδιο)

Ο Σόλων θεμελίωσε την ισοπολιτεία και ισονομία των Αθηναίων πολιτών και έδωσε δύναμη στην Εκκλησία του Δήμου των Αθηναίων όπου αργότερα μετεξελίχθηκε σε κεντρική εξουσία. (Το ίδιο)

Έπειτα ο Κλεισθένης το 509-508 π. Χ. χώρισε την Αττική σε 30 μέρη και καθιέρωσε το θεσμό του δήμου στον οποίο κάθε μέρος είχε από τρεις έως και περισσότερους δήμους. (Το ίδιο)

«Ο θεσμός του δήμου ξεκινώντας μέσα από στενά πλαίσια της ομηρικής κοινωνίας μεγάλωσε προοδευτικά εδαφικά και λειτουργικά μέχρις ότου το 508 π. Χ. που άρχισε να παίρνει

διαστάσεις και δικαιοδοσίες σε μεγάλο βαθμό όπου εμφανίζονται σήμερα σε παγκόσμια κλίμακα». (Το ίδιο)

Ο Δ. Ζαννάς, 1976, σελίδα 58, γράφει ότι ιστορικά είναι βεβαιωμένο πως ιδρυτής του θεσμού ήταν ο Κλεισθένης ο οποίος διαίρεσε την Αθήνα σε 100 δήμους με ξεχωριστά διοικητικά όργανα και ξεχωριστή για τους δημότες του κάθε δήμου προσωνομία.

Τον 13^ο αιώνα π. Χ. στην μυκηναϊκή Ελλάδα έχουμε το χωρισμό της Ελλάδας σε πόλεις κράτη. Επικεφαλής ήταν ο «άναξ». Τα μικρότερα κράτη τα διοικούσαν συμβούλια τοπικών αρχόντων. Έτσι από εκείνη την εποχή άρχισε να μορφοποιείται η Τοπική Αυτοδιοίκηση. (Το ίδιο)

Στην Ομήρου Ιλιάδα γίνεται αναφορά για πρώτη φορά στους δημογέροντες σαν τοπικούς αρχόντες. Στην κοινωνία του Ομήρου η τοπική διοίκηση την μορφή Δήμος - Δημογέροντες - Γενική συνέλευση του Δήμου. Παράλληλα ο Πλούταρχος χρησιμοποιεί συχνά τον όρο δήμος στα κείμενα του. (Το ίδιο)

Τον Η αιώνα π. Χ. το φυλετικό κράτος της ομηρικής εποχής διαδέχθηκαν οι πόλεις της αρχαίας Ελλάδας οι οποίες άλλαξαν τη δομή των κοινωνιών. Αυτόν τον αιώνα άρχισε να διαχωρίζεται ο δήμος από την πόλη. Ο δήμος έχει δικές του αρχές διοίκησης της περιουσίας, δική του Τοπική Αυτοδιοίκηση και τον δήμο το αποτελούσαν οι δημότες, ο λαός δηλαδή. Οι δημότες συνέρχονταν στην Αγορά με πρόεδρο το δήμαρχο και αποφάσιζαν για διάφορα θέματα καθώς επίσης και για την εκλογή δημάρχου. (Το ίδιο)

Τον Ε αιώνα π. Χ. λόγω των μεγαλειωδών νικών του Αθηναϊκού λαού ενάντια των Περσών στον Μαραθώνα και την ναυμαχία στη Σαλαμίνα, προσωποποίησαν τον Δήμο των Αθηναίων και τιμότανε σαν ένα ιερό πρόσωπο. Μέχρι και τα νομίσματα και οι σφραγίδες της τότε εποχής είχαν πάνω την επιγραφή Ιερός Δήμος. (Το ίδιο)

Ο Χρ. Κλειώσης γράφει στην Ιστορία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης «Με την παρακμή της Αθήνας και της Σπάρτης και μετά την εμφάνιση των Ρωμαίων καθιερώθηκαν και νέες μορφές πολιτικών ενώσεων».Οι ελληνικοί δήμοι έχασαν την πολιτική τους σημασία όμως συνέχιζαν να υπάρχουν σαν τοπικοί οργανισμοί. (Το ίδιο)

Στα χρόνια της Ενετοκρατίας (1685-1715) η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποδόθηκε στα χέρια των Έλλήνων. Η ενετική διοίκηση ανέθεσε την είσπραξη των φόρων στις κοινότητες, πράγμα το οποίο δυνάμωσε την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Συνδετικός κρίκος μεταξύ κατοίκων και εξουσίας ήταν οι προεστοί. (Το ίδιο)

Στη Βυζαντινή εποχή, λόγω της συγκεντρωτικής πολιτικής του Μεγάλου Κωνσταντίνου οι δήμοι είχαν συμβολικό χαρακτήρα. Η αύξηση της γης οδηγούσε στην ανάπτυξη των κοινοτήτων που διοικούσαν τοπικοί άρχοντες με μεγάλο πλούτο και εξουσία. (Το ίδιο)

Ο Δ. Ζαννάς, 1976, σελίδα 59, δηλώνει ότι οι ίδιες αρχές επικράτησαν στην Βυζαντινή Αυτοκρατορία η οποία απέβλεπε στη διατήρηση της αυτονομίας των πόλεων και των κοινοτήτων με αυτοτελή ύπαρξη και με αρχές εκλεγμένες από το λαό, τους λεγόμενους άρχοντες, τον πρωτεύοντα και τους πατέρες της πόλεως

B. Τουρκοκρατία

Βάση αυτών που έγραψε η Π. Δαράκη, 1995, σελίδα 21 - 25, οι δήμοι και κοινότητες προϋπήρχαν πριν από την περίοδο της Τουρκοκρατίας και έπαιξαν ρόλο βοηθητικών υπηρεσιών στην κατώτερη διοίκηση της χώρας. Με την αλλαγή όμως των εθνικών

και κοινωνικών συνθηκών αλλοιωνόταν η έκταση της δικαιοδοσίας των δήμων και των κοινοτήτων, ο τρόπος εκλογής και προσηγορία των τοπικών αρχόντων αλλά οι πόλεις, οι κωμοπόλεις και τα χωριά έχουν τοπικούς άρχοντες που εκλέγονται από τον λαό και ονομάζονταν δημογέροντες ή γέροντες, άρχοντες, προεστοί, επίτροποι και στα τούρκικα κοτζαμπάσηδες.

Δήμοι και κοινότητες στα χρόνια της Τουρκοκρατίας δρούσαν διαφορετικά ανάλογα με τις ελευθερίες που τους δίνονταν από τον κατακτητή. Οι ενώσεις κοινοτήτων είχαν οικονομικά και εθνικά κίνητρα, έγιναν κέντρα εθνικής αντίστασης, πνευματικά και οικονομικά και πραγματοποιούσαν την αποστολή τους με εισφορές από τους ξενιτεμένους Έλληνες. Την εποχή εκείνη έγιναν και οι πρώτες ομοσπονδιακές ενώσεις με σκοπό την επίλυση ευρύτερων προβλημάτων. Οι Ελληνικές κοινότητες δεν είχαν τόση μεγάλη ελευθερία όμως σιγά - σιγά απέκτησαν την αυτονομία τους ώστε να διοικούν τις υποθέσεις τους σχεδόν ανεξάρτητα από την ανώτερη αρχή (Κ. Παπαρηγόπουλος, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Ε. Β, 114 - Ε115). Οι Τούρκοι δεν ασχολούνταν με την διοικητική οργάνωση αλλά αντιθέτως το μόνο που τους ενδιέφερε ήταν να εισπράττουν τον κεφαλικό φόρο. (Το ίδιο)

Αρχικά οργανώθηκαν τοπικές ή κοινοτικές επιτροπές με πρόεδρο που εκλεγόταν από το λαό και τον επίσκοπο και παράλληλα σε κάθε επαρχιακή περιφέρεια συγκροτούνταν συμβούλια προεστών ή πρωτογερόντων. Έτσι, με αρχηγούς τον πατριάρχη, τον επίσκοπο και τα συμβούλια των προεστών, έγινε η Τοπική Αυτοδιοίκηση των ραγιάδων. Ο μόνος δεσμός του Τούρκικου κράτους και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ήταν ο φόρος υποτελείας. Η Αυτοδιοίκηση προνοούσε για σχολεία, νοσοκομεία, ταχυδρομεία, αστυνομία. (Το ίδιο)

Η Μπεσίλα Βήκα / Παπαγιάννης, 1996, σελίδα 11 - 13, γράφει ότι ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αναπτύχθηκε κατά την Τουρκοκρατία όπου πολλές κοινότητες ανέπτυξαν σε μεγάλο βαθμό την αυτοδιοίκηση τους στην οποία την τοπική διοίκηση ασκούσαν περιφερειακοί προεστοί, αιρετοί που δέχονταν τον έλεγχο από τους κατακτητές. Τον καιρό όμως του αγώνα και της επανάστασης δεν υπήρξε λόγος για εφαρμογή ουσιαστικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης διότι υπήρχε ανάγκη για ενιαίες κατευθύνσεις.

Γ. Μετά την εθνική ανεξαρτησία.

Η Π. Δαράκη, 1995, σελίδα 25 - 26, δηλώνει για αυτή την περίοδο ότι υπήρχε εξάτμιση της ελευθερίας από την Ελληνική κοινότητα γιατί σκοπός τους ήταν η πολιτική ένωση της ελεύθερης Ελλάδας. Έτσι λοιπόν, αποφασίστηκε στην Γενική συνέλευση των Ελλήνων στην Επίδαυρο και κηρύχθηκε η ενότητα του Ελληνικού Έθνους. Αποτέλεσμα αυτού ήταν η ίδρυση της κεντρικής κυβέρνησης της Ελλάδος με καθόλου όμως ενδιαφέρον στις κοινότητες αλλά μόνο στον αριθμό των δημογερόντων που θα εκλέγονταν. Την ίδια πολιτική ακολούθησε και η συνέλευση της Τροιζήνας το 1827 η οποία έκανε τους δημογέροντες όργανα της κεντρικής κυβέρνησης.

Τα πράγματα άρχισαν να αλλάζουν όταν ο Καποδίστριας προσπάθησε να συντάξει το νέο κράτος όπου τότε αρχίζει να γεννιέται η αληθινή Τοπική Αυτοδιοίκηση η οποία κατοχυρώνεται νομοθετικά και συνταγματικά το 1912. Απόπειρα για την αποκατάσταση του νόμου έγινε το 1833 με τον «περί συστάσεως των δήμων» νόμο όπου παραχωρούσε στους δήμους σπουδαίες

αρμοδιότητες π. χ. τοπική και αγρονομική αστυνομία, σύσταση και συντήρηση σχολείων κ. α. (Το ίδιο)

Οι συνθήκες που επικρατούσαν και η εξάρτηση του νέου Ελληνικού κράτους από τις μεγάλες Δυνάμεις όμως δεν επέτρεψαν την ανάπτυξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Το συγκεντρωτικό σύστημα διοίκησης που καθιέρωσαν οι Βαυαροί, αφού οι Έλληνες επηρεάστηκαν από το νόμο του 1833, αποδυνάμωσε τις ελληνικές κοινότητες που απογυμνώθηκαν οικονομικά και διοικητικά. Οι αιρετοί άρχοντες κατόντησαν προϊστάμενοι μιας δημοτικής υπηρεσίας για καθαριότητα δρόμων και έκδοση πιστοποιητικών. (Το ίδιο)

«Η Τοπική Αυτοδιοίκηση είχε μεγάλη σπουδαιότητα μέσα από τους χρόνους της ιστορίας όμως μετά την εθνική ανεξαρτησία στην Ελλάδα όχι». (Το ίδιο)

Η Ο. Στασινοπούλου, 1999, σελίδα 145 - 146, αναφέρει ότι στην Τουρκοκρατία υπήρχε μία Αυτοδιοικούμενη κοινότητα στην οποία ο Καποδίστριας στράφηκε κτυπώντας την «λαϊκή αυτονομία», λέγοντας ότι ήταν ανάγκη να αναπτυχθεί το συγκεντρωτικό κράτος. Στην ανάπτυξη του Ελληνικού αστικού κράτους υπερίσχυε το συγκεντρωτικό σύστημα χωρίς παράλληλη προώθηση γνήσιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Έτσι, η ενίσχυση του συγκεντρωτισμού έθεσε τα θεμέλια του σύγχρονου Ελληνικού κράτους αλλά και της αποδυναμωμένης Τοπικής Αυτοδιοίκησης την οποία η αστική τάξη έβλεπε με δυσπιστία και την ήθελε εντολοδόχο της κεντρικής εξουσίας ενώ το λαϊκό κίνημα την ήθελε γνήσιο εκφραστή της κοινότητας.

Η Μπεσίλα Βήκα / Παπαγιάννη, 1996, σελίδα 11 – 13, αναφέρει ότι η τάση δημιουργίας συγκεντρωτικού κράτους κορυφώθηκε με τον Καποδίστρια και βάση των οδηγιών του, προέκυψε ότι τα

επαρχιακά και κοινοτικά όργανα ήταν όργανα της κρατικής διοίκησης και όχι της Αυτοδιοίκησης. Στερούσε από τις κοινότητες κάθε ανεξάρτητη δράση ακόμα και την διοίκηση των τοπικών τους υποθέσεων. Το διάστημα που ίσχυε το σύστημα του Καποδίστρια ήταν μικρό αφού αντικαταστάθηκε από τον «Περί συστάσεως των δήμων νόμο» της Βαυαρικής αντιβασιλείας όπου έγινε προσπάθεια οργάνωσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και να υιοθετηθεί το γαλλικό σύστημα Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αναγνωρίστηκε συνταγματικά για πρώτη φορά στην Ελλάδα από το Σύνταγμα 1844 με το οποίο αναγνωρίστηκε ο δήμος σαν μονάδα Τοπικής Αυτοδιοίκησης αναφέρει.

Δ. 1864 - 1912

Η Μπεσίλα Βήκα / Παπαγιάννη, 1996, σελίδα 13 - 15 γράφει ότι η κατοχύρωση του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πραγματοποιείται με το σύνταγμα του 1864 με το οποίο καθιερώθηκε η άμεση εκλογή των δημοτικών αρχών και του δημάρχου. Το 1875 ο Τρικούπης προσπάθησε να μεταρρυθμίσει τη διοίκηση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης όμως οι προτάσεις του έμειναν στα σχέδια. Η νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση είχε υποχρέωση να δίνει πληροφορίες για το παραμικρό που έκανε στον νομάρχη ή στην κυβέρνηση. Στα επόμενα χρόνια η ενεργοποίηση της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης εμποδίστηκε τόσο από την πολιτική αστάθεια όσο και από τις οικονομικές δυσκολίες.

Ε. 1912-1975

Ο «περί συστάσεως δήμων και κοινοτήτων» νόμος που άρχισε να ισχύει από το 1914 επέφερε μια σπουδαία μεταβολή που ήταν η διάκριση των πρωτοβάθμιων τοπικών οργανισμών από άποψη λειτουργίας σε αστικούς και αγροτικούς οργανισμούς από τους οποίους οι πρώτοι αποτέλεσαν τους δήμους και οι δεύτεροι τις κοινότητες. Γενικότερα τον καιρό εκείνο αναγνωρίστηκε η Τοπική Αυτοδιοίκηση με το σύνταγμα και αποδόθηκαν οι αρμοδιότητες. Στις 9 - 5 - 1923, ένα βασιλικό διάταγμα έλεγε ότι ο νομός αναγορευόταν ρητά σε αυτοδιοικούμενο νομικό πρόσωπο με όργανα το νομαρχιακό συμβούλιο, τη νομαρχιακή επιτροπή και το νομάρχη. Η πολιτική αναταραχή και η κυβερνητική αστάθεια που επικράτησε μετά το βασιλικό διάταγμα εμπόδισαν την ενεργοποίηση του νόμου. (Το ίδιο, σελίδες 16 – 20)

Με το σύνταγμα του 1927 αναφέρεται ότι «το Κράτος διαιρείται εις περιφέρειας εντός των οποίων οι πολίται διαχειρίζονται απ' ευθείας τας τοπιάς υποθέσεις ως ο νόμος θέλει ορίσει». Και αφού προηγουμένως στο σύνταγμα του 1925 είχε εμφανισθεί η έννοια του «αποκεντρωτικού συστήματος». (Το ίδιο)

Η διάταξη του δικτατορικού Συντάγματος 1968 / 1973 έμεινε ανενεργή αφού το ίδιο το περιεχόμενο των διατάξεων του δικτατορικού Συντάγματος για την Τοπική Αυτοδιοίκηση αναιρούσε ένα από τα βασικότερα στοιχεία της τοπικής Αυτοδιοίκησης, το αιρετό δηλαδή των αρχών της. Ο κύκλος αρμοδιότητας των οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης αφηνόταν στην κρίση ενός αυταρχικού και καθόλου αντιπροσωπευτικού νομοθέτη. (Το ίδιο)

ΣΤ. Το Σύνταγμα του 1975

Το Κυβερνητικό Σχέδιο Συντάγματος περιείχε δύο άρθρα για την αποκέντρωση και την αυτοδιοίκηση, που περιείχαν λεπτομερέστερες διατάξεις από τις αντίστοιχες του Συντάγματος του 1952. Υπήρχε επίσης διάταξη που ανέφερε ότι η διοίκηση και η διαχείριση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης. (Το ίδιο, σελίδες 21-22)

2. Οι αρμοδιότητες των οργάνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σήμερα

Όπως αναφέρει ο Α. Ι. Τάχος, 1985, σελίδες 204 – 206, οι αρμοδιότητες των οργάνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης απηχούν στην έκταση που το Κράτος ανέθεσε, σ' αυτήν. Βασικά οι «τοπικές υποθέσεις» είναι αυτές που προσδιορίζουν τον κύκλο των αρμοδιοτήτων των οργάνων τα οποία επιφορτίστηκαν να ασκήσουν «αυτοδιοίκηση».

Γενικά, χαρακτηριστικά, της αρμοδιότητας προς το αυτοδιοικείσθε είναι:

α) Η επέκταση, η διεύρυνση αυτής μάλλον ποσοτικός παρά ποιοτικώς, ενόψει της αντίστοιχης διεύρυνσης των «τοπικών αναγκών».

β) Η ανάθεση άσκησης αρμοδιοτήτων, και αποφασιστικών, σε έμμεσα όργανα (υπαλλήλους) των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Το φαινόμενο τούτο είναι γενικό στη σύγχρονη πολιτειακή και διοικητική οργάνωση, λόγω της ανάγκης να

αντιμετωπισθούν οι επιτακτικός επείγουσες και ειδικές ανάγκες της πολιτειακής και κοινωνικής ζωής, κατά τρόπο ταχύ και αποτελεσματικό.

Πρόκειται για το φαινόμενο της «τεχνοκρατίας», το οποίο ήδη παρουσιάζεται στους μεγάλους Δήμους της Χώρας.

Οι αρμοδιότητες των οργάνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, εξάλλου, διακρίνονται αναλόγως αν τούτα είναι αποφασίζοντα ή εκτελεστικά. Αποφασιστική αρμοδιότητα ασκούν, κυρίως, το Δημοτικό και το Κοινοτικό Συμβούλιο και σε ορισμένο μέτρο η Δημαρχιακή Επιτροπή, ενώ εκτελεστική αρμοδιότητα ασκούν, κυρίως, ο δήμαρχος, ο πρόεδρος κοινότητας και οι υπάλληλοι των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Το ίδιο)

Τα γενικά χαρακτηριστικά του Δημάρχου και του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου είναι:

- ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος Κοινότητας ως εκπροσωπών του οικείου Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης νομιμοποιείται να ασκήσει κάθε αρμοδιότητα η οποία

α) δεν ανήκει στο Δημοτικό Συμβούλιο, τη Δημαρχιακή Επιτροπή ή το Κοινοτικό Συμβούλιο και

β) εμπίπτει στον κύκλο του εκτελεί μάλλον παρά του βουλευέσθαι.

- Το Δημοτικό ή το Κοινοτικό Συμβούλιο ως βουλευόμενο όργανο του οικείου Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης, δικαιούται και κατά νόμο (βλ. άρθρα 82 § 1 και 95 § 1 Δ. Κ. Κ 1980) να επιλαμβάνεται κάθε θέματος που αφορά τις τοπικές υποθέσεις υπό την προϋπόθεση ότι δεν όρισε ο νόμος αρμόδιο τον δήμαρχο,

τη Δημαρχική Επιτροπή ή τον πρόεδρο της Κοινότητας.

Κατά την περίοδο μέχρι τη θέση σε ισχύ του νόμου. ΔΝΖ' /1912 ο δήμαρχος αποτελούσε σαφώς την εκτελεστική Αρχή του Δήμου (άρθρο 40 Ν. 27-121833).

Από την ισχύ του Ν. ΔΝΖ' /1912 ο δήμαρχος μετέχει της Δημαρχικής Επιτροπής και έτσι συμμετέχει στον σχηματισμό της βούλησής της αν όχι και κατευθύνει αυτήν (άρθρα 106 επ.).

Μεταγενεστέρως η κατάσταση αυτή συνεχίσθηκε και το 1926 και 1936 και απέληξε σε περαιτέρω ενδυνάμωση της αυτοτελούς αποφασιστικής εξουσίας των εκτελεστικών οργάνων (άρθρα 86 και 117 ΔΚΚ 1954, 56 και 79 ΔΚΚ 1973, 89,101 και 104 ΔΚΚ 1980) των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Έτσι, οι δήμαρχοι και πρόεδροι Κοινοτήτων δικαιούνται να αποφασίζουν και να συνομολογούν ορισμένες συμβάσεις, λ.χ. εκτέλεσης έργου ή προμήθειας, χωρίς προηγούμενη απόφαση των οικείων Συμβουλίων (άρθρα 206 §3 ΔΚΚ 1954, 187 § 5 ΔΚΚ 1973 και 187 ΔΚΚ 1980) ή όταν δεν υπάρχει απαρτία της Δημαρχικής Επιτροπής μετά από δύο συνεχείς συνεδριάσεις αποφασίζει ο δήμαρχος οριστικώς (άρθρο 115 παράγραφος 1 ΔΚΚ 1954, 77 παράγραφος 1 ΔΚΚ 1973 και 193 παράγραφος 3 ΔΚΚ 1980).

Εξάλλου, «εν τοις πράγμασιν», η αποφασιστική εξουσία των δημάρχων και προέδρων των Κοινοτήτων λαμβάνει μεγαλύτερες διαστάσεις κατά την εφαρμογή της αρμοδιότητάς τους να «προϊστανται» των Υπηρεσιών των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (άρθρα 89 και 104 ΔΚΚ 1980). Αυτό έγινε γιατί με την ιεραρχική εξάρτηση των υπαλλήλων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης από τον πρόεδρο ή δήμαρχο, ενόψει του καθήκοντος της υπακοής τους στις διαταγές των προϊσταμένων

(άρθρο 87, Ν 1188/1981 και άρθρο 45 Ν. 1811/1951), οι προϊστάμενοι μπορούν να δράσουν γρήγορα όχι μόνο προς εκτέλεση των αποφάσεων των οικείων Συμβουλίων, αλλά και όταν το θέλουν, με δική τους πρωτοβουλία.

Κατ' ακολουθία, η σύγχρονη πραγματικότητα διαμορφώνει την ακόλουθη διάταξη αρμοδιοτήτων των οργάνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης:

α) Σε μικρού μεγέθους Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Κοινότητες και ορισμένοι Δήμοι) οι αποφασιστικές αρμοδιότητες ανήκουν, κατά πλειονότητα, στο βουλευόμενο όργανο, δηλ. το οικείο Συμβούλιο

β) Σε μεγάλου μεγέθους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ιδίως Δήμους (και σε ορισμένες Κοινότητες) οι αποφασιστικές αρμοδιότητες ανήκουν, κατά πλειονότητα, στη Δημαρχική Επιτροπή ως βουλευόμενο και συγχρόνως εκτελεστικό όργανο και στο δήμαρχο.

Η Κ. Φ. Γεωργίου, 2000, σελίδα 5 – 13, συμπληρώνει πιο κάτω τις αρμοδιότητες του δημάρχου, του αντιδημάρχου και του Διοικητικού Συμβουλίου για το πότε μπορεί να συγκαλεσθεί ένα Δ. Σ. καθώς και την λειτουργία του, τις επιτροπές που απαρτίζουν ένα Δ. Σ., τις αρμοδιότητες της Δημαρχιακής Επιτροπής την εκλογή της και το σημαντικότερο την εποπτεία των πράξεων των συλλογικών οργάνων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης για να ελέγχονται οι αποφάσεις που λαμβάνονται με την νομοθεσία που τις συνοδεύει.

A) Αρμοδιότητες του Δημάρχου

Άρθρο 114 (Άρθρο 114 Π.Δ. 410/1995)

- Ο Δήμαρχος:

α) εκπροσωπεί το Δήμο στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή και δίνει τους όρκους που επιβάλλονται στο Δήμο

β) εκτελεί τις αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου και της Δημαρχιακής Επιτροπής

γ) είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του Δήμου και τις διευθύνει

δ) είναι προϊστάμενος όλου του προσωπικού του Δήμου, αποφασίζει, για το διορισμό αυτού και εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για το διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου

ε) διατάζει την είσπραξη των δημοτικών εσόδων και εκδίδει (υπογράφει) τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής σε βάρος των πιστώσεων που προβλέπονται στον προϋπολογισμό ή έχουν εγγραφεί σε αυτόν ύστερα από αναμόρφωση και έχουν διατεθεί (ψηφιστεί) με αποφάσεις του αρμόδιου οργάνου, αφού προηγουμένως έχουν ελεγχθεί τα σχετικά δικαιολογητικά από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου

στ) υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει ο Δήμος

ζ) εκδίδει πιστοποιητικά προσωπικής και οικογενειακής καταστάσεως των Δημοτών και

η) ασκεί τις αρμοδιότητες που του αναθέτουν ειδικές διατάξεις του Κώδικα ή άλλου νόμου

- Κατ' εξαίρεση, σε περίπτωση που δημιουργείται προφανής κίνδυνος ή ζημία των δημοτικών συμφερόντων από την αναβολή, ο Δήμαρχος μπορεί να λάβει μέτρα για θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα της Δημαρχιακής Επιτροπής, οφείλει όμως να υποβάλει αμέσως τις ενέργειές του στην έγκρισή της.

- Σε περίπτωση που τα συμφέροντα του Δημάρχου συγκρούονται με τα συμφέροντα του Δήμου, τα καθήκοντα του Δημάρχου ασκεί ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που ορίζεται από το Δημοτικό Συμβούλιο.

Η παράβαση των διατάξεων αυτής της παραγράφου μπορεί να επιφέρει την ποινή της αργίας.

- Σε βάρος Δημάρχου ως διατάκτη πληρωμών επιτρέπεται καταλογισμός μόνο για δόλο ή βαρεία αμέλεια.

B) Αρμοδιότητες Αντιδημάρχου

Άρθρο 115

(Άρθρο 115 Π.Δ. 410/1995 - άρθρο 15 παρ. 8, 9 και 19 Ν. 2539/1997)

- Σε κάθε Δήμο που έχει πραγματικό πληθυσμό πάνω από δύο χιλιάδες κατοίκους, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της τελευταίας απογραφής και σε Δήμους που είναι πρωτεύουσες νομών το Δήμαρχο επικουρούν Αντιδήμαρχοι.

Σε Δήμους που έχουν πληθυσμό πάνω από δύο και έως δέκα χιλιάδες κατοίκους ορίζεται ένας Αντιδήμαρχος.

Σε Δήμους που έχουν πληθυσμό δέκα και έως είκοσι πέντε χιλιάδες κατοίκους και σε δήμους που είναι πρωτεύουσες Νομών και έχουν πληθυσμό μέχρι δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους ορίζονται δύο Αντιδήμαρχοι.

Σε Δήμους που έχουν πληθυσμό από είκοσι πέντε χιλιάδες και έως εβδομήντα χιλιάδες κατοίκους, ορίζονται τρεις Αντιδήμαρχοι.

Σε Δήμους που έχουν πληθυσμό από εβδομήντα χιλιάδες και έως εκατόν δέκα χιλιάδες κατοίκους ορίζονται τέσσερις Αντιδήμαρχοι.

Σε Δήμους με πληθυσμό από εκατόν δέκα χιλιάδες και έως εκατόν πενήντα χιλιάδες κατοίκους ορίζονται πέντε Αντιδήμαρχοι.

Στους μεγαλύτερους Δήμους ο αριθμός των Αντιδημάρχων είναι ίσος με τον αριθμό των διαμερισμάτων και μπορεί να αυξηθεί κατά δύο με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

- Αντιδήμαρχοι είναι οι σύμβουλοι που ορίζει ο Δήμαρχος. Η θητεία τους είναι διετής, εκτός εάν το Δημοτικό Συμβούλιο, με απόφασή του, την περιορίσει σε ένα χρόνο. Η απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου λαμβάνεται πριν από τον ορισμό των Αντιδημάρχων. Κατά τη διάρκεια της θητείας τους δεν μπορούν να εκλεγούν μέλη του προεδρείου του Δημοτικού Συμβουλίου και της Δημαρχιακής Επιτροπής.

Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί με απόφασή του, η οποία εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη πρόταση του δημάρχου, να

ανακαλεί τον αντιδήμαρχο αν αυτός ασκεί πλημμελώς τα καθήκοντά του.

- Ο Δήμαρχος, με απόφασή του που δημοσιεύει σε μία τουλάχιστον ημερήσια εφημερίδα, και αν δεν υπάρχει ημερήσια σε εβδομαδιαία, της πρωτεύουσας του νομού, μεταβιβάζει αρμοδιότητές του σε Αντιδημάρχους. Αν ο Αντιδήμαρχος απουσιάζει ή κωλύεται, τις αρμοδιότητές του ασκεί ο Δήμαρχος.

- Οι διατάξεις του άρθρου 104 εφαρμόζονται και στους Αντιδημάρχους.

- Όπου στις κείμενες διατάξεις αναγράφεται βοηθός Δημάρχου αντικαθίσταται με το Αντιδήμαρχο.

- Όπου από την ισχύουσα νομοθεσία δεν προβλέπεται θέση Αντιδημάρχου, συνιστάται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου μία θέση Αντιδημάρχου.

Στην περίπτωση αυτή ο Αντιδήμαρχος δεν δικαιούται εξόδων παραστάσεως.

- Στους δήμους που συνιστώνται με το άρθρο 1 του νόμου 2539/97, που προέρχονται από συνένωση δέκα και πλέον Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης και έχουν πληθυσμό πάνω από πέντε χιλιάδες (5.000) κατοίκους, μπορεί να ορίζεται ένας επιπλέον αντιδήμαρχος πέραν εκείνων που προβλέπονται στην παρ. 1 του παρόντος άρθρου, όπως αυτή ισχύει κάθε φορά.

Γ) Αρμοδιότητες του Δημοτικού Συμβουλίου

Άρθρο 106 (Άρθρο 106 Π.Δ. 410/1995)

- Το Δημοτικό Συμβούλιο αποφασίζει για κάθε θέμα σχετικό με τις αρμοδιότητες του Δήμου, εκτός από τα θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα του Δημάρχου ή της δημορχιακής επιτροπής. Το Δημοτικό Συμβούλιο αποφασίζει ιδίως:

α) Για τον κανονισμό των εργασιών του, τον κανονισμό των εργασιών της δημορχιακής επιτροπής και για τον οργανισμό της εσωτερικής υπηρεσίας του Δήμου.

β) Για τον ετήσιο προϋπολογισμό και απολογισμό του Δήμου, των Δημοτικών Ιδρυμάτων και των λοιπών Νομικών Προσώπων του.

γ) Για την επιβολή φόρων, τελών και δικαιωμάτων.

δ) Για την εκποίηση και ανταλλαγή δημοτικών ακινήτων καθώς και για τη σύσταση εμπραγμάτων δικαιωμάτων που τα επιβαρύνουν.

ε) Για την εκμίσθωση δημοτικών ακινήτων.

στ) Για την αγορά και μίσθωση ακινήτων.

ζ) Για τη σύναψη δανείων και τους όρους τους.

η) Για το πρόγραμμα των εκτελεστέων έργων.

θ) Για την τουριστική αξιοποίηση περιοχών που τους ανήκουν ή τους παραχωρούνται από το κράτος.

ι) Για την κατασκευή και τη συντήρηση συγκροτημάτων λαϊκών κατοικιών και θέρετρων.

ια) Για την ίδρυση και λειτουργία παιδικών, βρεφικών και υγειονομικών σταθμών και γενικά κέντρων που παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες.

ιβ) Για την ίδρυση και λειτουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων.

ιγ) Για την ίδρυση και λειτουργία επιχειρήσεων του Δήμου ή τη συμμετοχή σε τέτοιες επιχειρήσεις καθώς και για την εκλογή των αντιπροσώπων του Δήμου σ' αυτές.

ιδ) Για τη σύσταση και λειτουργία Δημοτικών Ιδρυμάτων και λοιπών Δημοτικών Νομικών Προσώπων καθώς και για την εκλογή των μελών των συλλογικών οργάνων που τα διοικούν.

ιε) Για την ανάθεση της ασκήσεως μιας δραστηριότητας του Δήμου με Νομικά Πρόσωπα, σύμφωνα με το άρθρο 36.

ιστ) Για την οργάνωση ειδικής υπηρεσίας, που θα είναι αρμόδια να ελέγχει την τήρηση των διατάξεων που αφορούν την καθαριότητα, την κυκλοφορία και τη στάθμευση των οχημάτων, την οικοδόμηση,

την αποχέτευση και τη μόλυνση του περιβάλλοντος, και ν' ασκεί μηνύσεις κατά των παραβατών των διατάξεων αυτών.

- Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, μπορεί να μεταβιβάζονται στην Δημαρχιακή Επιτροπή οι αρμοδιότητες των περιπτώσεων της παραγράφου 1 του άρθρου 24.

- Το Δημοτικό Συμβούλιο παίρνει θέση σε θέματα τοπικού ενδιαφέροντος και γνωμοδοτεί όποτε αρμόδιες δημόσιες αρχές ζητούν τη γνώμη του.

- Το Δημοτικό Συμβούλιο εκδίδει τις διατάξεις που προβλέπει το άρθρο 37 5. Το Δημοτικό Συμβούλιο, στα πλαίσια των διαδικασιών του δημοκρατικού προγραμματισμού, έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α) Διατυπώνει προτάσεις προς το Νομαρχιακό Συμβούλιο για έργα και μέτρα πολιτικής, Νομαρχιακής ή Περιφερειακής σημασίας, που αφορούν το δήμο και εντάσσονται στο μεσοχρόνιο Νομαρχιακό ή Περιφερειακό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα.

β) Καταρτίζει στα πλαίσια του μεσοχρόνιου Νομαρχιακού Αναπτυξιακού Προγράμματος, το αντίστοιχο Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα, ύστερα από σχετική πρόταση των τοπικών συμβουλίων ή των συμβουλίων των δημοτικών διαμερισμάτων ή των συνοικιακών συμβουλίων.

γ) Καταρτίζει το ετήσιο Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα σύμφωνα

με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 73 του Ν.1622/1986.

δ) Χρηματοδοτεί έργα. τοπικής σημασίας του ετήσιου Τοπικού Αναπτυξιακού Προγράμματος από ίδιους πόρους του Δήμου, καθώς και από τις πιστώσεις του προγράμματος δημόσιων επενδύσεων που κατανέμει στο δήμο το Νομαρχιακό Συμβούλιο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 74 του Ν. 1622/1986.

ε) Χρηματοδοτεί από κοινού με φορείς του δημόσιου τομέα, έργα του ετήσιου τοπικού αναπτυξιακού προγράμματος, στα πλαίσια προγραμματικών συμβάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 74 του Ν. 1622/1986.

στ) Διατυπώνει προτάσεις προς τους φορείς του δημόσιου τομέα για έργα και μέτρα πολιτικής που αφορούν το Δήμο και χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων, αλλά εντάσσονται στα ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα των φορέων αυτών.

Δ) Σύγκληση του Δημοτικού Συμβουλίου

Άρθρο 108 (Άρθρο 108 Π.Δ. 410/1995)

- Το Δημοτικό Συμβούλιο συνεδριάζει υποχρεωτικά, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου μία φορά το μήνα.

- Ο Πρόεδρος καλεί επίσης το συμβούλιο, όποτε το ζητήσει ο

Δήμαρχος ή η Δημορχιακή Επιτροπή ή όποτε το ζητήσει το ένα τρίτο τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών του συμβουλίου με γραπτή αίτηση στην οποία αναφέρονται τα θέματα που θα συζητηθούν.

- Αν ο Πρόεδρος δεν το συγκαλέσει το αργότερο έξι ημέρες μετά την υποβολή της αιτήσεως, το συμβούλιο συνέρχεται ύστερα από πρόσκληση εκείνων που υπέβαλαν την αίτηση και αποφασίζει για τα θέματα, για τα οποία είχε ζητηθεί η σύγκλησή του.

- Στις συνεδριάσεις του συμβουλίου καλείται ο Δήμαρχος, αλλιώς η συνεδρίαση είναι άκυρη. Ο Δήμαρχος μετέχει στις συζητήσεις του συμβουλίου χωρίς ψήφο. Έχει το δικαίωμα να εκφράζει τις απόψεις του πάντοτε και με προτεραιότητα απέναντι σε κάθε άλλον.

- Ο Πρόεδρος καταρτίζει την ημερήσια διάταξη, στην οποία αναγράφει υποχρεωτικά όλα τα θέματα που προτείνει ο Δήμαρχος. Θέματα που είναι κατεπείγοντα, κατά το άρθρο 97, συζητούνται πριν από τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, μόνο αν συναινέσει ο Δήμαρχος.

Ε) Λειτουργία του Δημοτικού Συμβουλίου

Άρθρο 109 (Άρθρο 109 Π.Δ. 410/1995)

- Ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου διευθύνει τη συζήτηση, παίρνει κάθε κατάλληλο μέτρο για την ευταξία της συνεδρίασης και

μπορεί να διατάξει την αποβολή από το ακροατήριο κάθε προσώπου που διαταράσσει τη συνεδρίαση.

- Αν ο Πρόεδρος απουσιάζει ή κωλύεται, τον αναπληρώνει ο Αντιπρόεδρος. Αν απουσιάζει ή κωλύεται και ο Αντιπρόεδρος, όποιος από τους παρόντες συμβούλους του επιτυχόντος συνδυασμού έχει εκλεγεί με τους περισσότερους ψήφους, και σε περίπτωση ισοψηφίας, όποιος είναι γραμμένος πρώτος στην απόφαση του δικαστηρίου, ασκεί τα καθήκοντα του Προέδρου.

- Το Δημοτικό Συμβούλιο έχει δικαίωμα να ζητεί από το Δήμαρχο και τη Δημαρχιακή Επιτροπή πληροφορίες και στοιχεία, που είναι χρήσιμα για την άσκηση των καθηκόντων του, και να καλεί στη συνεδρίαση δημοτικούς υπαλλήλους ή ιδιώτες, για να του δώσουν πληροφορίες σχετικές με δημοτικές υποθέσεις.

ΣΤ) Επιτροπές του Δημοτικού Συμβουλίου

Άρθρο 110 (Άρθρο 110 Π.Δ. 410/1995)

- Ο κανονισμός των εργασιών του Δημοτικού Συμβουλίου μπορεί να προβλέπει τη σύσταση επιτροπών, οι οποίες θα μελετούν και θα εισηγούνται θέματα που συζητεί το συμβούλιο.

Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, μπορεί να καταβάλλονται έξοδα κίνησης και ημερήσια αποζημίωση, σε ιδιώτες μέλη επιτροπών, που συγκροτούνται από το συμβούλιο, για μετακινήσεις στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, που γίνονται για εκτέλεση υπηρεσίας, σχετικής με το έργο των επιτροπών. Το ύψος

της ημερήσιας αποζημίωσης για τις μετακινήσεις στο εσωτερικό καθορίζονται κατά τις διατάξεις του άρθρου 20 του Ν. 1505/1984. Το ύψος της ημερήσιας αποζημίωσης και τα έξοδα κίνησης στο εξωτερικό, καθορίζονται σύμφωνα με την ΔΙΔΑΔ / ΦΙ2 / 14 / 13.573 / 18-7-1990 Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ Β' 485/1990) όπως ισχύει κάθε φορά.

- Θέματα που έχουν εγγραφεί στην ημερήσια διάταξη, ύστερα από πρόταση του Δημάρχου, μπορούν να παραπεμφθούν σε επιτροπή μόνο με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, με την οποία καθορίζεται και προθεσμία για την υποβολή σχετικής μελέτης ή εισηγήσεως. Θέματα που εισάγει η Δημαρχιακή Επιτροπή, δεν παραπέμπονται σε επιτροπή.

Λοιπά θέματα μπορεί να παραπέμψει ο Πρόεδρος σε επιτροπή, και πριν εγγραφούν στην ημερήσια διάταξη.

Z) Αρμοδιότητες της Δημαρχιακής Επιτροπής

Άρθρο 111 (Άρθρο 111 Π.Δ. 410/1995 - άρθρο 15 παρ. 7 Ν. 2539/1997)

- Η δημαρχιακή επιτροπή αποτελείται από το δήμαρχο ή τον αντιδήμαρχο που έχει ορίσει ο δήμαρχος ως πρόεδρο και από δύο μέλη, αν το συμβούλιο έχει έως και δεκαπέντε μέλη, τέσσερα μέλη, αν το συμβούλιο έχει έως και τριάντα ένα μέλη, καθώς και στους δήμους που είναι πρωτεύουσες νομών και έχουν πληθυσμό μέχρι δέκα χιλιάδες κατοίκους, και έξι μέλη, αν το συμβούλιο έχει πάνω από τριάντα ένα μέλη

- Η Δημαρχιακή Επιτροπή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) συντάσσει τον προϋπολογισμό του Δήμου

β) προελέγχει τον απολογισμό

γ) αποφασίζει για τη διάθεση (ψήφιση) των πιστώσεων που είναι εγγεγραμμένες στον προϋπολογισμό ή έχουν εγγραφεί σε αυτόν ύστερα από αναμόρφωση, με εξαίρεση τις περιπτώσεις των παραγράφων 4, 5 και 6 του άρθρου 218

δ) με την επιφύλαξη της παραγράφου 3 του άρθρου 244 καταρτίζει τους όρους, συντάσσει τη διακήρυξη, διεξάγει και κατακυρώνει όλες τις δημοπρασίες. Για την διεξαγωγή των δημοπρασιών και την αξιολόγηση των προσφορών μπορεί να συγκροτεί επιτροπές, από μέλη της ή ειδικούς επιστήμονες, δημοτικούς ή δημόσιους υπαλλήλους

ε) μελετά την ανάγκη συνάψεως δανείων, καταρτίζει τους όρους τους και κάνει σχετική εισήγηση στο Δημοτικό Συμβούλιο

στ) αποφασίζει για την άσκηση όλων των ενδίκων βοηθημάτων και των ενδίκων μέσων καθώς και για την επιβολή, την αντεπιβολή ή τη δόση όρκου

ζ) αποφασίζει για την υποβολή προσφυγών στις διοικητικές αρχές

η) αποφασίζει για το συμβιβασμό ή την κατάργηση δίκης που έχει

αντικείμενο μέχρι ποσού πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) δραχμών, αποφασίζει για την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών

ι) αποφασίζει για την πρόσληψη πληρεξουσίου δικηγόρου και για την ανάκληση της πληρεξουσιότητάς του, σε όσους Δήμους είτε δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι, με μηνιαία αμοιβή είτε αυτοί που έχουν προσληφθεί δεν έχουν δικαίωμα να παρίστανται σε ανώτατα δικαστήρια.

Επίσης, αποφασίζει για την παροχή εντολής μόνο κατά υπόθεση δικαστική ή εξώδικη και για την παροχή γνωμοδοτήσεων και μόνο στους Δήμους που δεν δικαιούνται να προσλάβουν δικηγόρους με μηνιαία αντιμισθία κατά το άρθρο 245 του Ν. 1188/1981.

Η αμοιβή των δικηγόρων αυτών στην τελευταία αυτή περίπτωση ορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα των δικηγόρων, όπως ισχύουν κάθε φορά με βάση πίνακα αμοιβών που ελέγχεται ως προς το κανονικό των αμοιβών και θεωρείται από τον Πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου στον οποίο ανήκει ο δικηγόρος ή με τελεσίδικη απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου.

- Το Δημοτικό Συμβούλιο μπορεί σε περιπτώσεις μεγάλης, κατά την κρίση του, σημασίας, να αποφασίζει ότι θα ασκήσει το ίδιο τις αρμοδιότητες της παραγράφου 2δ' ή μερικές από αυτές. Η αρμόδια υπηρεσία του Δήμου οφείλει να ανακοινώνει χωρίς καθυστέρηση στον Πρόεδρο του Δημοτικού Συμβουλίου την παραπομπή του θέματος στη Δημαρχιακή Επιτροπή, και το Δημοτικό Συμβούλιο οφείλει να παίρνει απόφαση για το θέμα αυτό στην πρώτη συνεδρίαση μετά την ανακοίνωση του εγγράφου της υπηρεσίας.

- Η Δημαρχιακή Επιτροπή μπορεί να παραπέμπει οποιοδήποτε θέμα της αρμοδιότητάς της στο Δημοτικό Συμβούλιο για τη λήψη απόφασης, εφόσον κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται από την ιδιαίτερη σοβαρότητα του θέματος.

Η) Εποπτεία των πράξεων των συλλογικών οργάνων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Άρθρο 177 (Άρθρο 177 Π.Δ. 410/1995 - άρθρο 14 Ν. 2399/1996 - Ν. 2503/1997 - Π.Δ. 48/1998 - Άρθρο 19 παρ. 6 παρ. δ' ν. 2344/95)

- Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας ασκεί την εποπτεία στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού. Όλες οι πράξεις των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων και λοιπών συλλογικών οργάνων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού και των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου αποστέλλονται στο Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, μαζί με αντίγραφο του αποδεικτικού δημοσίευσης και με τα έγγραφα στοιχεία που είναι αναγκαία για τη νόμιμη έκδοσή τους, μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από τη συνεδρίαση.

Ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας παραπέμπει, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από τη λήψη τους στην Επιτροπή της επόμενης παραγράφου, τις πράξεις που θεωρεί αιτιολογημένα ότι δεν είναι νόμιμες. Το παραπεμπτικό έγγραφο κοινοποιείται στον Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή στο νομικό πρόσωπο που εξέδωσε την πράξη.

- Στην έδρα κάθε Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και κάθε

Νομαρχιακού Διαμερίσματος συνιστάται τριμελής επιτροπή που αποτελείται από:

α) Έναν πρωτοδίκη, ως πρόεδρο, που ορίζεται με τον αναπληρωτή του από τον πρόεδρο πρωτοδικών

β) Ένα δημόσιο υπάλληλο αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης του Διοικητικού κλάδου με βαθμό Α' και εφόσον δεν υπάρχει με βαθμό Β' ή Γ' του ίδιου κλάδου και όταν λείπουν και αυτοί άλλου Υπουργείου που ορίζεται με τον αναπληρωτή του από το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας

γ) Έναν αιρετό εκπρόσωπο της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων του νομού, που ορίζεται με τον αναπληρωτή του από το διοικητικό συμβούλιο του νομού

Η επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας για όλη τη διάρκεια της Νομαρχιακής Περιόδου. Η θητεία των μελών της λήγει πάντοτε με την ανάληψη καθηκόντων από τα νέα μέλη της Επιτροπής. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και ο Γραμματέας "της επιτροπής με τον αναπληρωτή του υπάλληλος του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ή αν δεν υπάρχει υπάλληλος άλλου Υπουργείου.

Έργο της Επιτροπής είναι, η άσκηση ελέγχου νομιμότητας στις πράξεις των οργάνων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού "που παραπέμπονται σ' αυτήν από το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας και η εκδίκαση προσφυγών κατά των

πράξεων αυτών.

- Η Επιτροπή αποφασίζει αιτιολογημένα μέσα σε αποκλειστική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από τη λήψη του παραπεμπτικού εγγράφου, μαζί με τα προβλεπόμενα από το νόμο δικαιολογητικά για την έκδοσή της, ακυρώνοντας την πράξη ή αποφαινόμενη ότι νομίμως εξεδόθη.

Αν η Επιτροπή δεν αποφανθεί μέσα στην προθεσμία, θεωρείται ότι η πράξη είναι νόμιμη.

- Κατά των αποφάσεων της Επιτροπής μπορεί να ασκηθεί προσφυγή στον αρμόδιο Υπουργό, για παράβαση του νόμου, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 8 του Ν. 3200/1955, όπως ισχύει κάθε φορά

- Οι διατάξεις του άρθρου 8 του Ν. 3200/1955 (ΦΕΚ 97 Α') εφαρμόζονται και για τις αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας.

3. Οι επιμέρους δραστηριότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Οι επί μέρους αρμοδιότητες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα όπως αναφέρονται από τον Τάχο. Ι. Α, 1985, σελίδες 183 -187, είναι:

- Οι αρμοδιότητες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στο πλαίσιο των τοπικών υποθέσεων, προκαθορίζονται ή αναγνωρίζονται από το Νομοθέτη και επιβάλλονται από τη φορά των πραγμάτων.

Οι νόμοι που αφορούν τις συνταγματικές διατάξεις για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και για τις αρμοδιότητές σύμφωνα με τις διατάξεις του κοινού Νομοθέτη είναι:

A) Ο «περί συστάσεως δήμων» νόμος του 1833, όριζε στο άρθρο 15 παράγραφος 2 ότι κάθε Δήμος έχει το δικαίωμα και την υποχρέωση, υπό την επιτήρηση της Κυβέρνησης, «Να διοικεί ανεξάρτητα τις υποθέσεις του και να διαχειρίζεται την δημοτική περιουσία». Στο άρθρο 17 παράγραφος 1 όριζε ότι «Ανατίθεται στους δήμους η ακριβής εκτέλεση όλων των τοπικών υποχρεώσεων».

B) Ο νόμος ΔΝΖ' / 1912 «περί συστάσεως Δήμων και Κοινοτήτων» όριζε ότι οι Κοινότητες και οι Δήμοι «έχουν την αυτοδιοίκηση των εκ του κοινωνικού και δημοσίου αυτών προορισμού απορρέουσων ιδίων τοπικών υποθέσεων», κατά τους ορισμούς των νόμων (άρθρα 17 και 92).

Οι διατάξεις αυτές παρέμειναν αμετάβλητες μέχρι το έτος 1954, οπότε τέθηκε σε ισχύ ο Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας ο οποίος περιλάμβανε τις κωδικοποιήσεις της νομοθεσίας των «περί Δήμων και Κοινοτήτων» κατά τα έτη 1926 (ΝΔ 17 -9-1926) και 1936 (ΒΔ 17-4/31-7-1936).

Γ) Ο Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας του 1954 (ΝΔ 2888/1954) αποδέχθηκε νέο σύστημα και «για πρώτη φορά,

αίρεται η υφισταμένη αοριστία περί την έκταση της αρμοδιότητας των δήμων και κοινοτήτων και αποκλείεται εφεξής η παρέμβαση ή ανάμειξη κρατικών ή ετέρων αρχών χωρίς την τήρηση της ειδικής διαδικασίας, σε θέματα της αποκλειστικής αρμοδιότητας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Έτσι εξασφαλίζεται η πλήρης αυτοτέλεια κατά την διαχείριση των τοπικών υποθέσεων...» (Εισηγητική Έκθεση επί ΔΚΚ, ΕΤ Α, 1954, 184-185).

Ο Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας του 1954 περιέλαβε ιδιαίτερο Κεφάλαιο (Δ'), στο Α' Μέρος τούτου, με τον τίτλο «Αρμοδιότητες Δήμων και Κοινοτήτων». Σ' αυτό ορίσθηκαν δύο κατηγορίες αρμοδιοτήτων και ειδική διαδικασία κατοχύρωσής τους.

Ειδικότερα:

- Γενικές αρμοδιότητες (άρθρο 20). Κατ' αυτό ορίσθηκε ότι στην αρμοδιότητα των Δήμων και Κοινοτήτων «ανήκει η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων».

- Αποκλειστικές αρμοδιότητες (άρθρο 21). Κατ' αυτό ορίσθηκαν, με τη μέθοδο της απαρίθμησης, «τοπικές υποθέσεις» οι οποίες ανήκουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης προβλέφθηκε μία ή περισσότερες των πιο πάνω αρμοδιοτήτων, να μπορούν να παραχωρούνται στο Κράτος ή σε νομικά πρόσωπα, με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου εγκρινόμενη από το νομάρχη, υπό δύο προϋποθέσεις, δηλαδή:

I. Εφόσον τούτο ζητηθεί από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και

II. Εφόσον οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν μπορούν να διαθέσουν τις απαιτούμενες δαπάνες για την εκτέλεση των

οικείων έργων.

- Με το άρθρο 22 ορίσθηκε ότι απαιτείται η προσυπογραφή από τον υπουργό Εσωτερικών της πράξης οποιασδήποτε Αρχής του Κράτους που αφορά σε θέματα υπαγόμενα στην αποκλειστική αρμοδιότητα των Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Δ) Οι διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα του 1954 επαναλαμβάνονται στο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα του 1973(άρθρα 26, 27 και 28) και κατά βάση στο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα του 1980 (άρθρα 22, 23, 25).Θετικά σημεία αποτελούν: α) Οι συντρέχουσες αρμοδιότητες κατά τον Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα του 1980 (άρθρο 24), δηλ. οι αρμοδιότητες που είναι δυνατό να ασκήσουν οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, και αυτές δεν περιλαμβάνονται στις αποκλειστικές, εφόσον προάγονται μ' αυτές τα συμφέροντα των δημοτών. β) Οι «διατάξεις» (οι κανονιστικές πράξεις δηλαδή) των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (άρθρο 26). γ) Η δυνατότητα μεταφοράς (βάσει του άρθρου 8, Ν 1416/1984) συντρέχουσων αρμοδιοτήτων (άρθρο 24 ΔΚΚ) στην κατηγορία των αποκλειστικών (άρθρο 23 ΔΚΚ). δ) Η δυνατότητα μεταβίβασης αρμοδιοτήτων Υπουργείων, Νομαρχιών, και δημόσιων επιχειρήσεων σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης(άρθρο 8, Ν 1416/1984).

Έτσι η ισχύσασα νομοθεσία από το έτος 1833 μέχρι το έτος 1953 για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, επαναλάμβανε , επί 120 έτη, ότι οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης διαχειρίζονται «τοπικές υποθέσεις». Με αυτό τον τρόπο θεωρείται ότι προστατευόταν η

αυτοτέλεια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης απέναντι στην Κρατική Εξουσία. Για τη διασφάλιση της αυτοτέλειας ο Νομοθέτης επιδίωξε να προσδιορίσει την έννοια των «τοπικών υποθέσεων» διασαφηνίζοντας ότι αυτές απορρέουν «εκ του κοινωνικού και δημοσίου ... προορισμού» των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (άρθρα 17 Ν. ΔΝΖ' /1912 και 19 ΚΝΔΚ 1926 και 1936).

Ο προσδιορισμός αυτός δεν κρίνεται ότι συνέβαλε στην πρόοδο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, διότι η νομοθετική ρύθμιση δεν μπόρεσε να μεταβάλει, την ανακατάταξη των αρμοδιοτήτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε βάρος της «αυτοδιοίκησης» τους, λόγω έλλειψης, του σημαντικότερου και απαραίτητου παράγοντα της οικονομικής ικανότητας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Η ρύθμιση του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα του 1954, ο οποίος υιοθετήθηκε και από τον ΔΚΚ του 1973, παρουσιάζει πρόοδο με τη νομοθέτηση, παράλληλα με την ισχύουσα από παλιά, γενική ρήτρα αυτοδιοίκησης των «τοπικών υποθέσεων», και ειδικής ρήτρας, δηλ. ειδικών απαριθμωμένων «τοπικών υποθέσεων» ως αποκλειστικών.

Όμως τόσο το σύστημα της γενικής και της ειδικής ρήτρας, όσο και η ειδική διαδικασία διασφάλισης της κατ' αποκλειστικότητα αυτοδιοίκησης των «τοπικών υποθέσεων» από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (άρθρα 22 ΔΚΚ 1954, 28 ΔΚΚ 1973, 23 ΔΚΚ 1980), προστατεύουν το θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μόνο έναντι των διοικητικών επεμβάσεων της Κεντρικής Εξουσίας. Διότι η «αποκλειστικότητα» άσκησης αρμοδιοτήτων από Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι δυνατό να καταργηθεί ή τουλάχιστον να αλλοιωθεί, με έμμεση νομοθετική επέμβαση με

ευκαιρία ρύθμισης μιας άλλης συναφούς ανάγκης, βάσει νεότερου νόμου, που μπορεί να τροποποιήσει τον ισχύοντα Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα.

Η νομοθετική πρόοδος που επιτεύχθηκε, διασφάλισε την «αυτοτέλεια» της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όμως δεν αποδίδει το προσδοκώμενο αποτέλεσμα, διότι η «αυτοδιοίκηση» διαβρώνεται με νομοθετικές επεμβάσεις, οι οποίες όχι ευθέως αλλ' εμμέσως στερούν από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης των στοιχείων εκείνων που αποτελούν την ουσία του θεσμού. Η αρνητική αυτή αντιμετώπιση του προβλήματος βρίσκεται ρητώς αναγνωρισμένη απ' αυτόν τον Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα του 1973, στο άρθρο 27 παράγραφος 2 (βλ και άρθρο 21 παράγραφος 2 Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα του 1954). . Ενώ στην παράγραφο 1 του άρθρου 27 απαριθμούνται οι κατ' αποκλειστικότητα ασκούμενες αρμοδιότητες επί «τοπικών υποθέσεων» στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, προβλέπεται ότι οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης μπορούν να παραχωρούν μία ή περισσότερες των αρμοδιοτήτων τους στο Κράτος ή νομικά πρόσωπα δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου υπό δύο προϋποθέσεις:

- να ζητηθεί η παραχώρηση από το Κράτος ή τα ρηθέντα νομικά πρόσωπα και

- να αδυνατεί ο Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης να διαθέσει τις απαιτούμενες πιστώσεις. Στη ουσία όμως ως προϋπόθεση ισχύει μόνο η οικονομική αδυναμία (ή δυνατότητα) των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, η οποία και εξαρτάται σχεδόν απολύτως από τις κάθε φορά πραγματοποιούμενες

κρατικές επιχορηγήσεις προς τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Έτσι, στο Κράτος έγκειται να διευθύνει, να ανεχθεί την άσκηση αποκλειστικών αρμοδιοτήτων από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή να αφαιρέσει μερικές από αυτές με κατάλληλο περιορισμό των εσόδων τούτων.

Εκτός όμως της αρνητικής τακτικής του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα έναντι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, υπάρχει η δυνατότητα της κατά περίπτωση αφαίρεσης της άσκησης αποκλειστικής αρμοδιότητας βάσει ειδικών νόμων. Βεβαίως, η ρύθμιση αυτή κρίθηκε αντισυνταγματική (ΣΕ 2940/1975), ίσως διότι ήταν καταδήλως αντίθετη προς ό,τι διασφαλίζει το Σύνταγμα υπέρ της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Υπάρχουν όμως και άλλες νομοθετικές επεμβάσεις που συνιστούν αφαίρεση αποκλειστικών αρμοδιοτήτων και εξακολουθούν να αποδυναμώνουν τη λειτουργικότητα του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Η νομοθετική προίκιση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης με νέες ουσιαστικές αρμοδιότητες που θα συντελέσουν στην ενεργό συμμετοχή της Τοπική Αυτοδιοίκηση στην κρατική προσπάθεια οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης της Χώρας αγνοείται. (Δ. Οικονόμου, 1967 και Μ. Παπαϊωάννου, 1981:401 στον Α. Τάχο, 1985, σελίδες 183 - 187). Ο προγραμματισμός της ανάπτυξης είναι και «τοπική υπόθεση». Δειλό βήμα για τη συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην ανάπτυξη αποτελούν οι «προγραμματικές συμβάσεις» του άρθρου 11, Ν1116 Ι 1984.

Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω παρατηρείται το κοινωνιολογικό φαινόμενο της μείωσης των αρμοδιοτήτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης να αυτοδιοικούν τις τοπικές υποθέσεις.

Εξάλλου, όμως, με αντίθετη τάση, παρουσιάζεται το φαινόμενο, ανάληψης νέων έργων από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης λόγω της επιτακτικής ανάγκης να θεραπευθούν νέου είδους τοπικές ανάγκες τις οποίες ο νόμος δεν μπόρεσε να προβλέψει και να απαριθμήσει, διότι μέχρι τώρα δεν μπορούσαν να θεωρηθούν ότι υπάγονται στις «τοπικές υποθέσεις» της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

4. Συμμετοχή και Τοπική Αυτοδιοίκηση

Σύμφωνα με τον Δ. Ιατρίδη, 2002, σελίδες 158 – 162, στις ανεπτυγμένες χώρες μπορεί να παρατηρηθούν συνθήκες που αποδυναμώνουν το άτομο και τις τοπικές κοινότητες λόγω της έλλειψης συμμετοχής στις αποφάσεις που είναι καθοριστικές για την ζωή των ανθρώπων.

Σε αυτές τις χώρες παρατηρείται:

α) Έλλειψη κοινωνικής συνοχής και κατακερματισμός των κοινωνικών συμφερόντων και δραστηριοτήτων και ανταγωνισμός των ατόμων, των ομάδων και των κοινοτήτων, με αποτέλεσμα να έχουμε αδυναμία της συλλογικής δραστηριότητας

β) Επικέντρωση και διόγκωση της κρατικής γραφειοκρατίας

γ) Αποξένωση του ατόμου και μείωση των πρωτογενών ανθρωπίνων σχέσεων

δ) Αποπληροφόρηση του πολίτη σχετικά με τους κοινωνικούς μηχανισμούς που επηρεάζουν αρνητικά την ανάπτυξη τους.

Η ενεργός και καθοριστική συμμετοχή κατοίκων, πολιτών και οργανώσεων στη λήψη αποφάσεων για την ζωή και το μέλλον τους αποτελεί βασική ελευθερία και δημοκρατία και θεμελιώνει τις παρεμβάσεις του σχεδιασμού κοινωνικής πολιτικής. (Το ίδιο)

Ο Lipset (1975) λέει ότι η συμμετοχική δημοκρατία είναι σήμερα εξωπραγματική και γι' αυτό αντικαταστάθηκε από την αντιπροσωπευτική δημοκρατία που ταιριάζει με τους μηχανισμούς της ελεύθερης οικονομικής αγοράς. (Το ίδιο)

Γενικά η συμμετοχή επιτυγχάνει καλύτερη ισορροπία δυνάμεων και στην πράξη ποικίλει ο βαθμός και ο τρόπος συμμετοχής των πολιτών που αναφέρεται και αναλύεται πιο κάτω. (Το ίδιο)

4.1. Βαθμός και τρόπος συμμετοχής

Σε σύστημα καθαρώς συγκεντρωτικό και αντιπροσωπευτικό δύσκολα μπορεί να εφαρμοσθεί απόλυτη ανακατανομή της εξουσίας, των ευθυνών και των πόρων με συμμετοχικές διαδικασίες. Υπάρχει μια κλιμάκωση της συμμετοχής από χαμηλό βαθμό που συνδυάζεται με το συγκεντρωτισμό στη λήψη των αποφάσεων και την απόλυτη εξάρτηση των μελών από το συγκεντρωτικό κέντρο αποφάσεων και ο ψηλός που συνδυάζεται με αποκέντρωση, αυτονομία και αυτοδιοίκηση. Όλα αυτά εξαρτώνται πάντα από τους στόχους και αναλόγως την περίπτωση. (Το ίδιο)

Σύμφωνα με τον ακόλουθο πίνακα, ο Δ. Ιατρίδης, 2002, σελίδα 162 – 164 αναγράφει τον τύπο συμμετοχής, το βαθμό συμμετοχής, το ρόλο του συμμετέχοντος, το σκοπό και το αποτέλεσμα της συμμετοχής των καταναλωτών των Κοινωνικών Υπηρεσιών.

Τύπος Συμμετοχής	Βαθμός συμμετοχής από 1-10	Ρόλος συμμετέχοντος	Σκοπός-αποτέλεσμα συμμετοχής
Γραφειοκρατικός-Τεχνοκρατικός	0-1 Πολύ φτωχή	Σχεδόν κανένας Παθητικός	Συγκεντρωτισμός Εξάρτηση μελών
Πληροφοριακός Συμβουλευτικός Συμβολικός	2-6 Φτωχή-μέτρια	Λαμβάνει πληροφορίες, δίνει συμβουλές, αντιπροσωπεύει	Ημιεξάρτηση Μερική αποκέντρωση
Συνεταιρικός Εξισωτικός	7-10 Μέτρια-άριστη	Ελέγχει αποφάσεις, σχεδιάζει	Αποκέντρωση Αυτοδιοίκηση Αυτονομία

Στην περίπτωση που η συμμετοχή των καταναλωτών κοινωνικών υπηρεσιών έχουν σαν στόχο την δημιουργία νέων μεθόδων παροχής υπηρεσιών απαιτείται κάποια ανακατανομή ισχύος στην λήψη αποφάσεων και μεταφορά από τους διοικητικούς του φορέα στους καταναλωτές όπου εξαρτάται από αυτούς ο έλεγχος διαδικασίας και η λήψη αποφάσεων. Αν ο στόχος είναι να διατηρηθεί η γραφειοκρατική διαδικασία δεν απαιτείται

ανακατανομή εξουσίας και ο έλεγχος καθώς επίσης και η λήψη αποφάσεων εξαρτάται από τους γραφειοκράτες.

4.2. Αποκέντρωση στην τοπική κοινότητα

Στην επιβίωση της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης χρειάζονται εκτός από την γραφειοκρατική και διοικητική αποκέντρωση δραστηριοτήτων αλλά και ανακατανομή εξουσίας ελέγχου πόρων, η δημιουργία νέων κοινωνικών θεσμών και νέων συλλογικών τοπικών σχέσεων. Η ενεργοποίηση και συμμετοχή πολιτών στην τοπική κοινότητα προϋποθέτει εξασφάλιση εξουσίας, πόρων και κατάλληλου κοινωνικού πλαισίου και θεσμών σε τοπικό επίπεδο.

Η δημιουργία νέων συμμετοχικών κοινωνικών θεσμών εντάσσεται στην προσπάθεια εφαρμογής του Σχεδιασμού Κοινωνικής πολιτικής. (Δ. Ιατρίδης, 2002, σελίδα 164)

5. Η εξέλιξη του Κοινωνικού ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Σύμφωνα με την Ο. Στασινοπούλου, 1986, σελίδες 143 – 144, η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι θεσμός που κινείται σε τρία επίπεδα. Το πολιτικό, το διοικητικό και το κοινωνικό. (Το ίδιο)

Σε πολιτικό επίπεδο, η Τοπική Αυτοδιοίκηση εκφράζει τις ίδιες θεμελιακές κοινωνικές σχέσεις με το κεντρικό κράτος. Οι επιρροές που δέχεται δηλαδή από την κεντρική εξουσία είναι συνήθως ίδιες με τις αρχές του εκάστοτε κυβερνούντος κόμματος, με αποτέλεσμα

ο πολίτης σε τοπικό επίπεδο σε διάφορες δραστηριότητες να βλέπει ότι υπάρχει κοινή κοινωνική τοποθέτηση μεταξύ κράτους και κοινότητας. Έτσι η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν παύει να αποτελεί μορφή κρατικού μηχανισμού και άσκησης δημόσιας διοίκησης. (Το ίδιο)

Σαν μορφή κρατικής εξουσίας η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει μια αμεσότητα. Τοποθετείται πιο κοντά στον πληθυσμό, στους πολίτες και στα τοπικά προβλήματα και αυτό την βάζει σε πλεονεκτική θέση ως προς τη συμβολή της στην κοινωνική ευημερία. Παράλληλα, έχει τη δυνατότητα να διευρυνθούν οι ανάγκες και τα προβλήματα του πληθυσμού άμεσα, πιο γρήγορα και με περισσότερο αποτελεσματικό τρόπο, αφού οι μηχανισμοί λήψης αποφάσεων είναι πιο ευέλικτοι και λειτουργούν αποκεντρωμένα. Περιορίζονται ακόμη οι γραφειοκρατικές διαδικασίες που χρειάζονται για να φτάσει η επικοινωνία και η πληροφορία στη συγκεντρωτική κεντρική εξουσία. Μπορεί να είναι τέλος, πιο αποτελεσματική στην άσκηση κοινωνικού ελέγχου, ιδιαίτερα όταν επεκτείνει και εδραιώνει τους ανάλογους μηχανισμούς μέσα στην ίδια την κοινότητα σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς. (Το ίδιο)

Σαν μορφή τέλος της δημόσιας διοίκησης, ενθαρρύνει τη λαϊκή συμμετοχή με παράλληλη εξασφάλιση της συνεργασίας του πολίτη στο σχεδιασμό της κρατικής πολιτικής στην βάση του αλλά και στην υλοποίηση προγραμμάτων σε τοπικό επίπεδο. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τον τρόπο ζωής και τους κοινωνικούς θεσμούς που πλαισιώνουν μια κοινότητα στην ολιστική της μορφή (Το ίδιο)

6. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση ως Κοινωνικός θεσμός

Σύμφωνα με τον Σ. Μπαμπά, στην Ο. Στασινοπούλου, 1999, σελίδα 69 - 70, η Τοπική Αυτοδιοίκηση, και ιδιαίτερα η πρωτοβάθμια, ο Δήμος και η Κοινότητα, είναι θεμελιώδης θεσμός της τοπικής κοινωνίας. Η πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι ο κεντρικός θεσμός διεύθυνσης των σχέσεων και λειτουργιών της τοπικής κοινωνίας. Δίνει δηλαδή ουσία και υπόσταση στον εκδημοκρατισμό του κράτους, ενώ ταυτόχρονα το υπερβαίνει την ιστορικά διαμορφωμένη συγκρότηση του. Από την άλλη πλευρά η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι η δομή, μέσα από την οποία συμμετέχει, εκφράζεται και ολοκληρώνει στην καθημερινή του λειτουργία ο πολίτης. Συγκροτείται και θεσπίζεται έτσι, η κοινωνία των πολιτών.

Με αυτήν την έννοια η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι θεσμός κατ'εξοχήν κοινωνικός. Αναδεικνύει το επίπεδο των κοινωνικών σχέσεων και λειτουργιών και το συναρθρώνει με το πολιτικό επίπεδο και το δημόσιο χώρο. Απευθύνεται στην κοινωνία και το κοινωνικό άτομο, διασφαλίζει και στηρίζει το άτομο και την προσωπική του ζωή και ταυτόχρονα κοινωνικοποιεί την προσωπική ζωή και την καθημερινότητα. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι βασικός κρίκος για την ανάπτυξη ως κοινωνικό – πολιτική διαδικασία, που αφορά το σύνολο των κοινωνικών σχέσεων και λειτουργιών, βάζει στο κέντρο τον άνθρωπο και τις ανάγκες του, στηρίζεται στις ανθρώπινες κυρίως δυνάμεις της κοινωνίας, αξιοποιεί τη γνώση και την επιστήμη για τους αναπτυξιακούς σκοπούς χωρίς να υποτάσσεται στις τεχνοκρατικές του εκδοχές. Στόχος της είναι η ποιοτική εξέλιξη και αλλαγή της κοινωνίας. (Το ίδιο)

7. Ιστορική αναδρομή της Κοινωνικής Πολιτικής

Σύμφωνα με τον Π. Α. Σταθόπουλο, 1987, σελίδα 24, μέχρι να επικρατήσει το καπιταλιστικό σύστημα, οι καθιερωμένες μορφές κοινωνικών σχέσεων και θεσμών έχουν ουσιαστικά ατονήσει και δεν ανταποκρίνονται στις θεμελιακές κοινωνικές ανάγκες, ενώ η βιομηχανική επανάσταση έχει δημιουργήσει νέα προβλήματα τα οποία χρειάζονται διαφορετική προσέγγιση και λύσεις. Ένα από τα προβλήματα που υπήρξε ήταν η μαζική εγκατάλειψη της υπαίθρου και της γεωργικής απασχόλησης. Οι αγρότες μετανάστευσαν στις πόλεις όπου δούλευαν σαν μισθωτοί στα εργοστάσια. Ο συνωστισμός όμως των πόλεων, δημιούργησε κοινωνικά απαράδεχτες συνθήκες κατοικίας και κινδύνους για τη δημόσια υγιεινή. Εκτός αυτού, οι συνθήκες εργασίας και οι σχέσεις εργοδότη και εργαζομένων συνέβαλλαν εντατικά στην οικονομική ανασφάλεια και ψυχολογική αλλοτρίωση των εργαζομένων, αφού ο κύριος στόχος των εργοδοτών ήταν η επιδίωξη του μέγιστου δυνατού κέρδους χωρίς φραγμούς και όρια. Κάτω από αυτές τις συνθήκες λοιπόν, η διαβίωση των εργαζομένων ήταν προβληματική και έτσι άρχισε να υπάρχει αντίδραση, γιατί η εξαθλίωση των εργαζομένων, πέρα από το ότι εγκυμονούσε κινδύνους κοινωνικής αναταραχής ήταν αντίθετη και με τις αρχές της ελευθερίας που διακήρυσσε ο φιλελευθερισμός. Εκτός από την εξαθλίωση μιας μεγάλης μερίδας πληθυσμού, είχε σημειωθεί και αύξηση της θνησιμότητας και έτσι, τέθηκε το πρόβλημα της αναπαραγωγής του εργατικού δυναμικού και του πληθυσμού γενικότερα, που ήταν όμως αναγκαία προϋπόθεση για την επιτυχία του καπιταλιστικού συστήματος.

Συγχρόνως η εξέλιξη της τεχνολογίας και η τελειοποίηση των μηχανημάτων, τον 18ο αιώνα, που συντέλεσαν στην βιομηχανική επανάσταση, συμβάδιζαν με την ανάπτυξη των κοινωνικών επιστημών. Οι πατέρες της κοινωνικής σκέψης και ιδρυτές της κοινωνιολογίας, A. Comte, K. Marx και H. Spencer, είχαν μίαν αισιόδοξη αντίληψη για τη δύναμη της επιστήμης να λύσει τα κοινωνικά προβλήματα και να συμβάλει στην κοινωνική πρόοδο, αφού η δυνατότητα παρέμβασης του ανθρώπου είχε χαθεί με τα τόσα κοινωνικά προβλήματα που δημιούργησε η βιομηχανική επανάσταση. Οι κοινωνικές επιστήμες θεωρήθηκαν ως η μόνη βοήθεια για την αντιμετώπιση όλων των προβλημάτων. Με βάση την μελέτη των κοινωνικών φαινομένων από τις κοινωνικές επιστήμες θεωρήθηκε ότι θα ήταν δυνατό να βρεθούν λύσεις στα πιεστικά προβλήματα της εποχής. (Το ίδιο)

Για την ανάπτυξη του Κράτους Πρόνοιας, εκτός από την πίστη στην επιστήμη, πολύ σημαντικό ρόλο έπαιξε η ευαισθητοποίηση των πνευματικών ανθρώπων της εποχής για την απαράδεκτη κοινωνικοοικονομική κατάσταση των εργαζομένων και την εξαντλητική εργασία μικρών παιδιών στα εργοστάσια. Σύμφωνα με τον William A. Robson (1976: II), ένα άλλος παράγοντας για την ανάπτυξη του Κράτους Πρόνοιας ήταν το ενδιαφέρον για την ισότητα, τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και ασφάλειας και η πρόταση των Φαβιανών σοσιαλιστών για τη μεταφορά των βασικών υπηρεσιών από τον ιδιωτικό στο δημόσιο τομέα. (Το ίδιο, σελίδα 23)

Σπουδαίο ρόλο έπαιξε επίσης και η βιομηχανική επανάσταση γιατί δημιουργήθηκαν συνθήκες για συσσώρευση πλούτου και συνεπώς λήφθηκαν υπόψιν και οι οικονομικές ανάγκες των φτωχών. Αναπτύχθηκε έτσι ένα αίσθημα κοινωνικής δικαιοσύνης.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες, άρχισε να διαμορφώνεται η πεποίθηση ότι η φτώχεια δεν ήταν αναπόφευκτο κοινωνικό φαινόμενο και πως με τη βοήθεια των κοινωνικών επιστημών, των ηθικών αξιών του πολιτισμού και των δυνατοτήτων της οικονομίας, η φτώχεια μπορούσε να καταπολεμηθεί. (Το ίδιο)

Έτσι λοιπόν, το κλίμα άρχισε να ωριμάζει για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που δημιούργησε η βιομηχανική επανάσταση και η μετάβαση, από το φεουδαρχικό στο καπιταλιστικό σύστημα οργάνωσης της παραγωγής και της κοινωνίας γενικότερα, με μια νέα προσέγγιση. Οδηγημένοι από το πνεύμα αυτό, σπουδαίοι οικονομολόγοι, νομικοί, πολιτικοί και στελέχη διοίκησης συνέστησαν το 1872 το «Συνέδριο Κοινωνικής Πολιτικής». Σκοπός του Συνδέσμου ήταν η σύναψη και διατήρηση της Κοινωνικής Ειρήνης, αλλά και η ανάληψη ευθύνης από το Κράτος «για την προστασία των πολιτών του, κυρίως των αδυνάτων και των εχόντων ανάγκη βοήθειας». Βαρδακούλας (1980:66). Με την ίδρυση του Συνδέσμου γεννήθηκε και τυπικά η Κοινωνική Πολιτική σαν επιστήμη.

Σύμφωνα πάλι με τον Δ. Ιατρίδη, 1981, σελίδες 32-34, η εξέλιξη της κοινωνικής πολιτικής τον 19ο αιώνα, εντοπίζεται σε τρία στάδια, ανάλογα με το ρόλο του κράτους κάθε φορά. Τα στάδια αυτά είναι :

α) Ο ρόλος του παρατηρητή, ο οποίος επικράτησε στις αρχές του 19^{ου} αιώνα, όπου η κοινωνική και οικονομική οργάνωση μπορεί να γίνει χωρίς τη βοήθεια του κράτους και αντίθετα μάλιστα, τυχόν παρέμβαση του κράτους μπορούσε να ταραξει αρνητικά τις υπάρχουσες ισορροπίες.

β) Ο ρόλος του διαιτητή, ο οποίος επικράτησε το διάστημα μεταξύ των δύο πολέμων, όπου το κράτος επεμβαίνει για να λύσει τις διαφορές μεταξύ των κοινωνικών ομάδων εκείνης της περιόδου. Μεσολαβεί και εξετάζει εναλλακτικές λύσεις και παύει να είναι αμέτοχο παρ' όλο που δεν συμμετέχει ακόμα ενεργά.

γ) Ο παρεμβατικός ρόλος, ο οποίος επικράτησε το τέλος του 2^{ου} παγκόσμιου πολέμου μέχρι σήμερα, όπου το κράτος παρεμβαίνει ουσιαστικά στην κοινωνικό-οικονομική ζωή. Φάνηκε ότι δεν υπήρχαν οι μηχανισμοί για να επανέλθει η σταθερότητα σε όλους τους τομείς και μόνο η χάραξη τέτοιας κοινωνικής πολιτικής θα αντιμετώπιζε ουσιαστικά τη διαγραφείσα κατάσταση.

Στην Ελλάδα όμως, σύμφωνα με τους Θ. Μαλούτση, Δ. Οικονόμου, 1988, σελίδες 45 – 47, οι δυσμενείς συνθήκες (εναλλαγές πολιτικών συστημάτων, δικτατορία, αδράνεια πολιτικών, βραδυπορία συγκεντρωτικών αποφάσεων, μορφή διοικητικού συστήματος κ.λ.π.) δεν επέτρεψαν την έγκαιρή και δυναμική παρέμβαση, μέσω των προγραμμάτων, στα ευρύτερα λαϊκά στρώματα. Η επικράτηση ακόμη της αστικής τάξης και ιδεολογίας και η μη κινητοποίηση του εργατικού κινήματος, ήταν παράγοντες που ευνοούσαν την παροχή υπηρεσιών σε ορισμένες κυρίως τάξεις, που είχαν δύναμη και εξουσία (π.χ. αξιωματικοί, καθηγητές κ.λ.π.).

Έτσι λοιπόν, η Κοινωνική Πολιτική ξεκίνησε πολύ αργότερα στην Ελλάδα από ότι στις χώρες της δυτικής Ευρώπης και συγκεκριμένα μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, με μορφή όμως αποσπασματική, περιστασιακή, ανοργάνωτη και ασυντόνιστη.

Αναπτύχθηκε ουσιαστικότερα τις αρχές της δεκαετίας του 80 μέχρι σήμερα. (Το ίδιο)

Ο Δ. Ιατρίδης, 2004, σελίδα 199 – 200, πάλι δηλώνει ότι το διάστημα μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, η Κοινωνική Πολιτική ήταν κυρίως ένας τομέας πληροφόρησης του κράτους πρόνοιας για τους φτωχούς, που αφορούσε συχνά την ιστορική εξέλιξη κοινωνικών υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας και τις κρατικής προνοιακής πολιτικής.

Τα πράγματα άρχιζαν να τροποποιούνται δειλά, σύμφωνα με την Ο. Στασινοπούλου, 1992, σελίδα 92, στη δεκαετία του 1980 με την ένταξη της Ελλάδας στην Ε. Ο. Κ. (νυν Ευρωπαϊκή Ένωση) και τη συνεπαγόμενη απορρόφηση των κοινοτικών κονδυλίων για την εφαρμογή κοινωνικών προγραμμάτων, η προοδευτικότερη αντίληψη της κυβερνητικής ηγεσίας για το κοινωνικό κράτος και οι τροποποιήσεις στο νομοθετικό πλαίσιο των Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο. Τ. Α.).

Από την άλλη, ο Γ. Σμέρος, 1993, σελίδα 60 - 61, χωρίζει την ανάπτυξη της Τοπικής αυτοδιοίκησης ως Κοινωνικός θεσμός σε τρία στάδια. Η πρώτη μορφή εξέλιξης έχει τις ρίζες της στα χρόνια του Όθωνα, όπου με το νομοθέτημα του γίνονται οι πρώτες αναφορές στους Δήμους. Συγκεκριμένα, η Ελλάδα χωρίστηκε σε 457 Δήμους. Ο δεύτερος σταθμός για την Τοπική Αυτοδιοίκηση ήταν το 1912 με τον νόμο «περί συστάσεων Δήμων και Κοινοτήτων». Με τον νόμο αυτό, καθιερώνεται για πρώτη φορά η Κοινότητα ως νέος Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η τρίτη περίοδος τέλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης άρχισε το 1954 και εξακολουθεί να ισχύει μέχρι σήμερα.

8. Κατευθύνσεις και στόχοι της Κοινωνικής Πολιτικής

Σύμφωνα τον Π. Καλογεράκη, 1978, σελίδα 54, η κοινωνική πολιτική είναι μια σκόπιμη επιλογή που λαμβάνεται και ασκείται από τοπικές υπερλειτουργικές μορφές εξουσίας.

Σκόπιμη και κατευθυνόμενη μορφή παρέμβασης είναι :

α) Συγκεκριμένη ομάδα στόχου – πληθυσμού με κάποια κοινά χαρακτηριστικά γνωρίσματα και ανάγκες όπως για παράδειγμα οι άνεργοι και οι ηλικιωμένοι, μέσα από το σχεδιασμό με την εφαρμογή κοινωνικών δραστηριοτήτων και προγραμμάτων όπως για παράδειγμα επιδόματα και κοινωνική ασφάλιση. Τα μέτρα στοχεύουν στη μερική απάλυνση των δυσλειτουργικών περιστατικών. Σε αυτήν την περίπτωση, πρόκειται για μια μορφή παρέμβαση μικροπρακτικής κλίμακας.

β) στον υπόλοιπο γενικό πληθυσμό όπως όταν πρόκειται για περιορισμό στην αύξηση των γεννήσεων ή θέματα συνολικού ενδιαφέροντος. Αφορά δηλαδή τη λήψη μέτρων για όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας και αναφέρεται στο κοινωνικό σύνολο ευρύτερα και όχι σε μεμονωμένες ομάδες πληθυσμού. Στην περίπτωση αυτή οι στόχοι αφορούν τη μακροπρακτική κλίμακα.

Η Κοινωνική Πολιτική περιλαμβάνει όλους τους τομείς της ανθρώπινης δράσης και έχει άλλοτε τη μορφή της διορθωτικής ή θεραπευτικής παρέμβασης και άλλοτε τη μορφή προληπτικής και αναπτυξιακής παρέμβασης. (Το ίδιο)

Στόχος της Κοινωνικής Πολιτικής είναι να επιφέρει αποτελέσματα στο άτομο και στην κοινωνία. Προάγει το επίπεδο ζωής, παρέχει ευκαιρίες στα άτομα να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες τους και να βελτιώσουν τη θέση τους στην κοινωνία. Προάγει ακόμη την ανάπτυξη και επιφέρει αλλαγές στις κοινωνικές συνθήκες, τις δομές και σε ολόκληρο το οικοδόμημα. Οι αλλαγές συνήθως γίνονται σταδιακά και φαίνονται μακροπρόθεσμα. Άλλος κύριος στόχος της είναι και η μείωση της φτώχειας, η αύξηση της πρόνοιας και η επιδίωξη της ισότητας. (Το ίδιο)

Ο Δ. Τσαούσης, 1987, σελίδα 426, συμπληρώνει ότι η Πολιτεία στοχεύει στην παραγωγή ή στη διατήρηση μιας επιθυμητής κατάστασης και στη διόρθωση ή πρόληψη μιας ανεπιθύμητης π.χ. η δωρεάν παιδεία (δωρεάν παροχή βιβλίων και μετακίνηση όλων των μαθητών).

Σύμφωνα πάλι με τον Δ. Ιατρίδη, 1981, σελίδα 58, η Κοινωνική Πολιτική προσαρμόζει τους στόχους της με βάση την εξέλιξη της οικονομικής πολιτικής.

Ο Π. Καλογεράκης, 1978, σελίδες 37 – 39, συμπληρώνει πως η σχέση κοινωνικής πολιτικής και οικονομίας λειτουργεί πότε ανταγωνιστικά (π. χ. τα προνοιακά στεγαστικά προγράμματα, τα υλικά και ο εξοπλισμός, δεν συμφέρουν την οικονομία) και πότε σαν σχέση αλληλεξάρτησης (π. χ. όταν υπάρχει ζήτηση στην αγορά εργασίας για νέες μητέρες, το κράτος εφαρμόζει προγράμματα κοινωνικής φροντίδας για τα παιδιά τους, ώστε να μπορούν οι μητέρες να ανταποκριθούν στην προσφορά εργασίας).

9. Θεωρητικά πρότυπα Οργάνωσης των Κοινωνικών Υπηρεσιών

Σύμφωνα με την Ο. Στασινοπούλου, 1997, σελίδα 23 – 24, στο χώρο της Κοινωνικής Πολιτικής, επικράτησε για μεγάλο χρονικό διάστημα η σύνδεση της ανάπτυξης του κράτους πρόνοιας με τα δύο κύρια μοντέλα της πρόνοιας, το «υπολειμματικό» και το «θεσμικό – αναδιανεμητικό» μοντέλο, τα οποία αποτελούν και τα βασικά θεωρητικά πρότυπα της οργάνωσης των Κοινωνικών Υπηρεσιών.

Σύμφωνα με τον Δ. Ιατρίδη, 1990, σελίδα 18, η Κοινωνική Πολιτική όχι μόνο δεν περιορίζεται στην καταπολέμηση των κοινωνικών δυσλειτουργιών, αλλά αντίθετα επεκτείνεται στην ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου με επενδύσεις στο ανθρώπινο δυναμικό, δηλαδή την υγεία, την παιδεία, την κατοικία και στις κοινωνικές υπηρεσίες για τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου, για την ανάπτυξη του ατόμου και της κοινωνίας. Ανάλογα με την άποψη που αποδέχεται το πολιτικό – κυβερνητικό σύστημα μιας χώρας και ανάλογα με τις ιδεολογικές κατεύθυνσης που έχει, εφαρμόζεται είτε το ένα μοντέλο Κοινωνικής Πρόνοιας είτε το άλλο.

A) Το Υπολειμματικό Πρότυπο :

Σύμφωνα πάλι με την Ο. Στασινοπούλου, 2000, σελίδα 24, το Υπολειμματικό Πρότυπο στηρίζεται στη φιλοσοφία του *laissez – faire*, από τις φιλελεύθερες ιδέες και τις αναλύσεις της Νέας Δεξιάς. Έχει ως κύριο πυρήνα του την αντίληψη της προσωπικής ευθύνης για την κατάσταση στην οποία βρίσκεται το κάθε άτομο και πως οι ανάγκες των ατόμων ικανοποιούνται με τον καλύτερο

δυνατό τρόπο μέσα από τη διαδικασία της ελεύθερης αγοράς. Η κάλυψη των αναγκών όσων αδυνατούν να προμηθευτούν τις υπηρεσίες που έχουν ανάγκη, πρέπει να γίνεται από την οικογένεια τους. Το κράτος παρεμβαίνει μόνο σε περίπτωση που η με τέτοιο τρόπο κάλυψη δεν είναι εφικτή. Δρα δηλαδή σαν δίκτυ ασφαλείας για όσους δεν μπορούν να λειτουργήσουν μέσα σε αυτά τα όρια. Στόχος του είναι η αποφυγή της εξαθλίωσης και του αποκλεισμού και η παροχή βοήθειας σε αυτούς που πραγματικά τη χρειάζονται, ενθαρρύνοντας ταυτόχρονα την ατομική πρωτοβουλία και τον υγιή ανταγωνισμό. «Εκπαιδεύει» τα άτομα δηλαδή να μάθουν να ζουν χωρίς το κράτος. Το υπολειμματικό πρότυπο, χρησιμοποιεί μεθόδους επιλεκτικής κάλυψης, αναπτύσσοντας συστήματα εξακρίβωσης της οικονομικής κατάστασης και των συγκεκριμένων αναγκών που τεκμηριώνουν το δικαίωμα παροχής βοήθειας.

Οι υποστηρικτές του υπολειμματικού προτύπου, τονίζουν την ευεργετική για το κοινωνικό σύνολο οικονομία των πόρων η οποία επιτυγχάνεται με την ορθολογική αξιοποίηση της παρέμβασης του εκεί που πραγματικά υπάρχει ανάγκη και ταυτόχρονη προαγωγή της ατομικής πρωτοβουλίας και της ελεύθερης επιλογής. (Το ίδιο)

Οι επικριτές του πάλι τόνιζαν το ότι με το υπολειμματικό πρότυπο συνεπάγονται εξαιρετικά χαμηλές παροχές και ότι οι χρήστες των παροχών του κράτους συνδέονται με τον στιγματισμό και την περιθωριοποίηση. (Το ίδιο)

B) Το Θεσμικό – Αναδιανεμητικό μοντέλο :

Το θεσμικό – αναδιανεμητικό μοντέλο αναπτύσσει μεθόδους καθολικής κάλυψης ενώ επισημαίνει την αδυναμία αποτελεσματικής κάλυψης των αναγκών μέσα από τους μηχανισμούς της αγοράς, η οποία εντείνει και αναπαράγει την κοινωνική ανισότητα. Ασκεί κριτική στο υπολειμματικό πρότυπο, για την επικέντρωση του στη θεραπεία των κοινωνικών προβλημάτων και όχι στην πρόληψη, και για τον κοινωνικό στιγματισμό όσων προσφεύγουν στις κρατικές υπηρεσίες. Στις αξίες του ατομικισμού και του ανταγωνισμού, αντιτάσσει το αίσθημα της συλλογικής ευθύνης και την επίτευξη κοινωνικής συνοχής. Οι παροχές του αφορούν όλα τα μέλη της κοινωνίας και ο ρόλος του είναι αναδιανεμητικός του συνολικού προϊόντος της αγοράς. Στηρίζεται στη φορολόγηση των εισοδημάτων και τον περιορισμό των άμεσων εισφορών, η «οικουμενικότητα» των παροχών του έχει στόχο τη διανομή του συνολικού κέρδους σε περισσότερο κόσμο και τη βελτίωση των συνθηκών ζωής όλων, με προτεραιότητα όσους ανήκουν στα χαμηλά εισοδηματικά στρώματα. (Το ίδιο)

10. Προέλευση των Κοινωνικών Οργανώσεων και Υπηρεσιών

Σύμφωνα με τον Α. Ζωγράφου, 2002, σελίδα 24, η ποιότητα των παροχών του κοινωνικο - πολιτικού συστήματος εξαρτάται από το πόσο αγωνιστικοί και συνειδητοποιημένοι είναι οι εργαζόμενοι για την επίτευξη κοινωνικών αλλαγών με απώτερο σκοπό τη βελτίωση του τρόπου ζωής για τα πλατιά στρώματα της κοινωνίας.

Όλες οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες που έγιναν στο πρώτο μισό του 19 αιώνα σαν κίνητρο τους είχαν το φόβο της αστικής τάξης από την ενδυνάμωση του εργατικού κινήματος ήταν επηρεασμένες από τους Pestalozzi και Wichern. (Το ίδιο)

Από το πιο πάνω μπορούμε να δούμε και να κατανοήσουμε το «έργο κοινωνικής ασφάλισης» του Bismarck, που ήταν μια σειρά μέτρων κοινωνικής ασφάλισης, με σκοπό την αποδυνάμωση και συντριβή του εργατικού κινήματος. (Το ίδιο)

Το ίδιο διάστημα οι φιλανθρωπικοί σύλλογοι προσπαθούσαν να διατηρήσουν την αυτονομία τους απέναντι από το κράτος. Οι αντιλήψεις των φιλανθρωπικών οργανώσεων πρόνοιας ήταν ότι η χριστιανική «εργασία» είναι προσωπική βοήθεια και όχι φροντίδα απόρων». Το 1921 ο όρος κρατική πρόνοια αντικαταστάθηκε από την «προνοιακή πολιτική» και για την δραστηριότητα των φιλανθρωπικών συλλόγων χρησιμοποιήθηκε ο όρος «φιλανθρωπική πολιτική». (Wendt, 1983, σελίδα 107 στο Α. Ζωγράφου, 2002, σελίδα 24).

Στις μέρες μας η κοινωνική εργασία έχει τις βάσεις της σε μια «υγιή» κοινωνία που θέλει να βοηθήσει τον κόσμο να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της και εκεί που υπήρχε μόνο η υλική βοήθεια συμπληρώθηκε και η Ψυχοκοινωνική βοήθεια, που προσφέρεται σε όλα τα κοινωνικά στρώματα για επίλυση προβλημάτων και αντιμετώπιση δυσκολιών. (Το ίδιο)

A. Δομή και λειτουργίες μιας οργάνωσης

Σύμφωνα με τον Α. Ζωγράφου, 2002, σελίδα 30, οι βασικές λειτουργίες μιας δομής που χρειάζεται μια οργάνωση για να λειτουργήσει είναι:

α) Επιτελικές (συμβουλευτικές - γνωμοδοτικές, σχεδιασμού και πολιτικής)

β) Εκτελεστικές, οι οποίες έχουν σχέση με την υλοποίηση της κύριας αποστολής

γ) Βοηθητικές, που ενισχύουν την κύρια αποστολή.

Η Παπαφλέσσα, 1985, σελίδα 58 – 59, στο Α. Ζωγράφου, 2002, σελίδα 30, συμπληρώνει ότι στην Ελλάδα οι κοινωνικές υπηρεσίες κατανέμουν τις υπηρεσίες τους ανάλογα με τις ομάδες στόχου (αν είναι παιδιά ή γέροι) και ανάλογα με την γεωγραφική κατανομή και μπορεί ακόμα και σύμφωνα με τον φορέα (π.χ. αν είναι εκκλησιαστική ή κρατική)

B. Μορφή της κοινωνικής διοίκησης

Ο τομέας της κοινωνικής διοίκησης χαρακτηρίζεται από:

α) μια κατανομή σε τομείς δραστηριοτήτων που είναι απομονωμένος ο ένας από τον άλλο και είναι νομικά προσδιορισμένος και οργανωτικά οροθετημένος

β) από τη διάσπαση της εφαρμογής των καθηκόντων από διαφορετικούς ειδικούς (Dirpoldsmann , 1982 ,σελίδα 173 στον Α. Ζωγράφου, 2002, σελίδα 31)

Έτσι έχουμε μια κοινωνική διοίκηση που χαρακτηρίζεται σαν μια μορφή κρατικής επεξεργασίας προβλημάτων με μια συνεχή

υποθάλπουσα σύγκρουση ανάμεσα «γραφειοκρατικά ορθή εκτέλεση των καθηκόντων» και μια «συγκεκριμένη στοχευόμενη απόδοση έργου».

Αυτός ο «διπλός προσανατολισμός» βρίσκει την έκφραση σε μια δομή προσωπικού:

α) Στο ειδικό προσωπικό που είναι προσανατολισμένος στο πρόβλημα π.χ. ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί και

β) κλασσικό διοικητικό προσωπικό που λόγο εκπαίδευσης επικεντρώνεται στη νομικά σωστή επεξεργασία των προβλημάτων. (Dirpoldsmann , 1982 ,σελίδα 173 στον Α. Ζωγράφου, 2002, σελίδα 31)

Γ. Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά Οργανώσεων

Οι σκοποί των οργανώσεων ορίζονται από ομάδες ατόμων που δεν έχουν άμεση σχέση με τις ομάδες που θέλουν να βοηθήσουν. Πάνω - πάνω στο κεφάλι των οργανώσεων βρίσκονται ευυπόληπτα και εύπορα άτομα που έχουν την καλή διάθεση να προσφέρουν κοινωνικό έργο. Οι πόροι τους είναι περιορισμένοι αφού δεν είναι κερδοσκοπικοί οργανισμοί όμως λόγω του μονοπωλίου ο «πελάτης» βρίσκεται σε εξάρτηση από την οργάνωση. Επειδή όμως οι οργανισμοί δεν χρηματοδοτούνται από τους «πελάτες» τους μερικές φορές οι οργανώσεις δεν δίνουν σημασία στην ικανοποίηση των απαιτήσεων των πελατών τους ειδικά όταν ο «πελάτης» δεν έχει και την κατάλληλη συμπεριφορά.

Άρα ένα άτομο το οποίο θα επισκεφθεί μια οργάνωση για κάποιο λόγο πρέπει να είναι διατεθειμένο να ανοίξει τον εσωτερικό του κόσμο και να του δώσει πληροφορίες για την οικογενειακή του κατάσταση στον κοινωνικό λειτουργό και να αντιμετωπιστεί σαν «περίπτωση».(Παπαφλέσσα 1985, σελίδα 63, Α. Ζωγράφου, 2002, σελίδα 45)

Ακόμα η Παπαφλέσσα διατυπώνει ότι στην Ελλάδα τα κοινωνικά προγράμματα «διοικούνται με τρόπους απαρχαιωμένους και καθόλου αποδοτικούς»(σελίδα 69)

Δ. Προσόντα και στάση προϊσταμένου Κοινωνικών Οργανώσεων

Οι κοινωνικές οργανώσεις λειτουργούν με το ίδιο σύστημα διοίκησης που ισχύει σε κάθε άλλη μορφή διοίκησης. (Α. Ζωγράφου, 2002, σελίδα 78)

Ο διευθυντής μιας κοινωνικής υπηρεσίας πρέπει να έχει όχι μόνο μια ανάλογη επαγγελματική εκπαίδευση αλλά και εμπειρία στους διάφορους τομείς της κοινωνικής εργασίας. (Το ίδιο)

Η προϊστάμενος πρέπει να είναι σε θέση να καταλαβαίνει τις ανάγκες των «πελατών» και πρέπει να «γνωρίζει ακόμα με ποίο τρόπο οι απαιτήσεις που θέλει ο κοινωνικός λειτουργός εμπλουτίζουν την επαγγελματική και προσωπική ζωή του και επηρεάζουν τις σχέσεις τους με τους πελάτες και τους προϊσταμένους»(Friendlander, 1974, σελίδα 292, στον Α. Ζωγράφου, 2002, σελίδα 78)

Ακόμα τα άτομα της διοίκησης πρέπει να κατανοούν τους πελάτες της κοινωνικής υπηρεσίας πράγμα που σημαίνει ότι και το

διοικητικό προσωπικό πρέπει να είναι ενήμερο με τους στόχους και την δεοντολογία της κοινωνικής εργασίας.

Για τον διευθυντή μιας κοινωνικής οργάνωσης ο Friendlander (1971, σελίδα 292, στον Α. Ζωγράφου, 2002, σελίδα 78) λέει ότι «Χωρίς βασικές γνώσεις της θεωρίας και των μεθόδων της κοινωνικής εργασίας, κανένας διευθυντής δεν έχει την αναγκαία αντίληψη, φαντασία και επαγγελματική ικανότητα για να μπορέσει να διευθύνει μια οργάνωση που σαν στόχο έχει να βοηθήσει τους ανθρώπους είτε σαν άτομα, είτε σαν ομάδα, είτε σαν κοινότητα».

Μεγάλη ευαισθησία για τον κοινωνικό ρόλο της κοινωνικής εργασίας πρέπει να χαρακτηρίζει τον διευθυντή μιας δημόσιας υπηρεσίας ή οργάνωσης και ακόμα κάθε συνεργάτη του πρέπει να έχει την προσωπική του ελευθερία κινήσεων και αυτονομία δράσης για την εξυπηρέτηση των ενδιαφερομένων. (Το ίδιο)

Ε. Καθορισμός κοινωνικής πολιτικής

Η πολιτική σε μια κοινωνική πρόνοια ενός νομού καθορίζεται από την διοικητική επιτροπή. Οι επαγγελματίες δεν συμμετέχουν στην διατύπωση κοινωνικής πολιτικής άμεσα αλλά έμμεσα με εκθέσεις, πληροφορίες και προτάσεις προς την προϊστάμενη αρχή. (Α. Ζωγράφου, 2002, σελίδα 78)

Ο διευθυντής και το επιτελείο του ενημερώνουν το διοικητικό συμβούλιο σχετικά με την αποτελεσματικότητα των εκάστοτε μέτρων. Τα στοιχεία αυτά αποτελούν βάση για την συνέχιση ή την αλλαγή της κοινωνικής πολιτικής του θεσμού. (Friendlander, 1974, σελίδα 294 στον Α. Ζωγράφου, 2002, σελίδα 80)

Ο διευθυντής πρέπει να ενημερώνει τους συνεργάτες του σχετικά με τις διατάξεις και να φροντίζει ώστε οι συνεργάτες του να εφαρμόζουν τις διατάξεις αυτές που στοχεύουν στην εξάλειψη των διαφορών γνώμης και την επίλυση των προβλημάτων που απορρέουν από την εφαρμογή της κοινωνικής πρόνοιας. (Το ίδιο, σελίδα 294)

Επίσης καθήκον της διοίκησης είναι να ενημερώνει την κοινή γνώμη σχετικά με την κοινωνική πολιτική της οργάνωσης και την εφαρμογή της γιατί πρέπει να καταλάβουν την αναγκαιότητα του θεσμού αυτού της υπηρεσίας που χρηματοδοτούν σαν φορολογούμενοι. Μπορεί να επιτευχθεί η ενημέρωση αυτή με επίσημες εκθέσεις δραστηριοτήτων, συζητήσεις με το κοινό, καθώς και συζητήσεις στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. (Το ίδιο)

Σημαντικό καθήκον της διοίκησης στον τομέα της κοινωνικής εργασίας είναι η αναζήτηση και εξεύρεση των αναγκών χρημάτων και η σωστή διάθεση ανάλογα με τους στόχους και σκοπούς της οργάνωσης καθώς επίσης και ο έλεγχος της χρήσης των χρημάτων από την κρατική υπηρεσία. (Το ίδιο)

Ο προϋπολογισμός πρέπει να υποβληθεί, για να εγκριθεί, στο αρμόδιο νομικό όργανο π. χ. δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο ή στο όργανο εκπροσώπησης της κοινότητας στο νομό, όπως πάντα πρέπει να υποβάλλονται και τα απαραίτητα δικαιολογητικά και αποδείξεις εξόδων της οργάνωσης οι οποίες αποδείξεις πρέπει να αποδεικνύουν ότι οι πόροι της οργάνωσης χρησιμοποιήθηκαν σωστά και τα έξοδα ήταν αναγκαία. (Το ίδιο)

Για την υλοποίηση των διοικητικών τους καθηκόντων ο διευθυντής και οι συνεργάτες του «πρέπει να έχουν βασικές γνώσεις της φιλοσοφίας της κοινωνικής εργασίας, να γνωρίζουν

την ιστορία και την δομή της οργάνωσης καθώς και της πράξης της κοινωνικής εργασίας»(Το ίδιο, σελίδα 295).

11. Βασικοί παράγοντες που επηρεάζουν τη διαμόρφωση και την υλοποίηση της Κοινωνικής Πολιτικής

Οι βασικοί παράγοντες που επηρεάζουν τη διαμόρφωση και την υλοποίηση της κοινωνικής πολιτικής σύμφωνα με τον Π. Σταθόπουλο, 1987, σελίδες 25 – 26, είναι :

1. Οι πολιτικοί και κοινωνικοί παράγοντες και γενικά οι βασικές αξίες κάθε λαού παίζουν καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη του γενικού πλαισίου κοινωνικής πολιτικής σε μια χώρα. Η ιστορία, τα ιδανικά και οι προσδοκίες μιας κοινωνίας αποτελούν θεμέλιο στη διαμόρφωση της Κοινωνικής Πολιτικής. Οι παραδόσεις, τα ήθη και τα έθιμα, αποτελούν τους άγραφους αλλά όχι λιγότερο σημαντικούς κανόνες πάνω στους οποίους δέχεται ή απορρίπτει μια κοινωνία τις βασικές επιλογές της Κοινωνικής Πολιτικής.
2. Η διάρθρωση της Κοινωνίας, το οικονομικό και πολιτικό πλαίσιο και η αναπτυξιακή πολιτική της κυβέρνησης έχουν καθοριστική σημασία στο προσδιορισμό του ρόλου του Κράτους και του ρόλου του ατόμου και στην κάλυψη των αναγκών του.

3. Διαθέσιμοι πόροι μιας κοινωνίας είναι εκτός από τις δυνατότητες της οικονομίας, η διαθέσιμη τεχνολογία και το επίπεδο εκπαίδευσης και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού.
4. Γνώσεις – Επιστημονικά δεδομένα. Για τη διαμόρφωση και υλοποίηση της Κοινωνικής Πολιτικής εκτός από πολιτική θέληση, τους οικονομικούς πόρους και τη διοικητική πολιτική, χρειάζονται και η κοινωνική τεχνολογία, που προέρχεται από τις κοινωνικές επιστήμες. Η επιστημονική έρευνα δίνει τη δυνατότητα για πειραματισμό στην εφαρμογή εναλλακτικών λύσεων και την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας κάθε εφαρμοσμένης πολιτικής. Ο ρόλος των επιστημονικών μεθόδων και εργαλείων είναι να γίνεται καλύτερη επιλογή στην παρέμβαση και αξιοποίηση των πόρων που διαθέτονται για την αντιμετώπιση ενός κοινωνικού προβλήματος.

12. Σκοποί και Τομείς της Κοινωνικής Πολιτικής

Σύμφωνα με τον Π. Σταθόπουλο, 1987, σελίδες 26 – 33, στόχοι της Κοινωνικής Πολιτικής είναι η εξάλειψη των οικονομικών ανισοτήτων, η βελτίωση των συνθηκών ζωής των μη προνομιούχων και γενικότερα η παροχή βοήθειας στα αδύναμα άτομα ή ομάδες μιας κοινωνίας.

Ο R. Titmus (1974:28) στον Π. Σταθόπουλο, 1987, σελίδα 26, εκφράζει την άποψη ότι στη διαμόρφωση των στόχων της

Κοινωνικής Πολιτικής συντελούν πολιτικοί λόγοι και η συσχέτιση μεταξύ οικονομικών και κοινωνικών λόγων. Η κοινωνική πολιτική δηλαδή, συνδέεται άμεσα με την ανάγκη για ανακατανομή του Εθνικού Εισοδήματος, προκειμένου να ικανοποιηθούν οι ανάγκες των ατόμων που χρήζουν οικονομικής και κοινωνικής προστασίας.

Η Κοινωνική Πολιτική καλύπτει τους εξής τομείς δραστηριοτήτων σύμφωνα με τον Π. Σταθόπουλο, 1987, σελίδα 26 – 33 :

12.1. Προστασία εισοδήματος

Η οργανωμένη και συστηματική ανάληψη ευθύνης από το σύγχρονο κράτος για την στοιχειώδη εξασφάλιση του ατόμου στην Ελλάδα εμφανίστηκε το 1937 με την ίδρυση του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ι. Κ. Α.), που είναι και ο κυριότερος ασφαλιστικός τομέας της χώρας. Το Δημόσιο ανέλαβε την ασφαλιστική κάλυψη των Στρατιωτικών, του Κλήρου και των Δημόσιων Υπαλλήλων. Μια μεγάλη κατηγορία, οι αγρότες και τα μέλη των οικογενειών τους, ασφαλίστηκαν με την ίδρυση του Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (Ο. Γ. Α.) το 1961, για ασθένειες, αναπηρίες κ. λ. π. Ο Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού είχε ως σκοπό ίδρυσης του, την κάλυψη των μισθωτών από την ανεργία. Με τον καιρό προστέθηκαν και ο επαγγελματικός προσανατολισμός, η επαγγελματική κατάρτιση και η παροχή κοινωνικών – συμβουλευτικών υπηρεσιών. Εκτός από αυτούς τους βασικούς φορείς, στην Ελλάδα υπάρχουν και πολλά άλλα μικρά ταμεία

Εκτός από την κοινωνική ασφάλιση, η οποία καλύπτει κατά κανόνα κατηγορίες εργαζομένων με την υποχρεωτική συμμετοχή και οικονομική επιβάρυνση των εργαζομένων και

εργοδοτών, υπάρχει και κοινωνική ασφάλεια σαν μια άλλη μορφή εισοδήματος. Η κοινωνική ασφάλεια διαφέρει από την κοινωνική ασφάλιση ως προς το ότι αναφέρεται σε όλο τον πληθυσμό και χρηματοδοτείται από έσοδα τα οποία προέρχονται από φορολογική επιβάρυνση ολόκληρου πληθυσμού. Το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης από την άλλη, στην Ελλάδα, είναι μικτό ως προς την έκταση κάλυψης του πληθυσμού και τις πηγές χρηματοδότησης, αφού πέρα από τους εργοδότες και τους εργαζομένους, συνεισφέρει και το κράτος από τον τακτικό προϋπολογισμό για την κάλυψη των εξόδων των ασφαλιστικών φορέων.

12.2. Κατοικία

Η κάλυψη των στεγαστικών αναγκών του πληθυσμού και ιδιαίτερα των ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων θεωρείται ευθύνη του σύγχρονου κράτους. Ο κύριος μηχανισμός για την απόκτηση στέγης είναι η ελεύθερη αγορά. Το κράτος υποβοηθά με στεγαστικά κυρίως δάνεια, με ευνοϊκούς όρους στους δικαιούχους. Ο κύριος φορέας για την απόκτηση στέγης είναι ο Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας, ο οποίος ιδρύθηκε το 1954. Η κατηγορία πληθυσμού που χρήζουν στέγασης από το κράτος είναι οι πρόσφυγες και οι σεισμόπληκτοι, μέσα από στεγαστικά προγράμματα, τα οποία υπάγονται στο Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας.

12.3. Υγεία

Η υγεία θεωρείται ατομικό και συγχρόνως κοινωνικό αγαθό. Ο κάθε άνθρωπος είναι υπεύθυνος και πρέπει να φροντίζει για την υγεία του. Αναγνωρίζεται όμως ότι η κοινωνία, μέσα από το

κράτος, πρέπει να φροντίζει για να μπορούν τα άτομα να αντιμετωπίζουν τους κινδύνους υγείας, ασθένειας, αναπηρίας κ. λ. π. και να αναλαμβάνει τα οικονομικά έξοδα που συνεπάγεται η υγειονομική φροντίδα.

Σύμφωνα με το ισχύον κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό σύστημα κάθε κράτους, η οργάνωση της παροχής υγειονομικής φροντίδας αφήνεται στην ελεύθερη αγορά, ή στο Εθνικό Σύστημα Υγείας (Ε. Σ. Υ.), όπου το κράτος αναλαμβάνει μεγάλη ευθύνη για την παροχή βασικής υγειονομικής φροντίδας σε όλο τον πληθυσμό. Με τη θεσμοποίηση του Ε. Σ. Υ. η υγειονομική φροντίδα έγινε αντικείμενο κρατικής μέριμνας.

12.4. Κοινωνική Πρόνοια

Ο όρος Κοινωνική Πρόνοια, χρησιμοποιείται εδώ για να δηλώσει μια σειρά προγραμμάτων κοινωνικής προστασίας που εφαρμόζεται από το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας. Τα προγράμματα αυτά απευθύνονται κατά κανόνα σε συγκεκριμένες μειονότητες ή μη προνομιούχες ομάδες πληθυσμού. Οι παροχές του είναι σε χρήματα (π. χ. επιδόματα) και σε υπηρεσίες, που συνήθως παρέχονται σε άτομα οι κοινωνικοί λειτουργοί (π. χ. οικογένειες ή ομάδες και κοινότητες). Οι κοινωνικοί λειτουργοί, έχουν σαν έργο τους να παρέχουν συμβουλευτική σε άτομα που χρειάζονται βοήθεια και να μειωθούν ή να εκλείψουν οι κοινωνικές αιτίες και ανισότητες οι οποίες έχουν δυσμενή αντίκτυπο στην ζωή και στην πρόοδο του ατόμου.

12.5. Τεχνολογία Κοινωνικής Πολιτικής

Η Κοινωνική Πολιτική σαν κοινωνική επιστήμη, βασίζεται στην κοινωνική έρευνα και τη στατιστική για την επαλήθευση υποθέσεων και την ανάπτυξη θεωριών. Εκτός της ερευνητικής μεθοδολογίας όμως, για την εδραίωση της Κοινωνικής Πολιτικής χρησιμοποιούνται και ειδικοί μέθοδοι και τεχνικές για την κατάστρωση και υλοποίηση των μέτρων Κοινωνικής Πολιτικής με στόχο τη βελτίωση της ικανότητας μας για έγκαιρη εντόπιση των κοινωνικών αναγκών, και την αξιολόγηση της αποδοτικότητας των μέτρων Κοινωνικής Πολιτικής στην πρόληψη και επίλυση των κοινωνικών προβλημάτων.

Ο R. Morris (1979:197) στον Π. Σταθόπουλο, 1987, σελίδα 29 κατάγραψε και ταξινόμησε τα όργανα για την ανάλυση της Κοινωνικής Πολιτικής. Οι κυριότερες μέθοδοι σύμφωνα τον Σταθόπουλο είναι:

- Εκτίμηση προβλημάτων:

α) Τεχνική της «εκτίμησης των αναγκών» του πληθυσμού: η τεχνική αυτή χρησιμοποιείται ευρύτερα και στηρίζεται στην υποκειμενική εκτίμηση των ερωτώμενων για την έκταση και την ένταση των κοινωνικών αναγκών. Με βάση τις απαντήσεις γίνεται ένας πίνακας στον οποίο παρουσιάζονται οι ανάγκες κατά σειρά εκτίμησης. Παράλληλα με την εκτίμηση του μεγέθους ενός προβλήματος, γίνεται και εκτίμηση – συσχέτιση των προγραμμάτων που μπορούν να δημιουργηθούν για να επιτευχθεί μια αποτελεσματική αντιμετώπιση του δεδομένου προβλήματος. Με λίγα λόγια, γίνεται μια ιεράρχηση των

αναγκών και των προβλημάτων και των προτεινόμενων λύσεων.

β) Ανάλυση συστημάτων: αυτή η τεχνική, δίνει τη δυνατότητα, με βάση τους δηλωμένους στόχους ενός προγράμματος, να παρακολουθείται σε ποια και σε πόσα άτομα και περιστατικά παρέχονται υπηρεσίες, πως τους εξυπηρετεί το σύστημα παροχής υπηρεσιών και τι γίνεται με τα περιστατικά.

γ) Δημοσκοπήσεις: με τις δημοσκοπήσεις γίνεται πληροφόρηση για τις απόψεις των κατοίκων μιας περιοχής, για τα προβλήματα που τους απασχολούν.

δ) Κοινωνικοί δείκτες: οι κοινωνικοί δείκτες αποσκοπούν στην καταγραφή κοινωνικών συνθηκών με τη χρησιμοποίηση ποσοτικών στοιχείων.

- Μεθόδοι λήψης αποφάσεων:

Οι μέθοδοι λήψης αποφάσεων χρησιμοποιήθηκαν αρχικά από διευθυντικά στελέχη αλλά αργότερα έγιναν προσπάθειες εφαρμογής τους στον δημόσιο τομέα, σε εθνικό κυρίως επίπεδο.

α) Το πιο γνωστό και ευρέως χρησιμοποιημένο εργαλείο είναι το P. P. B. S. (Program Planning and Budget System) που σημαίνει Συστήματα Σχεδιασμού Προγραμμάτων και Κατάρτισης Προϋπολογισμών. Με το P. P. B. S. γίνεται για ορθολογική και αποτελεσματική κατανομή των πόρων για την

επίτευξη ενός στόχου. Με το P. P. B. S. γίνεται προσπάθεια αποσαφήνισης του ρόλου, των δραστηριοτήτων και των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων κάθε διοικητικής μονάδας σε όλα τα επίπεδα της ιεραρχίας που συμμετέχει σε ένα πρόγραμμα. Η χρησιμοποίηση του P. P. B. S. προϋποθέτει αυξημένη υλικοτεχνική υποδομή σε εργατικό δυναμικό και Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές, ούτως ώστε να είναι δυνατή η συλλογή και η επεξεργασία πληροφοριών και ο σχεδιασμός πολύπλοκων κοινωνικών προγραμμάτων.

β) Ανάλυση κόστους / ωφέλειας: το όργανο αυτό χρησιμοποιείται για την μέτρηση του κόστους και των οφελών που προκύπτουν από την κάθε απόφαση σχετικά με κάποιο πρόγραμμα ή δραστηριότητα. Με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων της ανάλυσης του κόστους δηλαδή, μπορεί να βρεθεί ποια λύση είναι η πιο συμφέρουσα.

- Μεθόδοι πρόγνωση – πρόβλεψης (Projectim – Forceasting)

Με τη μέθοδο αυτή προβλέπεται η εξέλιξη της κοινωνίας γενικά, ή δημιουργία συγκεκριμένων κοινωνικών προβλημάτων.

α) Δημογραφικές προβλέψεις: οι γνώσεις για την πληθυσμιακή πυραμίδα, τα δεδομένα θνησιμότητας κ. λ. π. δίνουν την δυνατότητα στους σχεδιαστές κοινωνικής πολιτικής να προβλέπουν τις ανάγκες του πληθυσμού.

β) Κατασκευή τεχνικών προτύπων (Modeling and simulation): η χρήση αυτών των οργάνων γίνεται με την επεξεργασία

στοιχείων σε Ηλεκτρονικού Υπολογιστή. Γίνονται έτσι οι αναλύσεις για την αντίδραση διαφόρων συστημάτων ή την αποτελεσματικότητα των λύσεων των διαφόρων προβλημάτων.

- Αξιολογική έρευνα

Η αξιολογική έρευνα αναφέρεται στη χρησιμοποίηση της Κοινωνικής Έρευνας, με σκοπό την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των διαφόρων κοινωνικών προγραμμάτων.

13. Κοινωνική και Κοινοτική Ανάπτυξη

Σύμφωνα με τη Θ. Καλλινάκη, 2000, σελίδα 355, η κοινωνία και η κοινότητα πρόκειται για δύο έννοιες που μπορεί να μην ταυτίζονται, ωστόσο είναι όροι οπωσδήποτε αλληλοσυμπληρούμενοι και αλληλεξαρτούμενοι. Τόσο η κοινωνική, όσο η κοινοτική ανάπτυξη, είναι τομείς της ευρύτερης ανάπτυξης των τόπων, των περιφερειών και των κρατών που συνδέονται με την οικονομική και τη βιομηχανική ανάπτυξη.

Από την άλλη η κοινωνική ανάπτυξη σύμφωνα με τη Ραίνα, 1977, θεωρείτο ως η ανάπτυξη της ικανότητας των ατόμων να εργάζονται συνεχώς για τη δική τους ευημερία καθώς και για την ευημερία της κοινωνίας». (Το ίδιο, σελίδα 367)

Οι Jones και Yogo, 1994, υποστηρίζουν ότι ένας ισχυρός ρόλος στην κοινωνική ανάπτυξη επιτυγχάνεται μέσω της δομικής αλλαγής, της θεσμικής εξέλιξης της ανανέωσης αλλά και της κοινοτικής δράσης. Συγκεκριμένα, η προώθηση των εγχώριων αναπτυξιακών δραστηριοτήτων τοπικής προέλευσης που

εστιάζονται στις κατά τόπους κοινότητες, οδήγησαν στην απόδοση ιδιαίτερης σημασίας στην τοπική ανάπτυξη μέσω της δράσης σε κοινοτικό επίπεδο. (Το ίδιο, σελίδα 359 – 360)

Όσο για τη σύνδεση της κοινοτικής και κοινωνικής ανάπτυξης με την κοινωνική εργασία, θα πρέπει να ειπωθεί ότι καμιά από τις δύο δεν συνδέεται ξεκάθαρα και αποτελεσματικά μαζί της. Τόσο η κοινοτική, όσο και η κοινωνική ανάπτυξη θα μπορούσαν να θεωρηθούν ξεχωριστές μέθοδοι και τομείς της ευρύτερης αναπτυξιακής εργασίας και τομείς διαφόρων άλλων επαγγελματικών αρμοδιοτήτων όπως οικονομολόγων, κοινωνιολόγων κ.λ.π. (Το ίδιο, σελίδα 361)

Εντούτοις, σύμφωνα με τους White, 1994, και Graig, 1995, η κοινωνική και κοινοτική ανάπτυξη σχετίζονται άμεσα με προσεγγίσεις συμμετοχής σε όλα τα θέματα κοινωνικού ενδιαφέροντος και προϋποθέτει δεξιότητες στην διαπροσωπική και την ομαδική επικοινωνία, οι οποίες συνδέονται στενά με τις δεξιότητες της Κοινωνικής Εργασίας. (Το ίδιο, σελίδα 361)

Συγκεκριμένα, η Κοινοτική Εργασία ή αλλιώς η Κοινωνική Εργασία με Κοινότητα, αποτελεί βασική μέθοδο υλοποίησης της ανάπτυξης και η προσέγγιση αυτή με τη σειρά της μπορεί να συμβάλει με τρόπο ουσιαστικό στην διανομή των υπηρεσιών ως ένα κομμάτι του ρόλου της Κοινωνικής Εργασίας σε κοινοτικό επίπεδο. (Το ίδιο)

Αυτή ακριβώς η προσέγγιση θεωρεί ιδιαίτερα σημαντική την οργάνωση και ανάπτυξη των κοινωνικών υπηρεσιών για την ευρύτερη κοινωνική αλλαγή. (Το ίδιο, σελίδα 379)

14. Προϋποθέσεις για τη δημιουργία Οργανωμένου Δικτύου Παροχής Υπηρεσιών στο Τοπικά Αυτοδιοικούμενο επίπεδο

Σύμφωνα με την Χ. Βάγια , στο Κοινωνικές Υπηρεσίες στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, 1993, σελίδα 51, για να μπορούμε να έχουμε μια διαφορετική από την ήδη υπάρχουσα αντιμετώπιση, πρέπει πρώτα από όλα να γίνει μια αλλαγή στη βασική κοινωνική ιδεολογία ή φιλοσοφία που προσδιορίζει τους σκοπούς, τις αρχές και τα πλαίσια δράσης. Άξονας αυτής της ιδεολογίας είναι η αντίληψη ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει πρωτεύοντα ρόλο στην αντιμετώπιση των αναγκών της πρόνοιας, της υγείας, της μόρφωσης και του πολιτισμού.

Μια ακόμη προϋπόθεση, είναι ότι τα ουσιαστικά κοινωνικά προβλήματα που μαστίζουν τις πόλεις και τους δήμους, πρέπει να ειδωθούν από μια διαφορετική οπτική γωνία με βάση τους προσανατολισμούς της σύγχρονης κοινωνικής πολιτικής που είναι η αποκέντρωση, η διαβούλευση και η συναπόφαση, η επικοινωνία και η συνεργατική αντιμετώπιση με βάση την αρχή της αμοιβαιότητας. (Το ίδιο, σελίδα 51 – 52)

Σε αυτό έρχεται να προστεθεί και η ανάγκη για δημιουργία ενός κατάλληλου θεσμικού πλαισίου, διατυπωμένου με σαφήνεια και χωρίς διπλά μηνύματα, το οποίο θα αποτελέσει ένα εργαλείο για επαρκή ανάπτυξη ενός κοινωνικού εξοπλισμού που θα είναι σε θέση προσφέρει έργο σε τοπικό επίπεδο. (Το ίδιο, σελίδα 52)

15. Ο ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού στην Τοπική Αυτοδιοίκηση

Σύμφωνα με τη Χ. Βάγια, σελίδες 118 – 122, ο ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού στη Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι να συμμετέχει στη δημιουργία νέων δικτύων κοινωνικών παροχών για σύγχρονα προβλήματα, να συμβάλει στην αποτελεσματικότητα του έργου των ήδη υπαρχόντων οργανώσεων, να συμμετέχει στην κοστολόγηση των προγραμμάτων, να έχει συντονιστικό ρόλο μεταξύ των φορέων Κοινωνικής πρόνοιας και Υγείας στο τοπικό επίπεδο, να συμμετέχει στην έρευνα για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων από την εφαρμογή των προγραμμάτων και να επιτυγχάνει ισορροπία μεταξύ διαθέσιμων πόρων και του μεγέθους του προγράμματος.

15. Κοινωνικές Υπηρεσίες των Δήμων του Νομού Αχαΐας

15.1. Κοινωνικός Τομέας του Δήμου Μεσσήτιδος

Συνέντευξη από την υπεύθυνη Κοινωνικό Λειτουργό του Δήμου Μεσσήτιδος, κυρία Νικολακοπούλου Κατερίνα.

Ο κοινωνικός τομέας του δήμου Μεσσήτιδος ιδρύθηκε επίσημα τον Οκτώβριο του 2003 με στόχο του την παροχή ενημέρωσης και στήριξης των πολιτών του δήμου που αντιμετωπίζουν προβλήματα στην προσωπική και κοινωνική τους ζωή.

Οι φορείς απασχόλησης του κοινωνικού τομέα είναι :

1. Η στήριξη οικογενειών με οικονομική δυσχέρεια.

Έχουν ως κύριο στόχο την οικονομική βοήθεια των απόρων ατόμων με σκοπό να παρακάμψουν και να βγουν από την φτώχεια

Για την επίτευξη αυτών των στόχων γίνονται οι εξής ομάδες:

α) Ομάδα απόρων :

σε αυτήν την ομάδα παρέχεται οικονομική και ψυχολογική υποστήριξη στα άπορα άτομα

β) Συνεργασία με άλλους φορείς για την στήριξη των απόρων ατόμων και των οικογενειών τους

γ) Επιδοτήσεις για τις γιορτές :

σε κάθε γιορτή (π. χ. Πάσχα, Χριστούγεννα) δίνεται ένα κουπόνι με ένα χρηματικό ποσό ανάλογο των μελών της οικογένειας.

Για ένα άτομο, το ποσό που δίνεται είναι 40€.

Για δύο άτομο, το ποσό που δίνεται είναι 70€.

Για τρία άτομα, τον ποσό που δίνεται είναι 90€.

Για τέσσερα άτομα, το ποσό που δίνεται είναι 120€.

Για πέντε ή και περισσότερα άτομα, το ποσό που δίνεται είναι 150€.

Η επιδότηση αυτή έγινε τέσσερις φορές από την ημέρα λειτουργίας του προγράμματος και αυτήν τη στιγμή επιδοτούνται περίπου δεκαπέντε (15) με σαράντα (40) οικογένειες.

Τα κριτήρια για τις επιδοτήσεις είναι :

Οι οικογένειες που έχουν μέχρι και τρία (3) παιδιά, να έχουν ετήσιο εισόδημα μέχρι τα 3.000€.

Οι πολύτεκνες οικογένειες (οι οικογένειες που έχουν πάνω από τρία παιδιά), να έχουν ετήσιο εισόδημα μέχρι και 6.000€.

Σε έκτακτες περιπτώσεις (π. χ. θάνατος του γονέα), τα πιο πάνω αναιρούνται.

δ) Προγράμματα δωρεάν φροντιστηρίων για παιδιά :

το πρόγραμμα αυτό γίνεται σε συνεργασία με τα ιδιωτικά φροντιστήρια της περιοχής και δίνει το δικαίωμα στα παιδιά των απόρων οικογενειών να κάνουν δωρεάν φροντιστήρια αγγλικών (ή κάποιας άλλης ξένης γλώσσας, αν προτιμούν) και σε κάποιες έκτακτες περιπτώσεις, την εκμάθηση κάποιου άλλου μαθήματος, εκτός της ξένης γλώσσας.

Το πρόγραμμα αυτό λειτουργεί από τον Σεπτέμβριο του 2005

ε) Τράπεζα ενδυμάτων :

σε συνεργασία με τα μαγαζιά της περιοχής, μαζεύονται αρκετά καινούργια ρούχα, τα οποία χρησιμοποιούνται για την κάλυψη αναγκών ένδυσης αυτών που αδυνατούν να καλύψουν τα έξοδα από μόνοι τους.

στ) Λουτρά ηλικιωμένων :

δύο (2) λεωφορεία του δήμου, παίρνουν τους ηλικιωμένους από τα σπίτια τους μία φορά τον χρόνο, στα μέσα του Ιουλίου μέχρι τον Αύγουστο, και τους μεταφέρουν σε λουτρά όπου εκεί τους παρέχεται ταυτόχρονα βοήθεια και ψυχολογική υποστήριξη.

ζ) Παιδικές κατασκηνώσεις για το καλοκαίρι :

παρέχεται φύλαξη, απασχόληση και ψυχαγωγία στα παιδιά ενώ ταυτόχρονα βοηθούνται οι οικογένειες τους.

η) Πληροφόρηση για άλλες υπηρεσίες και παροχές

2. Ομάδες οικογένειας

α) Ομάδα συμβουλευτικής γονέων :

η ομάδα γονέων γίνεται για τέσσερις (4) μήνες, μία (1) φορά την εβδομάδα για δύο (2) ώρες. Η ομάδα αυτή είναι βιωματική και συζητούνται και δουλεύονται θέματα επικοινωνίας των γονέων με τα παιδιά τους.

β) Οικογενειακή συμβουλευτική :

η οικογενειακή συμβουλευτική γίνεται με στόχο τη βελτίωση των σχέσεων των μελών της οικογένειας. Γίνεται επίσης συμβουλευτική σε κακοποιημένα άτομα.

3. Οικογένειες ατόμων εξαρτημένων από τοξικές ουσίες :

Σε αυτήν την ομάδα πραγματοποιούνται συναντήσεις με εξαρτημένα άτομα και τις οικογένειες τους έως ότου ενταχθούν σε κάποιο πρόγραμμα αποτοξίνωσης. Σε αυτές τις συναντήσεις γίνεται ενημέρωση για τα διάφορα προγράμματα αποτοξίνωσης και τις επιλογές που έχει ένας χρήστης και η οικογένεια του. Σε αυτές τις ομάδες δεν γίνεται προσπάθεια θεραπείας. Ο χαρακτήρας των ομάδων είναι ενημερωτικός.

4. Τομέας ενημέρωσης :

Σε συνεργασία με ειδικούς επιστήμονες, πραγματοποιούνται ενημερωτικές διαλέξεις για τα κοινωνικά θέματα όπως η προληπτική ιατρική, υγιεινή διατροφή, πρόληψη της εξάρτησης, επικοινωνία, τροχαία ατυχήματα και άλλα με στόχο την ενημέρωση και αντιμετώπιση των προβλημάτων των δημοτών.

Το 2004 έγιναν δύο (2) μεγάλες ενημερωτικές διαλέξεις

A) Διημερίδα για την υγιεινή διατροφή, άσκηση και πρόληψη :

Πραγματοποιήθηκε στις 19 και 29 Ιουλίου του 2004

Στόχος της διημερίδας αυτής ήταν να δοθεί ένα μήνυμα στον κόσμο για έναν καινούργιο και ισορροπημένο τρόπο διατροφής και συνηθειών σχετικών με το φαγητό. Έγιναν εισηγήσεις από

τους ομιλητές καθώς και διάφορες εκδηλώσεις όπως αγώνες δρόμου, τραγούδια, παιχνίδια, χορό κτλ. Την επόμενη μέρα το πρωί προετοιμάστηκε ένα υγιεινό πρόγευμα στην πλατεία για να περάσει το νόημα στον κόσμο της υγιεινής διατροφής μέσα από την πράξη και να τους λυθούν από κοντά όσες τυχόν απορίες είχαν.

B) Ημερίδα για την πρόληψη και την έγκυρη διάγνωση του καρκίνου του μαστού

Η ημερίδα αυτή έγινε στις 20 Οκτωβρίου του 2004

Για την διεκπεραίωση της ημερίδας αυτής συνεργάστηκαν πολλοί φορείς και εξειδικευμένο προσωπικό, το οποίο ενημέρωσε τον κόσμο για τον καρκίνο του μαστού και έλυσε όλες τις απορίες τους.

5. Φιλοξενία παιδιών από την πρώην Γιουγκοσλαβία

Στο πρόγραμμα αυτό γίνεται ενημέρωση των οικογενειών για το πρόγραμμα και προετοιμασία για την φιλοξενία ενός παιδιού. Η φιλοξενία γίνεται τις ημέρες των γιορτών (Χριστούγεννα, Πάσχα, και για κάποιο χρονικό διάστημα το καλοκαίρι).

6. Εμβολιασμός εργαζομένων

Εμβολιασμός των εργαζομένων του δήμου για Ηπατίτιδα Β και Τέτανο.

Ο κοινωνικός λειτουργός στο δήμο δεν αρκείται μόνο στα καθήκοντα του αυτά, αλλά ο ρόλος έχει ευελιξία και πρέπει να βλέπει γενικότερα τις ανάγκες του δήμου και των εργαζομένων του δήμου που δεν καλύπτονται και να ενεργεί κατάλληλα

ούτως ώστε να καλυφθούν (π. χ. πρόγραμμα χρηματικής επιδότησης του δήμου).

7. Βοήθεια στο σπίτι

Συνέντευξη από την υπεύθυνη κοινωνική λειτουργό του Βοήθεια στο σπίτι, κυρία Ζησιμοπούλου Ελευθερία

Το Βοήθεια στο Σπίτι στεγάζεται στο κτήριο του Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ. Ε. Π.). Λειτουργήσε τον Ιούλιο του 2004 και απευθύνεται κυρίως σε ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρίες και δίνουν προτεραιότητα σε άτομα που δεν εξυπηρετούνται πλήρως, ζουν μοναχικά, χρειάζονται ιδιαίτερη φροντίδα και που δεν έχουν επαρκείς πόρους ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής τους και παραμένουν στο φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον.

Στόχος του είναι να βοηθήσει τα άτομα αυτά να παραμείνουν στο κοινωνικό τους περιβάλλον και να βελτιωθεί η ποιότητα της ζωής τους.

Σκοπός του προγράμματος είναι η κάλυψη των βασικών αναγκών κοινωνικής φροντίδας για την αξιοπρεπή και αυτόνομη διαβίωση των ηλικιωμένων και των ατόμων που δεν μπορούν να εξυπηρετηθούν μόνα τους.

Στελεχώνεται από έναν κοινωνικό λειτουργό, μια νοσηλεύτρια και μια οικογενειακή βοηθό με πλήρης απασχόληση και μία οικογενειακή βοηθό με μερική απασχόληση.

Το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας παρέχει ένα πολυμορφικό αυτοκίνητο, με το οποίο γίνονται οι μετακινήσεις των υπευθύνων καθώς επίσης και οι επισκέψεις στα σπίτια των εξυπηρετούμενων.

Οι επισκέψεις γίνονται ημερησίως, εβδομαδιαίως και μηνιαίως, ανάλογα με τις ανάγκες των εξυπηρετούμενων.

Για να πραγματοποιηθούν επισκέψεις στο σπίτι, πρέπει να επικοινωνήσουν οι εξυπηρετούμενοι με τα μέλη του βοήθεια στο σπίτι ή να γίνει κάποια ενημέρωση για την κατάσταση του εξυπηρετούμενου από κάποιον τρίτον (π. χ. από κάποιο γείτονα ή ακόμη και από το δήμο).

Στην πρώτη επίσκεψη γίνεται η αξιολόγηση για το κατά πόσον πληρεί ο εξυπηρετούμενος τα κριτήρια και μετά γίνεται η παρέμβαση.

Οι υπηρεσίες που παρέχονται είναι :

1. Ψυχοσωματική στήριξη και συμβουλευτική οικογενειακή παρέμβαση.
2. Διασύνδεση με υπηρεσίες Υγείας και Πρόνοιας και ενημέρωση για τα Προνοιακά τους δικαιώματα
3. Νοσηλευτική φροντίδα : μια φορά την εβδομάδα μέτρηση της πίεσης και ζαχάρου, ενεσοθεραπεία, περιποίηση κατακλίσεων και συνταγογραφήσεις φαρμάκων.
4. Οικογενειακή βοήθεια : οικιακή καθαριότητα και κάλυψη καθημερινών αναγκών όπως προμήθεια φαρμάκων και τροφίμων, αγορές αγαθών, παρέα στα άτομα που την χρειάζονται και συζήτηση για δεκαπέντε (15) με είκοσι (20) λεπτά με κάποιο άτομο που είναι μόνο και θέλει παρέα ή

απλά φροντίδα για να μπορέσει η οικογένεια του να φύγει από το σπίτι και να κάνει τις δουλείες που μπορεί να έχει εκτός του σπιτιού.

Γίνονται ατομικές και μηνιαίες αξιολογήσεις για κάθε περιστατικό αλλά επίσης και για το προσωπικό. Κάθε εξυπηρετούμενος έχει τον δικό του φάκελό.

Το πρόγραμμα, τα τρία πρώτα χρόνια λειτουργίας του, επιχορηγείται από την Κεντρική Τοπική Αυτοδιοίκηση Δήμου και Κοινοτήτων (Κ. Τ. Α. Δ. Α.). Μετά από τρία χρόνια την επιχορήγηση την αναλαμβάνει το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας.

Στο πρόγραμμα βοηθούν και οι εθελοντές.

Αυτήν την στιγμή εξυπηρετούνται ενενήνταενα (91) περιστατικά.

Το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας με το πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι στοχεύει:

α) Στην εξασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους

β) Στην καταπολέμηση των διακρίσεων και τον κοινωνικό αποκλεισμό

γ) Να ενθαρρύνει την εθελοντική συμμετοχή

δ) Να απεγκλωβίσει τα άτομα που φροντίζουν τους επωφελούμενους και να διευκολύνει την είσοδο τους στην αγορά εργασίας και

ε) Να διαμορφώσει μια κοινωνία συμμετοχής και αλληλεγγύης

15.2. Κοινωνικός Τομέας του Δήμου Βραχναϊικών

Συνέντευξη με τον δήμαρχο του δήμου Βραχναϊικών και υπεύθυνο του κοινωνικού τομέα κύριο Παύλο Γρισώνη

Αποτελείται από Δημοτικούς Συμβούλους και εθελοντές συνδημότες. Συμμετέχουν και υποβοηθούν στο ρόλο του κοινωνικού τομέα με σπουδαστές που κάνουν την πρακτική τους άσκηση υπό την εποπτεία της κυρίας Κωνσταντίνας Γεωργίου.

Οι φορείς απασχόλησης του κοινωνικού τομέα είναι :

1. Προσπάθεια επανένταξης των τσιγγάνων

α) Ομάδες τσιγγανοπαίδων δημιουργικής απασχόλησης

β) Προγράμματα εμβολιασμού, ψυχαγωγίας και βοήθειας σε ό,τι χρειάζονται

2. Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι

α) Παρακολούθηση και λειτουργία του προγράμματος με τη συνεργασία ενός κοινωνικού λειτουργού και των σπουδαστών που κάνουν την πρακτική τους άσκηση

β) Ανακούφιση ανήμπορων συμπολιτών

γ) Βοήθεια στις οικογένειες που την χρειάζονται

3. Ομάδα αιμοδοσίας

Γίνεται υπό την καθοδήγηση του κοινωνικού τομέα. Αυτήν τη στιγμή υπάρχουν 250 αιμοδότες. Η συγκέντρωση του αίματος γίνεται με δύο (2) τακτικές αιμοδοσίες ετησίως και μία έκτακτη. Με την αιμοδοσία καλύπτονται οι ανάγκες των κατοίκων του δήμου. Οι αιμοδότες τιμούνται με διάφορες εκδηλώσεις και με μια ημερήσια εκδρομή που γίνεται κάθε χρόνο σε κάποια περιοχή της Ελλάδας.

4. Διοργανώνονται συζητήσεις και ομιλίες κοινωνικού, θρησκευτικού και ιατρικού περιεχομένου που έχουν ως στόχο την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση των κατοίκων του δήμου.

5. Εβδομάδα Υγείας

Γίνεται κάθε χρόνο με σκοπό την ενημέρωση των πολιτών του δήμου σε θέματα υγείας

6. Συνεργασία με άλλους φορείς

Υπάρχει συνεργασία με τον δήμο Φαρών για την διεξαγωγή της αιμοδοσίας καθώς επίσης και με το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο του Ρίου, το οποίο έχει την κύρια ευθύνη για την αιμοδοσία, καθώς επίσης και συνεργασία με όλους τους φορείς του δήμου (Δημοτικό, Γυμνάσιο, Λύκειο, αθλητικά σωματεία κτλ)

15.3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΣ

Α. ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Υπεύθυνη Κοινωνική Λειτουργός κυρία Καριτινού Βασιλική

Ο σκοπός του γραφείου ένταξης των προσφύγων είναι, η υποστήριξη των ατόμων που ως αποτέλεσμα ηθελημένης ή βίαιης μετανάστευσης ή άλλων κοινωνικών προβλημάτων διακρατικού χαρακτήρα έχουν να αντιμετωπίσουν δύσκολες συνθήκες τόσο επιβίωσης, όσο και προσαρμογής σε άλλο τόπο.

Οι δράσεις του γραφείου ένταξης:

- Καταγραφή και έρευνα του προφίλ των προσφύγων. (Έγιναν έρευνες σε 290 πρόσφυγες)
- Εκδηλώσεις και γεύματα αγάπης στους πρόσφυγες (Μέχρι τώρα σιτίστηκαν 250 πρόσφυγες)
- Μείωση του αριθμού των προσφύγων από 850 (που ήταν ο αριθμός τους στην πρώτη καταγραφή), στους 240 και συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς για την επάνοδό τους στις πατρίδες

ΤΟΥΣ.

- Συνεργασία με Ν. Ε. Λ. Ε. , Ο. Α. Ε. Δ. και Κ. Ε. Κ. για εκμάθηση των προσφύγων της Ελληνικής γλώσσας.
- Συνεργασία με την Αστυνομική Διεύθυνση της Αχαΐας και με νομικούς και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων για αιτήσεις ασύλου και για νομικά θέματα των προσφύγων.
- Σχεδιασμός πλάνου για την βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των προσφύγων (π. χ. σίτιση, στέγαση).

Β. ΙΑΤΡΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Υπεύθυνος Ιατρός Παπαδημάκης Ιωάννης

Ο σκοπός του ιατρείου εργασίας είναι η διασφάλιση της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων του Δήμου Πατρέως (Νόμος 1568/85).

Οι δράσεις του Ιατρείου Εργασίας είναι:

- Ολοκλήρωση του εμβολιασμού για Ηπατίτιδα Β.
- Υλοποίηση προγράμματος οδοντιατρικού ελέγχου, σε συνεργασία με τον Οδοντιατρικό σύλλογο.
- Συμμετέχει ενεργά ως επίσημος ιατρικός σύμβουλος για θέματα υγείας στην πόλη α) απεργίες εργαζομένων στην Καθαριότητα β) σε θέματα μυοκτονίας στην πόλη κ. α.
- Ιατρείο εργασίας γνωματεύει τις περιπτώσεις μετακίνησης σε θέσεις εργασίας όταν υπάρχουν προβλήματα υγείας των εργαζομένων.
- Άρχισε τη σύνταξη εκθέσεων για την εκτίμηση κινδύνων στο χώρο εργασίας.
- Προμηθεύει το φαρμακευτικό υλικό σε όλους τους χώρους εργασίας (φαρμακείο για πρώτες βοήθειες).
- Εμβολιασμός για Ηπατίτιδα Α.
- Συνεργασία με τα Τ. Ε. Ι. Πάτρας για εκπαίδευση μαθητευόμενων Κοινωνικών Λειτουργών.

Γ. ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

Υπεύθυνος Διοικητικός Υπάλληλος κ. Μαραβέλλας Γιώργος

Σκοπός του γραφείου ενημέρωση καταναλωτών είναι η πληροφόρηση και στήριξη πολιτών που αντιμετωπίζουν προβλήματα με τις συνδιαλλαγές τους σε τοπικά καταστήματα.

Οι δράσεις του Γραφείου Ενημέρωσης Καταναλωτή είναι:

- Διεκπεραίωση περιπτώσεων δημοτών, που ζήτησαν τη στήριξη του Γραφείου Ενημέρωσης Καταναλωτών και αντιμετώπιζαν προβλήματα στις συνδιαλλαγές τους με τα καταστήματα βάση του νόμου 2251/94 της προστασίας του Καταναλωτή.
- Οργάνωση εκδηλώσεων με θέματα που αφορούν το καταναλωτικό κοινό.
- Σχεδιασμός και υλοποίηση προγράμματος επιμόρφωσης με στόχο την ενημέρωση των καταναλωτών σε θέματα επιλογής προϊόντων και σωστής διατροφής.

Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Υπεύθυνη Ψυχολόγος κ. Δημητροπούλου Όλγα

Σκοπός του Συμβουλευτικού Κέντρου Οικογένειας είναι η δωρεάν ενημέρωση, η συμβουλευτική και η ψυχολογική στήριξη των γονέων προκειμένου να βοηθηθούν στην ανάπτυξη των παιδιών τους και στην ομαλή λειτουργία της οικογένειας τους.

Οι δράσεις του Συμβουλευτικού κέντρου οικογένειας είναι:

- Ατομικές συνεδρίες για ψυχολογική στήριξη σε γονείς με παιδιά στην παιδική και εφηβική ηλικία, ζευγάρια με προβλήματα επικοινωνίας στη σχέση και νέους με έντονα προσωπικά προβλήματα.
- Συνεργασία με Δημοτικά Σχολεία της Πόλης. Γίνεται επικοινωνία και συνεργασία με τους δασκάλους για την αντιμετώπιση των προβλημάτων προσαρμογής των μαθητών στο σχολικό περιβάλλον, καθώς και ομιλίες σε συλλόγους γονέων.
- Συνεργασία με τα διαμερίσματα για την δημιουργία Συμβουλευτικού Κέντρου Οικογένειας και σχολής Γονέων σε γειτονιές της Πόλης.
- Δικτύωση με άλλα συμβουλευτικά κέντρα της Χώρας μέσα από προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς.
- Στήριξη συλλόγου ανύπαντρων μητέρων, όπου παρέχεται στέγη και τροφή σε όλες τις ανύπαντρες μητέρες. Δίνεται επίσης και επιδότηση ενοικίου σε δύο περιπτώσεις ανύπανδρων μητέρων προκειμένου να διαβιώνουν αυτόνομα, ενώ παράλληλα παρακολουθείται η πορεία τους από το Συμβουλευτικό Κέντρο Οικογένειας.

- Εκδήλωση για την Ημέρα της Γυναίκας : Με αφορμή την Ημέρα της Γυναίκας - 8 Μαρτίου - το Κέντρο πραγματοποίησε κοινωνική εκδήλωση τα έσοδα της οποίας διατέθηκαν για τις ανύπαντρες μητέρες.
- Εκδήλωση για την Ημέρα του Παιδιού : Στα πλαίσια της Παγκόσμιας Ημέρας του Παιδιού 11 Δεκεμβρίου πραγματοποιήθηκε θεατρική παράσταση σε συνεργασία με ομάδα παιδαγωγών / εμπυχωτών της Πάτρας. (Internet)

Ε. ΣΧΟΛΗ ΓΟΝΕΩΝ

Υπεύθυνη Κοινωνική Λειτουργός Σκούρα Ελένη

Σκοπός της Σχολής Γονέων είναι η ενδυνάμωση του ρόλου των γονέων και η ανάπτυξη ουσιαστικών διαπροσωπικών σχέσεων στην οικογένεια.

Οι δράσεις της Σχολής Γονέων:

- Λειτουργία ομάδα Γονέων με παιδιά στη Νηπιακή και Παιδική ηλικία
- Λειτουργία ομάδα Γονέων με παιδιά στην Εφηβεία και στην Νεανική ηλικία
- Λειτουργία ομάδα Γονέων με θέμα: «Επικοινωνία και Ανθρώπινες Σχέσεις στην Οικογένεια και στην Οικογενειακή Ψυχολογία».

- Σεμινάρια για γονείς, μελλοντικούς γονείς και νέους, με θέματα που αφορούν τη συμπεριφορά και διαπαιδαγώγηση των παιδιών, όπως και στην ετοιμότητα των νέων για οικογένεια.
- Διαλέξεις που απευθύνονται στο ευρύ κοινό, με στόχο την ενημέρωση, ευαισθητοποίηση σε ανάλογα θέματα με το σκοπό της Σχολής (αποκεντρωτικά στα Δημοτικά Διαμερίσματα).

Η Σχολή Γονέων θέλοντας να τιμήσει και τον πατέρα και να δώσει έμφαση στον σημαντικό του ρόλο στην οικογένεια διοργάνωσε για δύο συνεχής χρονιές την εκδήλωση για την Γιορτή του Πατέρα, η οποία βρήκε ιδιαίτερη ανταπόκριση στο ευρύ κοινό της Πάτρας.
(Internet)

ΣΤ. ΚΕΝΤΡΟ ΕΞΩΣΧΟΛΙΚΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ (Κ. Ε. Δ. Α. Π.) ΣΤΑ ΖΑΡΟΥΧΛΕΪΚΑ

Συνέντευξη με τις υπεύθυνες του Κ. Ε. Δ. Α. Π. νηπιαγωγοί, κ. Ταμβάκη Χαρά και κ. Κρεμενταλά Άννα

Σκοπός του Κέντρου Εξωσχολικής Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών στα Ζαρουχλέϊκα, είναι η δημιουργική απασχόληση

παιδιών ηλικίας από τεσσάρων έως δώδεκα ετών.

Οι δράσεις Εξωσχολικής του Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών στα Ζαρουχλέϊκα είναι:

- Λειτουργία πρωινού τμήματος προσχολικής αγωγής με τριάντα παιδιά ηλικίας τεσσάρων έως έξι ετών.
- Λειτουργία απογευματινού τμήματος με ογδόντα παιδιά ηλικίας πέντε έως δώδεκα ετών.
- Οργάνωση ομάδας γονέων σε συνεργασία με ψυχολόγο, με σκοπό την ενημέρωση και συζήτηση σε θέματα συμπεριφοράς και αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων.
- Συνεργασία με το με τον Οργανισμό Νεολαίας Άθλησης του Δήμου Πατρέων για τη εκμάθηση χορού στα παιδιά των απογευματινών τμημάτων.

Z. ΔΩΡΕΑΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΔΥΝΑΜΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ

Συνέντευξη με την υπεύθυνη του προγράμματος κ. Αλεξανδρή Βασιλική

Το πρόγραμμα "Φροντιστήρια για Άπορα Παιδιά" ξεκίνησε με πρωτοβουλία του Δημάρχου Πατρέων κ. Ευάγγελου Φλωράτου και της Γνωμοδοτικής Επιτροπής Κοινωνικού Τομέα. Το πρόγραμμα

πραγματοποιήθηκε κατά τα σχολικά έτη 1999 - 2000 & 2000 - 2001 με την αφιλοκερδή συμμετοχή φροντιστηρίων της Πάτρας. (Internet)

Σκοπός του προγράμματος αυτού είναι η δωρεάν στήριξη παιδιών οικονομικά αδύναμων οικογενειών σε προετοιμασίας ξένων γλωσσών και χρήσης Ηλεκτρονικών Υπολογιστών.

Το πρόγραμμα στηρίζεται στην συμβολή ευαισθητοποιημένων συμπολιτών και ιδιοκτητών Φροντιστηρίων Μέσης Εκπαίδευσης, Ξένων Γλωσσών και Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, οι οποίοι αφιλοκερδώς δέχονται τα παιδιά οικονομικά αδυνάτων οικογενειών να παρακολουθούν δωρεάν μαθήματα.

Φέτος, ο αριθμός των παιδιών που κάνουν δωρεάν φροντιστήρια στην πόλη αυξήθηκε πολύ.

Κατά τα δύο σχολικά έτη σύμφωνα με την σελίδα του δήμου στο Internet, στο πρόγραμμα συμμετείχαν συνολικά :

- 24 φροντιστήρια ξένων γλωσσών στα οποία συμμετείχαν από το πρόγραμμα 40 παιδιά
- 15 φροντιστήρια μέσης εκπαίδευσης , τα οποία εξυπηρέτησαν 26 παιδιά

Η. ΠΟΛΥΔΥΝΑΜΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Υπεύθυνη Κοινωνιολόγος κ. Αμαλία Τράκα

Σκοπός του Κέντρου Ατόμων με Αναπηρίες είναι η πολύπλευρη στήριξη των πολιτών με αναπηρία

Στόχοι του Κέντρου είναι:

- Η πολύπλευρη στήριξη των ατόμων με αναπηρία κάθε ηλικίας και κατηγορίας και των οικογενειών τους, για το ξεπέρασμα προσωπικών και κοινωνικών δυσκολιών
- Η ενίσχυση και, η ανάπτυξη προσωπικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων
- Η εφαρμογή προγραμμάτων για την κοινωνική ένταξη και ισότιμη μεταχείριση των ατόμων με αναπηρία
- Η εκπαίδευση και η προετοιμασία για εργασία
- Η ανάπτυξη δράσεων για την επαγγελματική ένταξη των νέων με αναπηρία
- Η δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου

Οι υπηρεσίες που προσφέρει το κέντρο:

- Τράπεζα πληροφοριών για θέματα αναπηρίας
- Ομάδες δημιουργικής απασχόλησης, θεάτρου, μουσικοκινητικής αγωγής, θεατρικού παιχνιδιού και χορού
- Ομάδες ανάπτυξης προσωπικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων
- Εργαστήρια ανάπτυξης επαγγελματικών δεξιοτήτων και παραγωγικών Δραστηριοτήτων
- Εργοθεραπεία και ατομική και ομαδική
- Γυμναστική και Αθλητικές δραστηριότητες
- Εξατομικευμένη και ομαδική συμβουλευτική σε άτομα με αναπηρία και σε Οικογένειες
- Δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας
- Προγράμματα κοινωνικής ένταξης των πολιτών με αναπηρία
- Πρόγραμμα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σε θέματα αναπηρίας σε σχολεία της πόλης μας.

Το Κέντρο λειτουργεί σε καθημερινή βάση με προγράμματα πρωινά και απογευματινά για νέους με νοητική στέρωση και άλλες αναπηρίες. Για την ένταξη των νέων στις ομάδες γίνονται αιτήσεις εγγραφής στην αρχή του σχολικού έτους μέχρι τον Σεπτέμβριο και

μέχρι να κλείσει ο αριθμός των ομάδων και εφ' όσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις με την συνεργασία του Κοινωνικού Λειτουργού και της οικογένειας, το μέλος εντάσσεται στην αντίστοιχη ομάδα.

Η υπηρεσία στελεχώνεται από εξειδικευμένο προσωπικό και συνεργάζεται με όλους τους συλλόγους και τις υπηρεσίες ατόμων με αναπηρία της περιοχής.

Θ. ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

Συνέντευξη με τον υπεύθυνο Κοινωνικό Λειτουργό της Δημοτικής Μέριμνας κ. Γριντέλα Ανδρέα

Σκοπός της Δημοτικής Μέριμνας είναι η υποστήριξη των κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων από τη φτώχεια.

Οι δράσεις της Δημοτικής μέριμνας είναι:

- Ευαισθητοποίηση νέων κοινωνικών Χορηγών με μηνιαία τακτική προσφορά προς την «Τράπεζα Τροφίμων».
- Πραγματοποίηση έρευνας στους δικαιούχους της Τράπεζας Τροφίμων.
- Συνεργασία με το γραφείο «ποιότητα ζωής» του Πρωθυπουργού. για την οικονομική στήριξη των δομών για την καταπολέμηση της φτώχειας.

- Αύξηση του ποσοστού συμμετοχής της Ιεράς Μητρόπολης Πατρών προς την Τράπεζα Τροφίμων.
- Υλοποίηση του θεσμού των «Δωρεάν παιδικών κατασκηνώσεων».
- Εφαρμογή της κατ' οίκον διανομής σε όλα τα μοναχικά ηλικιωμένα άτομα και Α. Μ. Ε. Α. του προγράμματος.
- Συνεργασία με το Π. Π. Ν. Ρίου για ενίσχυση σε αγαθά προς την Τράπεζα Τροφίμων και δωρεάν εξετάσεις σε οικονομικά αδύναμες οικογένειες.
- Διανομή όλων των κατασχεμένων ειδών από την Δημοτική Αστυνομία προς τις οικογένειες του προγράμματος.
- Προσπάθεια ένταξης ατόμων στην αγορά εργασίας του ιδιωτικού τομέα.
- Πραγματοποίηση κατ' οίκον επισκέψεων και αξιολόγηση των περιστατικών.
- Οικονομικές ενισχύσεις σε πολύτεκνες οικογένειες.
- Δωρεάν διάθεση εισιτηρίων για το Δημοτικό Θέατρο σε οικογένειες του Προγράμματος
- Διανομή ρούχων και παιχνιδιών.

- Ίδρυση και λειτουργία Δημοτικού εστιατορίου ως οργανωμένη μονάδα σίτισης μοναχικών ατόμων και Α. Μ. Ε. Α. με καθημερινή κατ' οίκον διανομή.

I. ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΤΣΙΓΓΑΝΩΝ

Υπεύθυνος Κοινωνικός Λειτουργός κ. Γριντέλας Ανδρέας

Ο σκοπός του γραφείου ένταξης και ενημέρωσης των τσιγγάνων είναι η στήριξη των τοπικών τσιγγάνων σε θέματα στέγασης και πληροφόρησης.

Οι δράσεις του γραφείου ένταξης και ενημέρωσης των τσιγγάνων είναι:

- Καταγραφή των τσιγγάνων στους Καταυλισμούς.
- Στατιστική και ποιοτική μελέτη των τσιγγάνων που ζουν στα όρια του Δήμου Πατρέων και αποτύπωση του προφίλ του Πατρινού Τσιγγάνου.
- Συνεργασία στον σχεδιασμό και υλοποίηση προγράμματος εμβολιασμού και υγιεινής με το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας στους τοπικούς Καταυλισμούς.
- Συνεργασία με την Περιφέρεια στην εξεύρεση χωρών για την δημιουργία οικισμού Τσιγγάνων.

- Υλοποίηση σχεδίου καθαριότητας των ήδη υπαρχόντων καταυλισμών σε συνεργασία με τον τομέα καθαριότητας του Δήμου Πατρέων και του Ο. Λ. Π με εμφανή αποτελέσματα.
- Κινητοποίηση των αστέγων τσιγγάνων για αίτηση τους για δανειοδότηση σύμφωνα με σχετική Κ. Υ. Α. Συνεργασία με το ΥΠΕΣΔΑ.
- Συνάντηση με εκπρόσωπο του ΥΠΕΣΔΑ και κατασκευαστικής εταιρίας για πρόταση δημιουργίας πρότυπου οικισμού Τσιγγάνων.
- Ανταλλαγή και μεταφορά τεχνογνωσίας από Δήμους με σημαντικό έργο στον τομέα δημιουργίας οικισμών (Μαρούσι, Μενεμένη Διδυμότειχο, Σοφάδες).
- Σύσταση ομάδας γυναικών τσιγγάνων για θέματα οικογενειακής και κοινωνικής οργάνωσης (πειραματικό μοντέλο κοινωνικής ένταξης).
- Σύσταση επιτροπής χωροθέτησης (απόφαση Δ.Σ.) και συνεργασία με τους τοπικούς φορείς για εξεύρεση χώρου για την δημιουργία οικισμού.
- Λειτουργία προγράμματος επιδότησης ενοικίου σε οικογένειες τσιγγάνων προκειμένου για την καλύτερη ένταξη τους στην τοπική κοινωνία.
- Σχεδιασμός και υλοποίηση προγράμματος αναλφαβητισμού σε

συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

ΙΑ. ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΤΕΓΑΣΗΣ

Υπεύθυνος Κοινωνικός Λειτουργός κ. Γριντέλας Ανδρέας

Σκοπός του Γραφείου Στέγασης είναι η υποστήριξη ομάδων πληθυσμών που αντιμετωπίζουν προβλήματα με την έλλειψη στέγης.

Οι δράσεις του Γραφείου Στέγασης είναι:

- Κοινωνική επανένταξη φιλοξενουμένων του Ξενώνα φιλοξενίας με ιδιαίτερα καλές συνθήκες στέγασης.
- Καταγραφή πολιτών που αντιμετωπίζουν άμεσα ή έμμεσα πρόβλημα μόνιμης στέγης.
- Ολοκληρωμένη έρευνα στην πληθυσμιακή ομάδα του συνοικισμού «Αγίας Αικατερίνη» με αποτύπωση του Κοινωνικού προφίλ της για την επίλυση του στεγαστικού προβλήματος της περιοχής.
- Ολοκληρωμένη αντιμετώπιση δώδεκα νέων περιπτώσεων, με έλλειψη στέγης. Έγιναν δύο νέες εισαγωγές στον Ξενώνα Φιλοξενίας Αστέγων και για τις υπόλοιπες δέκα περιπτώσεις βρέθηκαν νέες ενοικιαζόμενες οικίες.

- Επιδότηση ενοικίου σε έξι οικογένειες που βρίσκονταν στο όριο της έξωσης.
- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης για το φαινόμενο της έλλειψης στέγης.

ΙΒ. ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ

Υπεύθυνη Κοινωνική Λειτουργός κ. Γκοσοπούλου Νικολίτσα

Τα ΚΑΠΗ είναι χώρος δημιουργικής απασχόλησης, ψυχαγωγίας, πληροφόρησης και ενημέρωσης, για θέματα υγείας και κοινωνικά ζητήματα, αλλά και προνομιακός χώρος για άτομα τρίτης ηλικίας που έχουν ανάγκη βοήθειας στον χώρο τους λόγω κινητικών δυσκολιών, χαμηλών εισοδημάτων, κοινωνικής απομόνωσης κ.λ.π.

Αυτήν τη στιγμή λειτουργούν δύο ΚΑΠΗ για την εξυπηρέτηση αυτού του σκοπού.

ΙΓ. ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

Υπεύθυνος Κοινωνικός Λειτουργός κ. Κολοκυθάς Γιώργος

Σκοπός του Βοήθεια στο Σπίτι είναι η κάλυψη βασικών αναγκών κοινωνικής φροντίδας ηλικιωμένων που δεν αυτοεξυπηρετούνται και είναι μοναχικά, καθώς και ατόμων με αναπηρία.

Οι δράσεις του Βοήθεια στο Σπίτι είναι:

- Καταγραφή, διερεύνηση και μελέτη των αναγκών των ηλικιωμένων και αξιολόγηση τους για την ένταξη τους στο πρόγραμμα.
- Ψυχολογική και συμβουλευτική στήριξη.
- Συνεργασία με αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς με σκοπό την παροχή επιδομάτων οικονομικής ενίσχυσης.
- Συνεργασία με την «Τράπεζα Τροφίμων Ενδύσεων και Παιχνιδιών» και κατ' οίκον διανομή σε ηλικιωμένους του προγράμματος.
- Νοσηλευτική φροντίδα.
- Ενίσχυση του εθελοντισμού και ευαισθητοποίηση της ευρύτερης κοινότητας, με σκοπό την απάλυνση της κοινωνικής απομόνωσης που βιώνουν.
- Ευαισθητοποίηση του οικογενειακού περιβάλλοντος των ηλικιωμένων με σκοπό επίλυση τους για την κάλυψη των

αναγκών τους.

- Συνεργασία με φορείς (όπως Πρόνοια, Ι. Κ. Α., Ερυθρός Σταυρός, Ο. Γ. Α., Δ. Ε. Η. , Ο. Τ. Α., ΔΕΥΑΠ, ΕΛ. ΤΑ., Νοσοκομεία και Φάρμακα) όπου δόθηκαν ενημερωτικά φυλλάδια και αφίσες με σκοπό την ενημέρωση και προβολή του προγράμματος.

ΙΔ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΠΑΤΡΑΣ

- Σχεδιασμός και υλοποίηση κοινωνικής έρευνας σε κεντρικά σημεία της πόλης και στα τέσσερα Δημοτικά Διαμερίσματα για την αποτύπωση του κοινωνικού προφίλ του δημότη και την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών στο πρόσωπό του.
- Υλοποίηση της Εβδομάδας Προαγωγής Υγείας.
- Συνεργασία με τους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα και Διεθνή Αμνηστία.
- Φιλοξενία παιδιών από την Σερβία από οικογένειες πολιτών της Πάτρας. Το σχετικό πρόγραμμα υλοποιείτε στις εορτές Χριστουγέννων και Πάσχα και στους καλοκαιρινούς μήνες.
- Κέντρο πρακτικής άσκησης σπουδαστών.

- Κοινωνικές έρευνες.
- Πρόγραμμα Διακοπής και θεραπείας καπνίσματος.

15.4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΡΙΟΥ

Συνέντευξη με τον Αντιδήμαρχο του Δήμου Ρίου και υπεύθυνο της Κοινωνικής Υπηρεσίας κύριο Μαγιώνο Θεοφάνη.

Στο Δήμο του Ρίου δεν λειτουργεί επίσημα κοινωνική υπηρεσία υπό την επίβλεψη κάποιου Κοινωνικού Λειτουργού εκτός του Προγράμματος Βοήθεια στο Σπίτι, το οποίο επιβλέπει ένας Κοινωνικός Λειτουργός. Τις ευθύνες για την κάλυψη των κοινωνικών αναγκών των πολιτών του Δήμου τις αναλαμβάνουν στελέχη του Δήμου μαζί με τους εκπαιδευόμενους Κοινωνικούς λειτουργούς των Τ. Ε. Ι που κάνουν εκεί την πρακτική τους και την βοήθεια της υπεύθυνης καθηγήτριας των σπουδαστών, κ. Νομικού.

Σκοπός του είναι η παροχή βοήθειας σε άτομα που έχουν κάποιο πρόβλημα στην προσωπική ή στην κοινωνική τους ζωή.

Συγκεκριμένα παρέχεται βοήθεια:

- Σε άπορα άτομα
- Σε ειδικές ομάδες ατόμων όπως για παράδειγμα άτομα με κάποια αναπηρία

- Σε άτομα που δεν μπορούν να εξυπηρετηθούν μόνα τους

Τα προγράμματα που γίνονται είναι:

- Οικονομική επιδότηση (μέχρι στιγμής έχουν δοθεί επιδόματα σε 110 οικογένειες)
- Οικονομική ενίσχυση σε άπορες οικογένειες τις ημέρες των γιορτών των Χριστουγέννων και του Πάσχα
- Ομάδες κοινωνικών εθελοντών (45 εθελοντές συμπαραστέκονται σε άτομα που χρειάζονται κάποια βοήθεια όπως για παράδειγμα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες, ή απλά άτομα που νοιώθουν μόνα και θέλουν κάποια παρέα ή κάποιον να συζητήσουν γενικά ή να του εκμυστηρευτούν κάποιο πρόβλημά τους)
- Συνεργασία με το Περιφερειακό Σύστημα Υγείας Πατρών (ΠΕ. Σ. Υ. Π.) και το κέντρο Αχαΐας, τα οποία στέλνουν Ιατρούς Γενικής Ιατρικής, για την κάλυψη των ιατρικών αναγκών των πολιτών του Δήμου (π. χ. συνταγογράφηση φαρμάκων, καρδιογραφήματα, λήψη πίεσης, εμβολιασμός κ. λ. π.)
- Αιμοδοσία
- Πολύ σύντομα θα λειτουργήσει και Τράπεζα Τροφίμων για την κάλυψη των διατροφικών αναγκών πολιτών του Δήμου που χρειάζονται βοήθεια. Θα διανέμονται τρόφιμα μακράς διάρκειας (π. χ. μακαρόνια, ρύζι, λάδι, ζάχαρη κ. λ. π.)

Σύντομα τα προσληφθούν ακόμη 14 άτομα για την καλύτερη λειτουργία αυτών των προγραμμάτων. (Μέσα στις προσλήψεις θα υπάρχουν και Κοινωνικοί Λειτουργοί)

Το Βοήθεια Στο Σπίτι παρέχει βοήθεια σε ηλικιωμένα άτομα και άτομα που δεν μπορούν να εξυπηρετηθούν μόνα τους καθώς και άτομα με ειδικές ανάγκες (Α.Μ.Ε.Α.). Παρέχει ψυχολογική υποστήριξη σε αυτά τα άτομα καθώς και κάλυψη όλων των αναγκών τους.

15.5. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΡΑΛΙΑΣ ΠΑΤΡΩΝ

Συνέντευξη με την υπεύθυνη Κοινωνικό Λειτουργό του Δήμου Παραλίας Πατρών κυρία Μαντέλου Αγγελική.

Ο Δήμος Παραλίας Πατρών δεν έχει Κοινωνικό Τομέα και η μόνη Κοινωνική Υπηρεσία που λειτουργεί είναι το πρόγραμμα Βοήθεια Στο Σπίτι.

Το πρόγραμμα Βοήθεια Στο Σπίτι δημιουργήθηκε για την περίθαλψη ηλικιωμένων ατόμων και Ατόμων Με Ειδικές Ανάγκες (Α.Μ.Ε.Α.) που χρειάζονται βοήθεια, η οποία να τους παρέχεται στο σπίτι.

Σκοπός

Σκοπός του προγράμματος είναι η παραμονή των ηλικιωμένων και των ατόμων με αναπηρίες, στο οικείο, φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον, η διατήρηση της συνοχής της οικογένειάς τους, η αποφυγή χρήσης ιδρυματικής φροντίδας ή καταστάσεων κοινωνικού αποκλεισμού, η εξασφάλιση αξιοπρεπούς και υγιούς διαβίωσης και η βελτίωση της ποιότητας της ζωής τους.

Γενικός στόχος

Γενικός στόχος του προγράμματος είναι η πρόληψη και η παροχή οργανωμένης και συστηματικής κοινωνικής φροντίδας, από ειδικούς επιστήμονες και καταρτισμένα στελέχη όπως και από εθελοντές και φορείς κοινωνικής αλληλεγγύης της κοινότητας, σε μη αυτοεξυπηρετούμενους πολίτες, ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρίες. Δίνει προτεραιότητα στα άτομα που ζουν μόνο τους και το εισόδημα τους δεν τους επιτρέπει να εξασφαλίσουν τις απαιτούμενες υπηρεσίες εξυπηρέτησης, ώστε να διευκολυνθεί η καθημερινή ζωή τους και μέσω της ενδυνάμωσης να αποκτήσουν, να αποκτήσουν τη μέγιστη δυνατή αυτονομία και κοινωνική ευημερία.

Αρχές του προγράμματος

Το πρόγραμμα διέπεται με τις αρχές που εμπεριέχονται στις γενικές διακηρύξεις και συνθήκες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως και στις ειδικές αρχές που αναφέρονται στους ηλικιωμένους

και τα Άτομα Με Ειδικές Ανάγκες (Α.Μ.Ε.Α.). Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη διασφάλιση των πιο κάτω δικαιωμάτων:

- Να επιλέγουν τον τρόπο ζωής τους
- Να διαβιούν σε αξιοπρεπείς συνθήκες στο οικείο, φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον
- Να διατηρήσουν την αυτονομία, την κοινωνική συμμετοχή και την επικοινωνία και να αυξήσουν την αυτάρκεια τους
- Να έχουν ίσες ευκαιρίες και κατοχυρωμένα δικαιώματα ώστε να μη γίνονται αποδέκτες προκαταλήψεων και αποκλεισμών
- Να απολαμβάνουν υπηρεσιών και παροχών που τους εξασφαλίζουν υγεία και επιβίωση
- Να επιλέγουν, να διεκδικούν και να εξασφαλίζουν τους τρόπους και τα μέσα που βελτιώνουν την ποιότητα ζωής τους.

Κεντρικοί άξονες του προγράμματος

Το πρόγραμμα εντάσσεται στο πλαίσιο των πρωτοβάθμιων υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας. Με τη δράση αυτή διευρύνονται ποσοτικά και ποιοτικά οι υπηρεσίες πρωτοβάθμιας κοινωνικής φροντίδας και παρέχονται στους πολίτες. Παρέχονται υπηρεσίες Κοινωνικής Εργασίας, Νοσηλευτικής Φροντίδας και οικογενειακής Οικιακής Βοήθειας και ανάπτυξη κοινωνικών και λειτουργικών

δεξιοτήτων για την κάλυψη βασικών αναγκών, με τη δυνατότητων επέκτασης του είδους και του εύρους των υπηρεσιών αυτών. Δίνεται προτεραιότητα στη φροντίδα των ηλικιωμένων που ζουν μόνοι τους μόνιμα ή ορισμένες ώρες της ημέρας και δεν αυτοεξυπηρετούνται σε ικανοποιητικό επίπεδο βαθμό και των Α.Μ.Ε.Α. που ζουν μόνα τους ή με την οικογένεια τους και αντιμετωπίζουν κινδύνους απομόνωσης, αποκλεισμού, επιβίωσης, υπερβολική επιβάρυνσης και κρίσης της οικογένειάς τους, και κινδυνεύουν πρώιμα ή σε υπέρμετρο βαθμό να κάνουν χρήση ιδρυματικής φροντίδας και να υποστούν επιδείνωση της ποιότητας της ζωής τους.

Στους σκοπούς της δράσης για την κοινωνική φροντίδα των ηλικιωμένων και των Α.Μ.Ε.Α. περιέχονται:

- Η ανίχνευση, η διερεύνηση, η καταγραφή και μελέτη των αναγκών κοινωνικής φροντίδας των ηλικιωμένων και Α.Μ.Ε.Α. κατά προτεραιότητα στο σπίτι, στο άμεσο τοπικό επίπεδο και στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον τους και την ενημέρωση των φορέων σχεδιασμού της κοινωνικής πολιτικής όπως και άλλων ενδιαφερόμενων οργανισμών
- Η δημιουργία προϋποθέσεων για την αξιοπρεπή και υγιή διαβίωση τους και την κοινωνική ευημερία
- Η προάσπιση των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων τους και η προστασία τους από αρνητικές διακρίσεις και συμπεριφορές κοινωνικού στιγματισμού, εκμετάλλευσης, κακοποίησης και παραμέλησης

- Η παραμονή τους στο φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον και αποφυγή της χρήσης ιδρυματικής περίθαλψης
- Η εξασφάλιση της μέγιστης δυνατής ανεξαρτησίας και αυτονομίας τους
- Η διευκόλυνση της μετακίνησης, της επικοινωνίας και της κοινωνικής συμμετοχής
- Η μελέτη και προώθηση των αναγκαίων αλλαγών στο εσωτερικό του σπιτιού, στον εξοπλισμό και στον περιβάλλοντα χώρο σύμφωνα με τους κανόνες εξασφάλισης της μέγιστης χρήσης και προσπέλασης τους (διαρρύθμιση στον εσωτερικό χώρο και πρόσθεσης κάποιας ράμπας)
- Η στήριξη και ανακούφιση της οικογένειας τους και των προσώπων που έχουν ευθύνη φροντίδας τους, χωρίς να υποκατασταθούν από τις υπηρεσίες του προσωπικού του προγράμματος αλλά αντιθέτως να ενισχυθούν η αλληλεγγύη και οι οικογενειακοί δεσμοί (να μας αισθάνονται το προσωπικό του προγράμματος ως δικά τους άτομα)
- Η εκπαίδευση των μελών της οικογένειας για συμμετοχή τους στην αντιμετώπιση των εξειδικευμένων αναγκών φροντίδας (να γίνεται κάποια ένεση το απόγευμα και να την κάνουν οι ίδιοι)

- Η ρύθμιση των νοσηλευτικών και υγειονομικών αναγκών τους που είναι εφικτό να καλύπτονται στο σπίτι (επαφή με τον γιατρό)
- Η διασύνδεση τους με τις υπηρεσίες που ικανοποιούν ανάγκες και δικαιώματα τους και ιδιαίτερα την συνεργασία και τον συντονισμό με το δίκτυο υπηρεσιών πρωτοβάθμιας υγείας και κοινωνικής προστασίας της περιοχής και την συστηματοποίηση των παρεχομένων υπηρεσιών (αναπηρική σύνταξη από το 60% του Ι. Κ. Α)
- Η παραπομπή τους στις κατάλληλες υπηρεσίες για την κάλυψη εξειδικευμένων αναγκών κυρίως για τις υπηρεσίες δευτεροβάθμιας υγείας και πρόνοιας και η προετοιμασία της επιστροφής τους στο οικείο περιβάλλον και η εξασφάλιση υπηρεσιών αποκατάστασης
- Η ενίσχυση φιλικών δεσμών και κοινωνικών σχέσεων, όπως και συμπεριφορών κοινωνικού ενδιαφέροντος (εθελοντές)

Προετοιμασία και κύριες φάσεις του προγράμματος

Το πρόγραμμα στο στάδιο της προετοιμασίας και εκτέλεσης περιλαμβάνει:

Εκπαίδευση προσωπικού, προσαρμογή του σχεδίου στις τοπικές ιδιαιτερότητες του προγράμματος κατά φάση ανάπτυξης, καθορισμός χρονοδιαγράμματος, επιλογή εργαλείων και τεχνικών, προμήθεια αναγκαίου υλικού και εξοπλισμού, επιλογή τρόπου

εσωτερικής αξιολόγησης και στατιστική επεξεργασία για τις ανάγκες παρακολούθησης εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης και υποβολή ενδιάμεσων και τελικών εκθέσεων εκτέλεσης του προγράμματος.

Κύριες φάσεις ενεργειών

1. Κοινωνική χαρτογράφηση της περιοχής ευθύνης και της ευρύτερης κοινότητας
2. Διεύρυνση, καταγραφή – συστηματική επεξεργασία των αναγκών των ηλικιωμένων που εξυπηρετούνται από το πρόγραμμα μέσα από τις επιστημονικές μελέτες και ανάγκες που έχουν εντοπίσει τα ΚΑΠΗ, οι συλλογικές οργανώσεις των Α.Μ.Ε.Α., τα αιτήματα που θα επιβληθούν από τους πολίτες, οι παραπομπές άλλων τοπικών φορέων, οι καταγραφές των στελεχών δράσης και άλλα.
3. Ιεράρχηση αναγκών ηλικιωμένων και Α. Μ. Ε. Α. του πληθυσμού προς εξυπηρέτηση (καθορισμός προτεραιοτήτων)
  - ανάγκες εξασφάλισης ή βελτίωσης της αυτοεξυπηρέτησης
  - ανάγκες κάλυψης βασικών αναγκών καθημερινής λειτουργίας διαβίωσης

- αντιμετώπιση αναγκών πρόσληψης, παρακολούθησης ή αποκατάστασης ψυχοσωματικών και συναισθηματικών προβλημάτων
  - κάλυψη πολιτιστικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων
4. Συνεργασία και συντονισμός με το Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας (Ε. Κ. Α. Β.), με τοπικούς φορείς ή δίκτυα, με προτεραιότητα τις υγειονομικές και προνοιακές υπηρεσίες του δημοσίου τομέα, των ιδιωτικών φορέων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, εθελοντικών οργανώσεων καθώς και των προγραμμάτων πρόνοιας της Εκκλησίας.
  5. Ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και προετοιμασία της κοινότητας για της ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες των ηλικιωμένων και των Α.Μ.Ε.Α. καθώς και για το περιεχόμενο του προγράμματος
  6. Παροχή υπηρεσιών πρωτοβάθμιας κοινωνικής φροντίδας στους ηλικιωμένους και τα άτομα με αναπηρία, στους τομείς:
    - Συμβουλευτικής και ψυχοσυναισθηματικής υποστήριξης από τον Κοινωνικό Λειτουργό προς τις ομάδες ηλικιωμένων και Α.Μ.Ε.Α. με στόχο και την οικογένεια
    - Εξασφάλισης υπηρεσιών, παροχών και μέτρων κοινωνικής προστασίας από τους Κοινωνικούς Λειτουργούς

- Έμπρακτης υπεράσπιση και προώθηση των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων και ευαισθητοποίησης του άμεσου και ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντος
- Νοσηλευτικής πρωτοβάθμιας φροντίδας (όπως αυτή ορίζεται στο πρόγραμμα σπουδών σε συνδυασμό με τα επαγγελματικά δικαιώματα των στελεχών) από Νοσηλεύτριες
- Οικογενειακής – Οικιακής βοηθητικής φροντίδας και ικανοποίησης πρακτικών αναγκών διαβίωσης
- Φροντίδας της ατομικής υγιεινής και καθαριότητας
- Αγωγής υγείας και πρόληψης από Γιατρούς και νοσηλεύτριες
- Προσαρμογής και βελτίωσης της χρήσης και προσπέλασης των χώρων καθώς και εξοπλισμού του σπιτιού και του εξωτερικού περιβάλλοντος
- Διασυνδετικής με άλλους φορείς, δίκτυα, υπηρεσίες και προγράμματα για την αξιοποίηση των υπηρεσιών, μέσων και παροχών τους για κάλυψη των αναγκών αξιοπρεπούς και υγιούς διανομής, διαβίωσης, υγειονομικής περίθαλψης, σίτισης
- Διευκόλυνσης των αναγκών μετακίνησης, ενημέρωσης και επικοινωνίας
- Διευκόλυνσης της πολιτιστικής θρησκευτικής και κοινωνικής συμμετοχής και δραστηριοποίησης

7. Ανάπτυξη ασφαλούς και απόρρητου συστήματος καταγραφής και παρακολούθησης των εξυπηρετούμενων του προγράμματος του συστήματος συγκέντρωσης στατιστικών δεδομένων, με ευθύνη του υπεύθυνου του συντονισμού του προγράμματος για την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της δράσης και τις ανάγκες ενημέρωσης των αρμοδίων εποπτικών αρχών, σχετικά με την πορεία και την εξέλιξη αυτής.

Προσωπικό υλοποίησης του προγράμματος

Οι μονάδες «Βοήθεια στο σπίτι» δημιουργήθηκαν για την περίθαλψη ηλικιωμένων ατόμων που χρήζουν βοήθειας, η οποία τους παρέχεται κατ' οίκον. Στο Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης οι μονάδες αυτές θα αναλάβουν και την φροντίδα και μη ηλικιωμένων ατόμων που χρήζουν κατ' οίκον βοήθεια (Α.Μ.Ε.Α. κ.λ.π.)

Η μονάδα παροχής υπηρεσιών του προγράμματος «Βοήθεια Στο σπίτι» του Δήμου Παραλίας, αποτελείται από τα παρακάτω στελέχη:

- Μία κοινωνική λειτουργό, η οποία είναι υπεύθυνη του συντονισμού του προγράμματος
- Ένα ιατρό
- Μία νοσηλεύτρια

- Μια οικογενειακή βοηθό

Αρμοδιότητες Κοινωνικού Λειτουργού

Ο Κοινωνικός Λειτουργός του Δήμου Παραλίας πρέπει να ερευνά την υγεία, τις συνθήκες διανομής, διατροφής, την οικογενειακή, οικονομική, ασφαλιστική και κοινωνική κατάσταση του χρήζοντος βοήθειας ατόμου, προσδιορίζει τις ανάγκες και επιλαμβάνεται της επίλυσης τους.

Ειδικότερα παρέχει:

- συναισθηματική στήριξη
- συμβουλευτική στήριξη
- εργασιοθεραπεία
- κοινωνική εργασία με ομάδα
- κοινωνική εργασία με οικογένεια
- κοινωνική εργασία με κοινότητα
- διεργασίες για έκδοση επιδομάτων
- μεσολάβηση σε δημόσιες υπηρεσίες
- παραπομπές

- συντονισμός εθελοντών και ομάδας

Αρμοδιότητες νοσηλεύτη / ριας.

Ο/ Η νοσηλεύτης/ ρια , παρέχει κατ' οίκον βασικές νοσηλευτικές υπηρεσίες. Συγκεκριμένα παρέχει:

- Συμβουλευτική υγείας και χορήγηση φαρμακευτικής αγωγής
- Συνεργασία με ιατρούς
- Παρακολούθηση σακχάρου
- Παρακολούθηση αρτηριακής πίεσεως
- Ενεσοθεραπεία
- Συνοδεία σε νοσηλευτικά ιδρύματα, Ι. Κ. Α, κ. λ. π
- Συνεργασία με οικογενειακό περιβάλλον
- Αλλαγή τραύματος
- Πρόληψη κατακλίσεων – Περιποίηση
- Καθετηριασμός ουροδόχου κύστεως

- Αλλαγή κλινοσκεπασμάτων
- Διανομή εδεσμάτων
- Ατομική υγιεινή
- Συντροφιά

Αρμοδιότητες οικιακού/ ής βοηθού

Ο/ Η οικιακός/ ή βοηθός, ο/ η οποίος/ α φροντίζει την καθαριότητα του ατόμου αυτού και την προμήθεια φαρμάκων, τροφίμων και λοιπών αγαθών πρώτης ανάγκης αυτού. Προαιρετικά σε εξαιρετικές περιπτώσεις, επιλαμβάνεται της καθαριότητας του σπιτιού καθώς και της παρασκευής φαγητού.

Αναλυτικά παρέχει:

- Καθαριότητα σπιτιού
- Αγορές αγαθών
- Παρασκευή φαγητού
- Εξόφληση λογαριασμών
- Πλύσιμο ρούχων

- Συνεργασία με οικογενειακό περιβάλλον
- Προμήθεια φαρμάκων – παραλαβή, παράδοση βιβλιαρίων υγείας
- Παράδοση εξετάσεων και οδηγιών
- Συνταγογραφήσεις Ι. Κ. Α. Παραλίας Πατρών, Αγροτικό ιατρείο
- Μεταφορές αιμοληψιών Νοσοκομείου Αγίου Ανδρέα και Ι. Κ. Α Αγίου Αλεξίου
- Ατομική Υγιεινή
- Διανομή εδεσμάτων
- Συντροφιά

Αρμοδιότητες ιατρού

- Αιμοληψία
- Ιατρική εξέταση
- Αλλαγή τραύματος
- Τοποθέτηση καθετήρα

Υποχρεώσεις των στελεχών του προγράμματος

Η ομάδα των στελεχών του προγράμματος εφαρμόζει τις αρχές και τις μεθόδους της ομαδικής εργασίας και του κοινωνικού σχεδιασμού. Στα πλαίσια αυτά μεταξύ άλλων, αφού έχουν προηγηθεί οι αναγκαίες αρχικές φάσεις των ενεργειών, ορίζεται σταθερή μέρα και ώρα για το μηνιαίο και εβδομαδιαίο προγραμματισμό και απολογισμό της ομάδας. Τα μέλη της ομάδας υποχρεούνται να τηρούν αρχείο με τα καθημερινά στατιστικά στοιχεία των υπηρεσιών τις οποίες παρέχουν και σε εβδομαδιαίο δελτίο και τα παραδίδουν στον συντονιστή του προγράμματος για τις ανάγκες ενημέρωσης των αρμοδίων εποπτικών αρχών, σχετικά με την πορεία και την εξέλιξη του προγράμματος.

Τα τηρούμενα προσωπικά στοιχεία των εξυπηρετούμενων, φυλάσσονται σε ασφαλισμένο μέρος, με ευθύνη του Κοινωνικού Λειτουργού υπεύθυνου του προγράμματος, είναι απόρρητα και αποκλειστική πρόσβαση έχουν μόνο τα στελέχη του προγράμματος που δεσμεύονται για την τήρηση του απορρήτου (μέσω των αδειών τους άσκησης επαγγέλματος και οι εισαγγελικές / τοπικές αρχές).

Τα στελέχη του προγράμματος διευκολύνονται στην παρακολούθηση σεμιναρίων και συνεδρίων σχετικά με την ειδικότητα τους και το έργο που προσφέρουν.

Ο ελάχιστος αριθμός εξυπηρετούντων από μια μονάδα «Βοήθεια στο σπίτι» θα πρέπει να ανέρχεται στα 15 – 20 άτομα. Οι ανάγκες των ηλικιωμένων ατόμων και των Α.Μ.Ε.Α. προσδιορίζονται από τον εκάστοτε Δήμο ή το ΚΑΠΗ όπου υπάρχει η δυνατότητα συνεργασίας.

Ο Κοινωνικός Λειτουργός μετά από επιτόπια έρευνα καταγράφει τις ανάγκες του ατόμου και σχεδιάζει τον τρόπο παρέμβασης για την παροχή των υπηρεσιών.

Βασικοί παράγοντες και προϋποθέσεις για την αποτελεσματική τεκμηρίωση του έργου «Βοήθεια στο σπίτι»

Συνεργασία με τοπικούς φορείς των Δήμων και γενικότερα με κρατικούς οργανισμούς και υπηρεσίες το οποίο είναι ένας βασικός παράγοντας και προϋπόθεση για την σημαντικότερη και αποτελεσματικότερη τεκμηρίωση του έργου «Βοήθεια στο σπίτι».

Συνεργασία υπάρχει με το δημαρχείο, το κέντρο υγείας, Κ. Ε. Π., Πρόνοια, Οργανισμό Γεωργικής Ασφάλισης, Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας, νοσοκομεία, Κέντρο στήριξης Α. Μ. Ε. Α κ. λ. π.

Βασικός στόχος του προγράμματος

1. Ο απεγκλωβισμός της γυναίκας από το χώρο του σπιτιού και τις υποχρεώσεις απέναντι σε ηλικιωμένους ή Α. Μ. Ε. Α. που μπορεί να έχει στο στενό οικογενειακό της περιβάλλον και η ενεργή συμμετοχή της στην αγορά εργασίας. Αυτό όμως δεν είναι εφικτό γιατί δεν υπάρχει τόσος μεγάλος διαθέσιμος χρόνος και προσωπικό δεν είναι αρκετό.

2. ευαισθητοποίηση τοπικών φορέων και δημοτών απέναντι στα άτομα που χρειάζονται βοήθεια, αναπτύσσοντας έτσι τον εθελοντισμό

15.6. Υπόλοιποι Δήμοι

Στο Δήμος Αιγείρας, ο Δήμος Αιγίου, ο Δήμος Ακράτας, ο Δήμος Αροανίας, ο Δήμος Διακοπτού, ο Δήμος Δύμης, ο Δήμος Ερινεού, ο Δήμος Καλαβρύτων, ο Δήμος Λαρισσού, ο Δήμος Λευκασίου, ο Δήμος Μόβρης, ο Δήμος Παϊών, ο Δήμος Συμπολιτείας, ο Δήμος Τριταίας, ο Δήμος Φαρρών και ο Δήμος Ωλενίας, λειτουργεί και πάλι μόνο το πρόγραμμα Βοήθεια Στο Σπίτι του οποίου ο σκοπός συμπίπτει με των υπολοίπων Δήμων.

16. Πίνακας Προγραμμάτων των Κοινωνικών Τομέων του Νομού Αχαΐας

Δήμος Μεσσήτιδος	Δήμος Βραχναΐικων	Δήμος Πατρέως	Δήμος Ρίου	Δήμος Παραλίας
1. Στήριξη απόρων οικογενειών	1. Προσπάθεια επανένταξης των Τσιγγάνων	1. Γραφείο ένταξης Προσφύγων	1. Βοήθεια απόρων ατόμων	1. Πρόγραμμα Βοήθεια Στο Σπίτι
2. Ομάδες Οικογένειας	2. Πρόγραμμα Βοήθεια Στο Σπίτι	2. Ιατρείο εργασίας	2. Βοήθεια σε άτομα με αναπηρίες	α) Συναισθηματική στήριξη
3. Οικογένειες ατόμων εξαρτημένων από τοξικές ουσίες	3. Ομάδες Αιμοδοσίας	3. Γραφείο Ενημέρωσης Καταναλωτών	3. Ομάδα κοινωνικών εθελοντών	β) Συμβουλευτική στήριξη
4. Τομέας ενημέρωσης	4. Συζητήσεις και ομιλίες	4. Συμβουλευτικό Κέντρο Οικογένεια	4. Συνεργασία με Π.Ε.Σ.Υ.Π. και το κέντρο Αχαΐας	γ) Εργασιοθεραπεία
5. Φιλοξενία παιδιών από την πρώην Γιουγκοσλαβία	5. Εβδομάδα Υγείας	5. Σχολή Γονέων	5. Αιμοδοσίες	δ) Κοινωνική Εργασία με Ομάδες
6. Εμβολιασμός Εργαζομένων	6. Συνεργασία με άλλους φορείς	6. Κ.Ε.Δ.Α.Π.	6. Τράπεζα Τροφίμων	ε) Κοινωνική Εργασία με Οικογένειες
7. Βοήθεια Στο Σπίτι		7. Δωρεάν φροντιστήρια για παιδιά αδύναμων οικογενειών	7. Βοήθεια Στο Σπίτι	στ) Έκδοση επιδομάτων
		8. Πολυδύναμο Κέντρο Ατόμων με		ζ) Μεσολάβηση σε Δημόσιες Υπηρεσίες

		Αναπηρίες		
		9. Δημοτική Μέρμνα		η) Παραπομπές
		10. Γραφείο Ένταξης και Ενημέρωσης Τσιγγάνων		θ) Συντονισμός εθελοντών και ομάδας
		11. Γραφείο Στέγασης		ι) Τράπεζα Τροφίμων
		12. Τρίτη Ηλικία		
		13. Βοήθεια Στο Σπίτι		
		14. Εκδηλώσεις του Δήμου		

17. Σύγκριση των προγραμμάτων των Κοινωνικών Τομέων του Νομού Αχαΐας

Όπως μπορούμε να δούμε και από τον πίνακα της προηγούμενης σελίδας, τα περισσότερα προγράμματα των Κοινωνικών Υπηρεσιών του Νομού Αχαΐας στοχεύουν στην βοήθεια των απόρων οικογενειών, των ηλικιωμένων και των ατόμων με κάποια αναπηρία αλλά και την διευκόλυνση της οικογένειάς τους.

Στο Δήμος Μεσσήνης υπάρχει ένας Κοινωνικός Λειτουργός ο οποίος εργάζεται στον Κοινωνικό Τομέα του Δήμου και ένας Κοινωνικός Λειτουργός στο πρόγραμμα Βοήθεια Στο Σπίτι. Οι φορείς απασχόλησης των Κοινωνικών Υπηρεσιών είναι: η οικονομική βοήθεια των απόρων ατόμων με σκοπό να παρακάμψουν και να βγουν από την φτώχεια, η συμβουλευτική των

γονέων για την καλύτερη επικοινωνία τους με τα παιδιά τους καθώς επίσης και συμβουλευτική σε κακοποιημένα άτομα και σε οικογένειες ατόμων εξαρτημένων από τοξικές ουσίες και ενημέρωση πολιτών για θέματα υγείας.

Στο Δήμο Βραχναϊκών, ο Κοινωνικός Τομέας λειτουργεί υπό την ευθύνη του Δημάρχου με την βοήθεια των σπουδαστών της Κοινωνικής Εργασίας. Ο μόνος Κοινωνικός Λειτουργός που εργάζεται για τον Δήμο είναι στο πρόγραμμα Βοήθεια Στο Σπίτι. Ο Δήμος όμως αναλαμβάνει την προσπάθεια επανένταξης των τσιγγάνων, αιμοδοσία, συζητήσεις και ομιλίες για θέματα υγείας και συνεργασία με άλλους φορείς για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών του Δήμου.

Στο Δήμο Πατρέων, όπως είναι φυσικό, ο Κοινωνικό Τομέας είναι πιο οργανωμένος, έχει περισσότερο προσωπικό και συμμετέχει σε περισσότερες δραστηριότητες. Λειτουργεί το Γραφείο Ένταξης προσφύγων για την υποστήριξη των ατόμων, το Ιατρείο Εργασίας για τη διασφάλιση της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων του Δήμου Πατρέως, το Γραφείο Ενημέρωσης Καταναλωτών το οποίο λειτουργεί για την πληροφόρηση και στήριξη πολιτών που αντιμετωπίζουν προβλήματα με τις συνδιαλλαγές τους σε τοπικά καταστήματα, συμβουλευτικό κέντρο οικογένειας, η Σχολή Γονέων που έχει ως στόχο την ανάπτυξη ουσιαστικών διαπροσωπικών σχέσεων στην οικογένεια, το Κέντρο Εξωσχολικής Δημιουργικής Απασχόλησης Παίδων (Κ.Ε.Δ.Α.Π.) στα Ζαρουχλείκα, τα δωρεάν φροντιστήρια σε παιδιά αδύνατων οικογενειών, το Πολυδύναμο Κέντρο Ατόμων Με Αναπηρίες το οποίο λειτουργεί για την πολύπλευρη στήριξη των πολιτών με αναπηρία, τη Δημοτική Μέριμνα που έχει ως στόχο την υποστήριξη των κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων από τη φτώχεια, το Γραφείο Ένταξης και

Ενημέρωσης των Τσιγγάνων που στηρίζει τους τσιγγάνους σε θέματα στέγασης και πληροφόρησης, Γραφείο Στέγασης για τα άτομα που αντιμετωπίζουν προβλήματα στέγασης, τα ΚΑΠΗ και πολλές άλλες δραστηριότητες του Δήμου.

Ο Κοινωνικός Τομέας του Δήμου Ρίου πάλι, λειτουργεί υπό την ευθύνη του Δήμου και με τη βοήθεια των σπουδαστών της Κοινωνικής εργασίας, και Κοινωνικός Λειτουργός υπάρχει μόνο ένας ο οποίος βρίσκεται στο πρόγραμμα Βοήθεια Στο Σπίτι. Οι δραστηριότητες που γίνονται αφορούν την στήριξη των οικονομικά αδυνάτων οικογενειών, την βοήθεια των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους, αιμοδοσίας, συνεργασία με το Π.Ε.Σ.Υ.Π. και το κέντρο Αχαΐας για την ιατρική εξέταση και βοήθεια των πολιτών του δήμου και την ευαισθητοποίηση των πολιτών και την ανάπτυξη του εθελοντισμού. Πολύ σύντομα θα λειτουργήσει και Τράπεζα Τροφίμων για την διευκόλυνση των αδυνάτων οικογενειών.

Στο Δήμο Παραλίας Πατρών πάλι, δεν λειτουργεί Κοινωνικός Τομέας και η μόνη κοινωνική υπηρεσία που λειτουργεί είναι το πρόγραμμα Βοήθεια Στο Σπίτι με έναν Κοινωνικό Λειτουργό ο οποίος αναλαμβάνει όμως, εκτός από τα καθήκοντα του προγράμματος Βοήθεια Στο Σπίτι, να εκτελεί και τα καθήκοντα που θα έπρεπε να χειρίζονται τα μάλη του Κοινωνικού Τομέα του Δήμου όπως, διανομή τροφίμων στις οικονομικά αδύναμες οικογένειες, ανάπτυξη του εθελοντισμού, ενημέρωση των πολιτών για θέματα υγείας, έκδοση επιδομάτων και πολλά άλλα.

Το πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι λειτουργεί σε όλους τους Δήμους και ο σκοπός της λειτουργίας του είναι επίσης κοινός σε όλους. Σκοπός του λοιπόν είναι η πρόληψη και η παροχή οργανωμένης και συστηματικής κοινωνικής φροντίδας, από

ειδικούς επιστήμονες και καταρτισμένα στελέχη σε μη αυτοεξυπηρετούμενους πολίτες, ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρίες. Ακόμη και στους Δήμους που δεν υπάρχει Κοινωνικός Τομέας, το πρόγραμμα Βοήθεια Στο Σπίτι λειτουργεί και είναι το μόνο στο οποίο συμμετέχει Κοινωνικός Λειτουργός στους περισσότερους Δήμους.

Στο Δήμο Πατρέως και Μεσσήνης τέλος όπου λειτουργεί Κοινωνικός Τομέας υπό την επίβλεψη Κοινωνικού Λειτουργού και το πρόγραμμα Βοήθεια Στο Σπίτι υπό την επίβλεψη κάποιου άλλου Κοινωνικού Λειτουργού, υπάρχει περισσότερη οργάνωση και τα προγράμματα είναι πληρέστερα και οι υπηρεσίες που προσφέρονται περισσότερες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Μεθοδολογία

Η παρούσα μελέτη αποτελεί μια βιβλιογραφική ανασκόπηση των διαφόρων θεωριών και ερευνών που αφορούν της Κοινωνικές Υπηρεσίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Ειδικότερα έγινε προσπάθεια:

- α) Συλλογής στοιχείων για μια επαρκεί παρουσίαση του ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα
- β) Συλλογής στοιχείων για μια επαρκεί παρουσίαση του ρόλου των κοινωνικών υπηρεσιών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα
- γ) Συλλογή στοιχείων από τις κοινωνικές υπηρεσίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Νομού Αχαΐας

Για την επίτευξη αυτού του σκοπού μαζεύτηκε βιβλιογραφικό υλικό από:

1. Την βιβλιοθήκη Α. Τ. Ε. Ι. Πατρών
2. Την Δημοτική βιβλιοθήκη Πατρών
3. Την βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Πατρών
4. Την βιβλιοθήκη της Παντείου Σχολής
5. Την βιβλιοθήκη του Σ. Κ. Λ. Ε. (Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδας)
6. Την Εθνική Βιβλιοθήκη Αθηνών

Για να μπορεί να γίνει πλήρης κάλυψη του σκοπού της εργασίας αυτής όμως, χρειάστηκε και η επίσκεψη στις πιο κάτω υπηρεσίες και η συλλογή πληροφοριών από τους υπεύθυνους του κάθε τομέα:

1. Κοινωνικός Τομέας του Δήμου Πατρών

- α) Το Γραφείο Ένταξης Προσφύγων
- β) Το Ιατρείο Εργασίας
- γ) Το Γραφείο Ενημέρωσης Καταναλωτών
- δ) Το Πολυδύναμο Κέντρο Ατόμων με Αναπηρίες
- ε) Τη Δημοτική Μέριμνα
- στ) Το Γραφείο Ένταξης και Ενημέρωσης Τσιγγάνων
- ζ) Το πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι
- η) Τα ΚΑΠΗ

2. α) Κοινωνικός Τομέας του Δήμου Μεσσήνης και την υπεύθυνη Κοινωνική Λειτουργό κ. Νικολακοπούλου Κατερίνα.

β) Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι και την υπεύθυνη Κοινωνική Λειτουργό του Προγράμματος κ. Ζησιμοπούλου Ελευθερία

3. Το Δημαρχείο του Δήμου Βραχναϊκών και το Δήμαρχο και υπεύθυνο της Κοινωνικής Υπηρεσίας του Δήμου κ. Παύλο Γριτσώνη

4. Το Δημαρχείο του Δήμου Ρίου και τον Αντιδήμαρχο και υπεύθυνο της Κοινωνικής Υπηρεσίας κ. Μαγιώνος Θεοφάνης

5. Το Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι του Δήμου Παραλίας Πατρών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Συμπεράσματα

Σκοπός αυτής της πτυχιακής εργασίας ήταν να παρουσιαστεί ο ρόλος των κοινωνικών υπηρεσιών στα πλαίσια της τοπικής αυτοδιοίκησης και η ανάλυση των προγραμμάτων των Κοινωνικών Υπηρεσιών του Νομού Αχαΐας, καθώς επίσης και ο ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού σε αυτές τις υπηρεσίες. Με την ολοκλήρωση αυτής της εργασίας, όπως είναι φυσικό, εξάχθηκαν κάποια συμπεράσματα τα οποία αναλύονται πιο κάτω.

- Το έργο των ανθρώπων που ασχολούνται με τις κοινωνικές υπηρεσίες των τοπικών αυτοδιοικήσεων είναι πολύτιμο όμως πολλές φορές αφανές προς ορισμένο αριθμό πληθυσμού
- Εκτός από την βοήθεια σε άτομα που διαμένουν στον Δήμο τους ή την κοινότητα τους οι Κοινωνικές Υπηρεσίες δίνουν βοήθεια και σε μη δημότες τους ακόμα και σε αλλοδαπούς όπου την χρειάζονται
- Από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα, η Τοπική Αυτοδιοίκηση έπαιζε σημαντικό ρόλο στη διοίκηση και στη καλύτερη λειτουργία του κράτους
- Η Τοπική Αυτοδιοίκηση ήταν πάντοτε κοντά στους πολίτες και γι' αυτό χαρακτηριζόταν και ως «ευαίσθητη». Αυτός ο χαρακτήρας της ήταν και που την έκανε να βλέπει καλύτερα τα

προβλήματα των πολιτών και παράλληλα να βοηθά το κράτος να παίρνει τα κατάλληλα μέτρα για την επίλυση τους.

- Μέσα από αυτό βλέπουμε επίσης ότι ανέκαθεν η Τοπική Αυτοδιοίκηση είχε κοινωνικό χαρακτήρα έστω κι αν δεν υπήρχαν οργανωμένες κοινωνικές υπηρεσίες.
- Η Τοπική Αυτοδιοίκηση λοιπόν είναι βασική προϋπόθεση για την αντιμετώπιση των αναγκών της πρόνοιας, της μόρφωση και του πολιτισμού.
- Η Κοινωνική πολιτική έχει ως κύριους τομείς απασχόλησης την προστασία του εισοδήματος των πολιτών (ένα μέτρο που λήφθηκε είναι η ασφάλιση σε κάποια ιδιωτική ή κρατική υπηρεσία), την κάλυψη των στεγαστικών αναγκών των πολιτών, τη διασφάλιση του δικαιώματος όλων των ατόμων για να μπορούν να αντιμετωπίσουν κάποιο πρόβλημα υγείας και να χρήζουν της κατάλληλης και απαραίτητης φροντίδας, τη δημιουργία προγραμμάτων κοινωνικής προστασίας τα οποία αφορούν συγκεκριμένες μειονότητες ή μη προνομιούχες ομάδες, παροχή κατάλληλου εξοπλισμού για την έγκαιρη εντόπιση των κοινωνικών αναγκών και την αξιολόγηση της αποδοτικότητας των μέτρων Κοινωνικής Πολιτικής στην πρόληψη και την επίλυση των κοινωνικών προβλημάτων
- Στην εποχή μας η ανάγκες των πολιτών είναι αυξημένες και όλο και περισσότεροι πολίτες χρειάζονται την βοήθεια των Κοινωνικών Υπηρεσιών. Παρ' όλα αυτά όμως οι περισσότεροι Δήμοι στις Κοινωνικές τους Υπηρεσίες έχουν μόνο έναν

Κοινωνικό Λειτουργό ο οποίος πρέπει να αναλάβει μόνος τους όλες της κοινωνικές δραστηριότητες του Δήμου. Όπως είναι φυσικό, δεν είναι δυνατό για έναν άτομο να μπορεί να φέρει εις πέρας όλα αυτά τα προβλήματα με αποτέλεσμα οι δραστηριότητες του Δήμου να είναι πιο περιορισμένες και ο φόρτος της εργασίας μεγάλος

- Για να μπορεί να λειτουργεί σωστά μια Κοινωνική Υπηρεσία πρέπει συνεχώς να ενημερώνεται για τα προβλήματα και τις ανάγκες του πληθυσμού
- Για να μπορούν να καταγραφούν σωστά οι ανάγκες του πληθυσμού πρέπει να γίνονται έρευνες με τα κατάλληλα εργαλεία της Κοινωνικής Πολιτικής.
- Το κάθε εργαλείο όμως δεν είναι πάντοτε ακριβές γι' αυτό και πολλές φορές χρειάζεται να γίνουν περισσότερες από μία έρευνες για να βγει ένα αντικειμενικό αποτέλεσμα
- Οι Κοινωνικοί Λειτουργοί που εργάζονται στις Κοινωνικές Υπηρεσίες του Δήμου έχουν ένα ευρύτερο φάσμα απασχόλησης. Δεν αναλαμβάνουν μόνο ευθύνες κάλυψης αναγκών του πληθυσμού, αλλά και των εργαζομένων και στελεχών του Δήμου καθώς επίσης και θέματα διοίκησης του Δήμου.
- Για να μπορεί να είναι αποτελεσματική και αποδοτική η Κοινωνική Πολιτική και συγκεκριμένα οι Κοινωνικές Υπηρεσίες πρέπει να υπάρχει και η κατάλληλη τεχνολογία.

- Όσο πιο εκσυγχρονισμένη τεχνολογία διαθέτει μια Κοινωνική Υπηρεσία, τόσο πιο αποδοτική και αποτελεσματική μπορεί να γίνει
- Για να τεθεί σε λειτουργία κάποιο πρόγραμμα από πλευράς των Κοινωνικών Υπηρεσιών πρέπει να ληφθούν υπόψιν οι ανάγκες του πληθυσμού, να εκτιμηθεί πόσος πληθυσμός θα εξυπηρετηθεί, να διεξαχθούν οι κατάλληλες δημοσκοπήσεις για να γίνει γνωστή η γνώμη των πολιτών και να γίνει καταγραφή των κοινωνικών συνθηκών με τη χρησιμοποίηση ποσοτικών στοιχείων
- Πριν να ληφθεί όμως και πάλι μια απόφαση πρέπει να περάσει από πολλές αναλύσεις όπως για παράδειγμα του κόστους του προγράμματος, της απαραίτητης ηλεκτρονικής υποστήριξης και προβλέψεις για την επιτυχία του προγράμματος.
- Το κάθε στέλεχος της Κοινωνικής Υπηρεσίας και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τα προγράμματα που διεξάγονται αλλά και οι εξυπηρετούμενοι, αξιολογούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα για την σωστότερη λειτουργία της οργάνωσης.

Εισηγήσεις

- Μια πρώτη εισήγηση είναι ο διορισμός κατάλληλων ανθρώπων στην θέση της διοίκησης π.χ. του διευθυντή, του/ της προϊσταμένου/ νης και των λοιπών θέσεων και αυτό φυσικά για να μην υπάρχουν προβλήματα στην ομαλή λειτουργία των Κοινωνικών Υπηρεσιών.

α) Κατάλληλο άτομο για την θέση του διευθυντή μιας Κοινωνικής Υπηρεσίας θα ήταν καλό να είναι ένα καταρτισμένο άτομο, με επαγγελματική εκπαίδευση στην διοίκηση κάποιας υπηρεσίας αλλά και το σημαντικότερο, να έχει εμπειρία σε τομείς της κοινωνικής εργασίας. Ακόμα πρέπει να κυριαρχείται από διάχυτη ευαισθησία για τον κοινωνικό ρόλο της υπηρεσίας ή οργάνωσης, καθώς επίσης και να έχει φαντασία και αγάπη για αυτό που κάνει για να μπορούν να γίνονται συνέχεια καινούργια πράγματα.

β) Στην θέση του/ της προϊστάμενου/ νης πρέπει να διορίζεται ένα άτομο που να μπορεί να καταλαβαίνει τις ανάγκες των ανθρώπων που επισκέπτονται την υπηρεσία και να μπορεί να τους προσφέρει τις καταλληλότερες για αυτούς υπηρεσίες

γ) Τα άτομα της διοίκησης πρέπει να κατανοούν τους εξυπηρετούμενους της Κοινωνικής Υπηρεσίας και να τους φέρονται με σεβασμό και κατανόηση.

- Θα πρέπει επίσης να γίνονται συχνότεροι έλεγχοι των στελεχών των Κοινωνικών Υπηρεσιών για να υπάρχει έτσι μια ομαλότερη λειτουργία στις Κοινωνικές Υπηρεσίες και να γίνεται σωστότερη και

πιο αντικειμενική αξιολόγηση των εξυπηρετούμενων και να μην παρατηρείται καθυσύχαση των στελεχών.

- Ακόμη, αφού οι Κοινωνικές Υπηρεσίες δεν είναι ένας κερδοσκοπικός οργανισμός, η ανεύρεση περισσότερων οικονομικών κυρίως πόρων, θα τις έκανε πιο ευέλικτες στην αντιμετώπιση περισσότερων προβλημάτων. Με την οικονομική ευχέρεια οι Κοινωνικές Υπηρεσίες θα μπορούν να διαθέσουν σωστότερα τα χρήματα αυτά για να προβάλουν το έργο τους και να ευαισθητοποιήσουν περισσότερα άτομα ως προς το να βοηθήσουν στην διεκπεραίωση του κοινωνικού τους έργου, και θα μπορούν να δίνουν ακόμη μεγαλύτερες επιδοτήσεις σε άτομα που τις έχουν ανάγκη καθώς και πολλές άλλες βοήθειες.

- Με την κατάλληλη προβολή του έργου τους οι Κοινωνικές Υπηρεσίες θα βοηθήσουν τον κόσμο να ενημερωθεί και να κατανοήσει καλύτερα το έργο που επιτελούν, το οποίο δυστυχώς μπορεί να είναι άγνωστο προς το κοινό. Αυτή η προβολή μπορεί να επιτευχθεί με την έκδοση ενημερωτικών εντύπων που θα διανέμονται από πόρτα σε πόρτα, είτε σε πολυσύχναστα μέρη, ή μέσα από συνεντεύξεις στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, των μεγάλων σε ακροαματικότητα καναλιών της ιδιωτικής τηλεόρασης και την επίλυση αποριών που πιθανόν να έχει το κοινό σχετικά με τις υπηρεσίες αυτές ή ακόμη και με τη διαφήμιση του έργου τους στην τηλεόραση και το ραδιόφωνο

- Το κράτος ή κάποιοι άλλοι αρμόδιοι φορείς αν ήταν εφικτό, να βοηθήσουν τις Τοπικές Αυτοδιοικήσεις και αυτές στην συνέχεια τις Κοινωνικές Υπηρεσίες δίνοντας τους χρηματική βοήθεια για αγορά

περισσότερου τεχνολογικού εξοπλισμού για την υγεία (πιεσόμετρα, καρδιογραφήματα) ή την διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών και ιδιαίτερα στις απομακρυσμένες κοινότητες.

- Να αποδοθούν κίνητρα σε άτομα τα οποία ζουν ειδικά σε ακριτικές περιοχές για να συμμετάσχουν στην Τοπική Αυτοδιοίκηση της κοινότητας τους. Με την συμμετοχή τους στην Τοπική Αυτοδιοίκηση θα οργανωθούν και οι Κοινωνικές Υπηρεσίες των απομακρυσμένων αυτών κοινοτήτων και θα επωφεληθούν σε μεγάλο βαθμό οι ηλικιωμένοι και σε σημαντικό βαθμό οι νεότεροι. Το μέτρο αυτό θα βοηθηθεί και στην αποκέντρωση αφού με την οργάνωση των κοινοτήτων οι κάτοικοι δεν θα νιώθουν αποκομμένοι άρα δεν θα θέλουν να φύγουν από τις ακριτικές περιοχές.

- Η ευαισθητοποίηση περισσότερων ιδιωτικών εταιριών για την συνεισφορά τους στο έργο των Κοινωνικών Υπηρεσιών με όποιον τρόπο μπορούν. (π. χ. Να δοθούν από τους ιδιώτες περισσότερες θέσεις για δωρεάν φροντιστήρια παιδιών και όχι μόνο για ξένες γλώσσες ή κάποιο άλλο σχολικό μάθημα αλλά και για δημιουργική απασχόληση όπως η τέχνη κ. λ. π.)

- Πρόσληψη περισσότερου εξειδικευμένου προσωπικού και κυριότερα Κοινωνικών Λειτουργών στις Κοινωνικές Υπηρεσίες για την καλύτερη και πληρέστερη εξυπηρέτηση των πολιτών και την κάλυψη των αναγκών τους αλλά και τη μείωση του φόρτου εργασίας του Κοινωνικού Λειτουργού

Βιβλιογραφία

- Βάγια Χριστίνα, Β' Πανελλήνιο Κοινωνικών Λειτουργιών - Πρακτικά, 1981, σελίδες 118 – 122
- Γετίμης, Π – Γράβαρης, Δ , Κοινωνικό κράτος και κοινωνική πολιτική - Η σύγχρονη προβληματική , Θεμέλιο 1993, σελίδα 272 – 273
- Γεωργίου - Φωτοπούλου Κωνσταντίνα , Συλλογή διαφανειών παρουσίασης του μαθήματος Κ. Ε. Κ. IV , Δεκέμβριος 2000, σελίδα 1 – 3 και 5 – 13
- Δαράκη Πέπη , Πολιτισμός και Τοπική Αυτοδιοίκηση, Εκδόσεις Πατάκη , Αθήνα 1995, σελίδα 15 – 26
- Ζωγράφου Ανδρέας , Κοινωνική Εργασία με Κοινότητες, Θεωρία - Πράξη - Προβληματισμοί , Εκδόσεις Γιώργος Δαρδάνος, Αθήνα 2002, σελίδα 49
- Ζωγράφου Ανδρέας, Ο διπλός ρόλος της Κοινωνικής εργασίας στο πλαίσιο των Κοινωνικών Οργανώσεων,

Εκδόσεις Γιώργος Δαρδάνος, Αθήνα, 2002, σελίδα 24 – 26, 30 – 32, 45 – 46, 78 – 79, 80 – 82

- Ιατρίδης Δημήτριος , Β΄ Πανελλήνιο Συνέδριο Κοινωνικών Λειτουργών – Πρακτικά, Αθήνα 1981, σελίδα 32 – 34, 58

- Ιατρίδης Δημήτριος , Κοινωνική Εργασία, Τεύχος 76, σελίδα 199 – 200

- Ιατρίδης Δημήτριος , Κοινωνική Εργασία, Τεύχος 8, Αθήνα 1987 , σελίδα 229 – 240

- Ιατρίδης Δημήτριος , Σχεδιασμός Κοινωνικής Πολιτικής – Θεωρία και Πράξη του Κοινωνικού Σχεδιασμού, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2002, σελίδα 18 , 158 – 164

- Καλλινικάκη Θεανώ, Σύγχρονη Θεωρία της Κοινωνικής Εργασίας, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2000, σελίδα 355, 361, 367

- Καλογεράκη Πέπη , Εκλογή , Αύγουστος 1978, σελίδα 37 – 39

- Κρεμάλης Κ, Ανθρώπινα και Κοινωνικά Δικαιώματα, Κοινωνική Εργασία, Τεύχος 24 , 1991, σελίδα 65
- Μαλούτση Θ – Οικονόμου Δ, Τοπική Αυτοδιοίκηση και Αποκέντρωση, Τόμος 17 , 1988 , σελίδα 45 – 47

- Μπεσίλα – Βήκα, Ευριδίκη , Παπαγιάννης, Δανάτος Ι, Σύγχρονες αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ευρωπαϊκή Ένωση, Εκδόσεις Σακκούλας, Αθήνα 1996, σελίδα 11 – 22, 23 – 26, 26 – 28

- Πανούσης Γιάννης, Κοινωνική Εργασία, Τεύχος 60, Αθήνα 2000, σελίδα 251

- Σταθόπουλος Πέτρος, Κοινωνική Εργασία, Τεύχος 5, Αθήνα 1987, σελίδα 21 – 33

- Στασινοπούλου Όλγα, Κοινωνική Εργασία, Τεύχος 3, 1986, σελίδα 143 – 144

- Στασινοπούλου Όλγα, Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση, Αθήνα 1999, σελίδα 2 – 4, 145, 146, 147

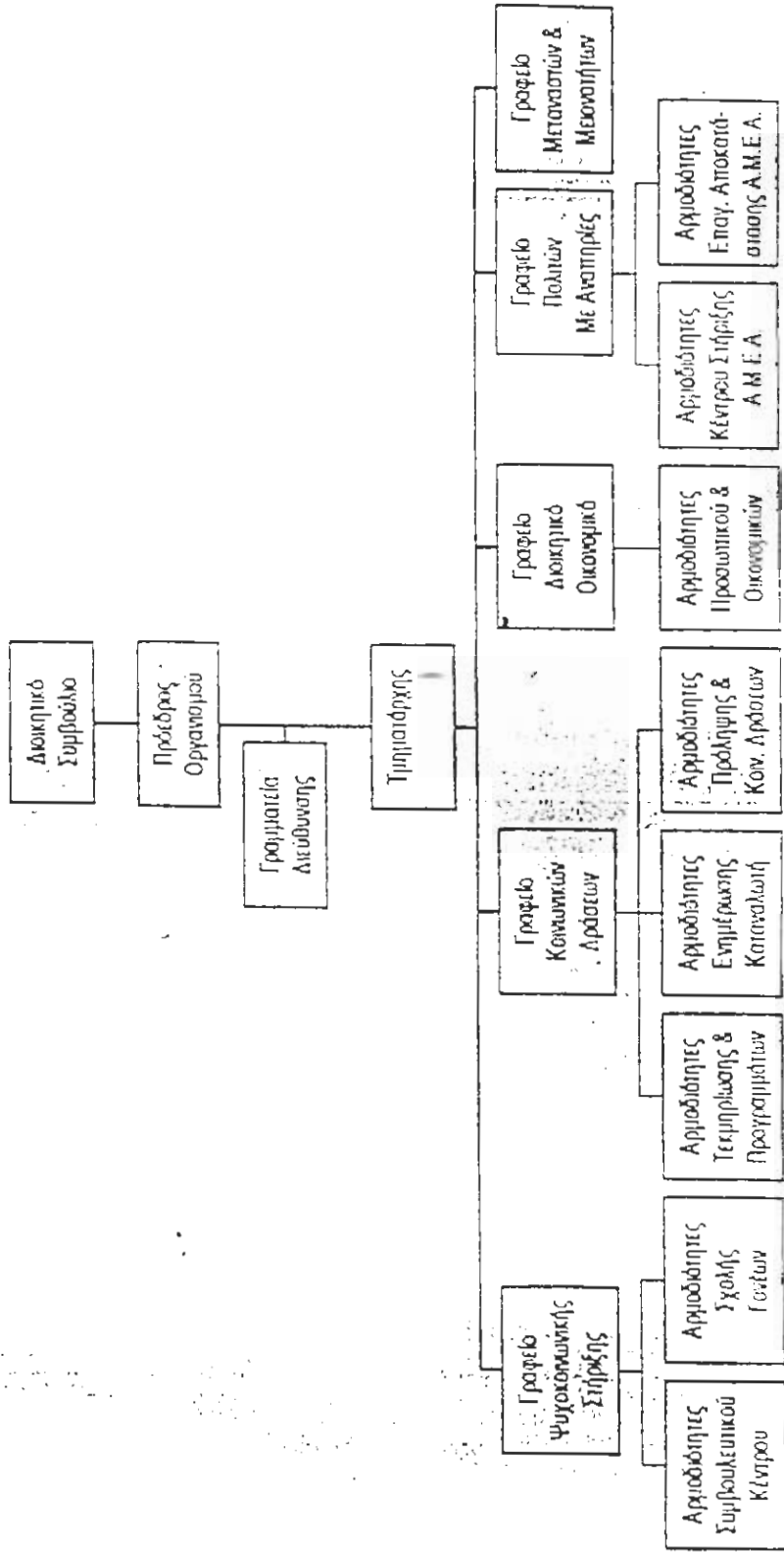

- Στασινοπούλου Όλγα, Κράτος πρόνοιας – Ιστορική εξέλιξη – Σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2000, σελίδα 23 – 24
- Σ. Κ. Λ. Ε - Τ. Ε. Δ. Κ. Ν. Α , Πρακτικά εισηγήσεων συνδιάσκεψης και Πανελληνίου σεμιναρίου – Κοινωνικές Υπηρεσίες στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, επιμέλεια Παναγιώτης Αλτάνης, Σ. Κ. Λ. Ε, Αθήνα 1993, σελίδα 51, 60, 61
- Τάχος Ι. Αναστάσιος , Διοικητική επιστήμη – Συμβολή στην οντολογική έρευνα της Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης , εκδόσεις Σακκούλας , Θεσσαλονίκη 1985, σελίδα 183 – 187
- Τομαρά – Σιδέρη Σταυρούλα, Η Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση – Κοινότητα βίου – Κράτους – Πολιτική, Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα 1999, σελίδα 37
- Τσεντές Ηλίας , Τοπική Αυτοδιοίκηση – Θεωρία και Πράξη, Εκδόσεις Φοίβος, Αθήνα 1986
- Internet:
www.patras.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ Δ.Ο.Υ.Π.

(Δημοτικός Οργανισμός
Υγείας και Πρόνοιας)

Από τον Κοινωνικό Τομέα του Δήμου
Παζαρών

Αν είστε καπνιστής και επιθυμείτε
να διακόψετε το κάπνισμα

Απευθυνθείτε στα Γραφεία
του Κοινωνικού Τομέα
Γούναρη 76, τηλ.: 2610 346.714-15

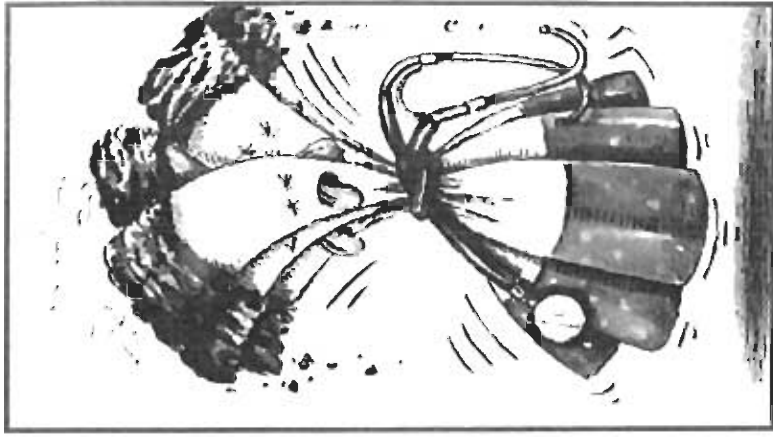
Ομάδες συμβουλευτικής - στήριξης κάθε Τετάρτη απόγευμα στις
6:00μ.μ.

Η παροχή των υπηρεσιών είναι ΔΩΡΕΑΝ

ΘΕΛΩ ΝΑ ΔΙΑΚΟΨΩ ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ

ΠΩΣ;

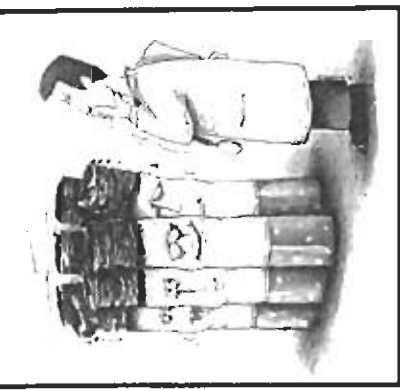
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΚΟΠΗΣ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΚΑΠΝΙΣΜΑΤΟΣ

Σε συνεργασία με την Ελληνική Αντικαρκινική Εταιρεία

ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Τι είναι το πρόγραμμα

Πρόκειται για Πρόγραμμα διακοπής και θεραπείας του καπνίσματος που υλοποιείται από τον Κοινωνικό Τομέα του Δήμου Πατρέων σε συνεργασία με την Ελληνική Αντικαρκινική Εταιρία.

Ποιος αφορά

Αφορά όλους τους δημότες της

Πάτρας, καπνιστές κάθε ηλικίας, που επιθυμούν να διακόψουν το κάπνισμα.

Σκοπός - Στόχοι Προγράμματος

Σκοπός του Προγράμματος είναι η πλήρης απεξάρτηση από το κάπνισμα

Στόχοι του Προγράμματος είναι:

- Η ενημέρωση των συμμετεχόντων σε ιατρικά θέματα αναφορικά με τις συνέπειες του καπνίσματος στον ανθρώπινο οργανισμό
- Η ιατρική προετοιμασία και η ψυχολογική ενίσχυση τους, μέχρι να πάρουν την απόφαση να διακόψουν το κάπνισμα
- Η εσωτερική ενδυνάμωση των μελών της ομάδας για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της εξάρτησης από το κάπνισμα
- Η γνωριμία των μελών με άλλα άτομα που βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση.

Το Πρόγραμμα στηρίζεται σε Δέκα σταδιακά βήματα μέσα από:

Ιατρική υποστήριξη και επιστημονική ενημέρωση σε ιατρικά θέματα

Ατομική ψυχολογική στήριξη και ομαδική συμβουλευτική για σ βούλησης των μελών για τη διακοπή του καπνίσματος

καπνίσματος

- Παρακολούθηση και στήριξη των μελών της ομάδας μετά το τέλος του Προγράμματος

- Πραγματοποίηση ομιλιών και παρουσιάσεων σε θέματα που αφορούν τα αίτια, τις συνέπειες του καπνίσματος στον οργανισμό και τη θεραπεία του.

Το Πρόγραμμα στελεχώνεται

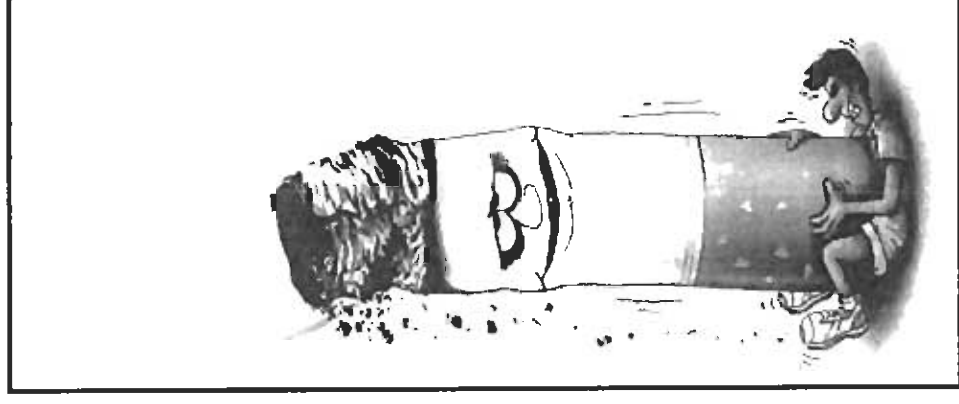
Από Ιατρό Πνευμονολόγο (μέλος της Ελληνικής Αντικαρκινικής Εταιρίας) και από ειδικούς επιστήμονες στο χώρο της ψυχικής υγείας (Ψυχολόγους, Κοινωνικούς Λειτουργούς)

Συνεργασίες

Με την Ελληνική Αντικαρκινική Εταιρία, την Ελληνική Πνευμονολογική Εταιρία, τον Αντικαταπιστικό Σύλλογο και με άλλους φορείς.

Διάρκεια και Χώρος Προγράμματος

Το πρόγραμμα έχει διάρκεια 10 συναντήσεων. Οι συναντήσεις πραγματοποιούνται στα Γραφεία του Κοινωνικού Τομέα, Γούναρη 76, 3ος όροφος, κάθε Τετάρτη απόγευμα στις 6:00 μ.μ.
Τηλέφωνα επικοινωνίας: 2610 346714/346715
(Ωρες γραφείου)

Εθελοντισμός: είναι ιδέα και πράξη, ίσως η Τέχνη που ενώνει ανθρώπους, έκφραση επικοινωνίας χωρίς φύλλο ή καταγωγή. Αποτελεί κοινωνική προσφορά και όχι μόνο σε ώρες κρίσεως.

Δεν αποτελεί πράξη φιλανθρωπίας. Είναι ένας δυνατός δεσμός, μία αλυσίδα, που κάθε κρίκος του είναι τα χέρια που ενώνονται. Η κοινωνική μας συμμετοχή, η παρέμβαση σαν πολίτες με στόχο την εξέλιξη της κοινωνίας, σύμφωνα με τις αρχές της ισότητας, της δικαιοσύνης και της αλληλεγγύης.

ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΥ ΠΑΤΡΕΩΝ

Λεωφόρος Δ. Γούναρη 76, Πάτρα, Τ.Κ. 262 25
Τηλ.: 2610 346.716, 346.703, Fax: 2610 339.881
e mail: doypatra@otenet.gr

Ο.Ν.Α.Π.

Ερενστρώλε 1
Τηλ.: 2610 966.289
2610 342.270

ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΓΕΝΝΙΟΜΑΣΤΕ ή ΓΙΝΟΜΑΣΤΕ;

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΥ ΠΑΤΡΕΩΝ

ΟΝΑΠ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Ο Δήμαρχος Πατρέων κ. Ανδρέας Καράβολας και ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου Πατρών καθηγητής κ. Χρήστος Χατζηθεοδώρου σας προσκαλούν στην Ημερίδα που θα πραγματοποιηθεί στον ημόροφο του ξενοδοχείου ΑΣΤΗΡ (Αγ. Ανδρέου 16), στις 16 Μαρτίου 2005 ημέρα Τετάρτη και ώρα 18:00 με θέμα:

"ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ: ΓΕΝΝΙΟΜΑΣΤΕ Η ΓΙΝΟΜΑΣΤΕ;"

Η παρουσία σας θα μας τιμήσει ιδιαίτερα.

Ο Πρύτανης
του Παν/μίου Πατρών
Ανδρέας Καράβολας
Χρήστος Χατζηθεοδώρου

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Συντονίστρια: κα Μαρίνα Ριζογιάννη, Δημοσιογράφος

18.00 Προσέλευση-Εγγραφές

18.15 Έναρξη-Χαιρετισμοί

18:30 Σταμάτης Αλαχιώτης, Καθηγητής Γενετικής Πανεπιστημίου Πατρών με θέμα:
"Εθελοντισμός και αλτρουϊσμός: Φύση ή ανατροφή;"

18:45 Βιολέτα Σιγάλα, Δ/ντρια Παιδοψυχιατρικής Κλινικής του Γενικού Νοσοκομείου Παιδών "Καραμανδανείου" με θέμα: "Εθελοντισμός: Υπέρβαση του εαυτού μας"

19:00 Αναστάσιος Γερασιμάτος, Διασώστης, Εκπαιδευτής - Εκπαιδευτών, Προϊστάμενος Τμήματος Εκπαίδευσης Ε.Ε.Σ. με θέμα: "Η ευθύνη του να είσαι Εθελοντής και η Αποτελεσματικότητα του στην Αντιμετώπιση των Καταστροφών".

19:15 Ανδρέας Σαμοθρακίτης, Ιατρός, Πρόεδρος της Κίνησης "Πρόταση", Γενικός Γραμματέας Κέντρου Πρόληψης Νομού Αχαΐας με θέμα: "Εθελοντισμός στην Πρόληψη".

20:00 Συζήτηση

Ο Εθελοντισμός είναι μια αυθεντική στάση καρδιάς

ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΑΤΙΔΟΣ	2610	525774
ΝΟΜΑΡΧΙΑ	526382	528408
Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	2610	638125
Κ.Ε.Π.	638301/2	
ΝΟΜΑΡΧΙΑΣ	2610	317497
ΔΗΜΟΥ ΠΑΤΡΕΩΝ	2610	343400
ΔΗΜΟΥ ΜΕΣΣΑΤΙΔΟΣ	2610	243200/1
ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ	2610	525774/5
ΑΓ. ΑΝΔΡΕΑΣ	2610	223812
	227000	
Π.Π.Γ.Ν.Π.	2610	999111
409	994537	
ΝΟΣ. ΘΩΡΑΚΟΣ	2610	274008
	2610	623535
ΚΑΡΑΜΑΝΔΑΝΕΙΟ	622568	
	2610	622568
	622222	
Ο.Α.Ε.Α.	2610	313361
Ε'ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΤΜ.	2610	695053
ΚΕΝΤΡΟ ΥΓΕΙΑΣ ΧΑΛ.	26940	22222
ΑΓΡ. ΙΑΤΡΕΙΟ ΣΑΡΑΒ.	2610	520120
Ι.Κ.Α. (ΨΑΡΟΦΑΪ)	2610	330658
Α'ΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	2610	622606
Β'ΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	2610	622435/6
<u>ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ</u>		
ΔΕΜΕΝΙΚΩΝ	2610	520676
ΚΑΛΑΙΘΕΑΣ	2610	590111
ΚΡΗΝΙΣ	2610	521491
1 ^ο ΟΒΡΥΑΣ	2610	521600
2 ^ο ΟΒΡΥΑΣ	2610	524609
ΠΕΤΡΩΤΟΥ	2610	330879
ΣΑΡΑΒΑΛΙΟΥ	2610	522165
ΓΥΜΝΑΣΙΑ		
ΔΕΜΕΝΙΚΩΝ	2610	520489
ΟΒΡΥΑΣ	2610	520560
ΣΑΡΑΒΑΛΙΟΥ	2610	521450
ΔΥΚΕΙΑ		
ΔΕΜΕΝΙΚΩΝ	2610	525765

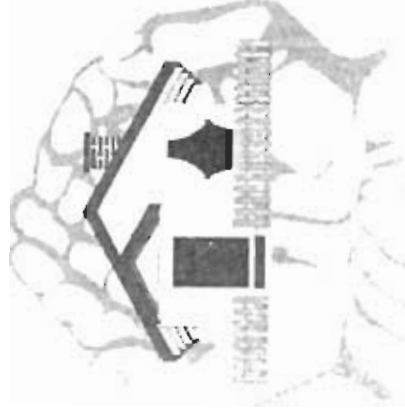
Ο Κοινωνικός Τομέας του Δήμου Μεσσήτιδος στεγάζεται στην οδό Δημοκρατίας 209, Οθρών και δέχεται καθημερινά το κοινό

από 9:00 έως 14:00.

Η επαφή σας με την υπηρεσία, είναι πάντοτε καλύτερη μετά από ένα τηλεφωνικό ραντέβου.

2610-526382, 525774/5

Το Πρόγραμμα Βοήθειας στο Σπίτι στεγάζεται στην οδό Ηλείας 83 στην Οθρόν, τηλ.: 2610 526292.

ΔΗΜΟΣ
ΜΕΣΣΑΤΙΔΟΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

σε 5' λεπτά
σώζεις
μια ζωή

Κάτι Νέο

Αρχίζει στο Δήμο μας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Προγράμματα

«Βοήθεια στο Σπίτι»

Ο Δήμος Μεσσατίδους εγκαινίασε το Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι».

✓ Σκοπός των προγραμμάτων:

Η κάλυψη βασικών αναγκών κοινωνικής φροντίδας για την αξιοπρεπή και αυτόνομη διαβίωση των ηλικιωμένων.

✓ Το πρόγραμμα απευθύνεται από:

Κοινωνικό Λειτουργό, Νοσηλεύτη και Οικογενειακό Βοηθό οι οποίοι μετακινούνται με αυτοκίνητο του προγράμματος.

✓ Αποβιβάζονται σε άτομα που:

- Δεν αυτοεξυπηρετούνται πλήρως
- Ζουν μοναχικά
- Χρειάζονται ιδιαίτερη φροντίδα
- Δεν έχουν επαρκείς πόρους ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής τους και να παραμείνουν στο φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον.

✓ Υπηρεσίες που παρέχονται:

Ψυχοσυναισθηματική στήριξη και συμβουλευτική οικογενειακή παρέμβαση. Διασύνδεση με Υπηρεσίες Υγείας και Πρόνοιας και ενημέρωση για τα Προνοιακά τους δικαιώματα. Νοσηλευτική φροντίδα. Οικογενειακή βοήθεια, οικιακή καθαριότητα, κάλυψη καθημερινών αναγκών διαβίωσης.

Ο Κοινωνικός Τομέας κάθε Δήμου είναι ο καθήκοντος των όλων προβλέπει μια Δημοτική Αρχή.

Γνωρίζουμε ότι δεν είναι εύκολος ο δρόμος για την αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων. Εμάστε όμως έτοιμοι να κάνουμε έναν όμορφο αιώνα για τα παιδιά μας, για τους εαυτούς μας, για την ίδια τη ζωή. Τα όπλα που χρειαζόμαστε σ' αυτόν τον αγώνα είναι η ΑΓΑΠΗ, η ΓΝΩΣΗ, η ΑΛΗΘΕΙΑ, η ΑΥΝΑΜΗ, η ΑΔΗΦΕΛΙΑ.

Τα κοινωνικά προβλήματα όπως η ανεργία, η οικονομική ανέχεια, η οικολογική καταστροφή, οι ασθένειες, τα τροχαία ατυχήματα, η εβελούτητα, για το μέλλον κ.λ.π. δημιουργούν τεράστια ψυχολογικά προβλήματα κυρίως στους νέους. Επακόλουθο είναι η άσκηση της βίας, της εγκληματικότητας, της διαδοχής των ναρκωτικών, της ασιμονωσης, της αδράνειας, της έλλειψης επιστοσύνης.

Θα προσπαθήσουμε να βάλουμε ένα λιθαράκι, μαζί με εκατομμύρια ανθρώπους σε όλο τον πλανήτη που κάνουν το ίδιο, για να κερδίσουμε το νόημα της ζωής. Στην προσπάθεια αυτή κανένας δεν περιμένει. Όλοι έχουμε υπογράψει να δώσουμε ένα καλύτερο αύριο στα παιδιά μας.

Όσοι ενδιαφέρονται για τα κοινά και θέλουν να κερδίσουν ό,τι καλύτερο αυτός, σφείδουν να παραδεχθούν ότι στις προσπάθειες αυτές δεν έχουν θέση ούτε οι κακίες, ούτε τα μικροσυμφέροντα, ούτε οι διχονοίες.

Με εγκάρδιους χαιρετισμούς

Αθ. Κολιτσίδας

Δήμαρχος Μεσσατίδους

Λυσιώνικη Ξημερώνα

Παρέχεται ενημέρωση στήριξη σε συμπολίτες μας που αντιμετωπίζουν προβλήματα στην προσωπική και κοινωνική τους ζωή. Τα ειδικά θέματα με τα οποία ασχολείται η υπηρεσία είναι:

✓ Συμβουλευτικό Κέντρο Οικογένειας:

Ατομική και οικογενειακή συμβουλευτική σε γονείς, νέους κ.λ.π. σε συνθήκες σεβασμού, κατανόησης

✓ Στήριξη οικογενειών σε οικονομικά δύσκολα:

- Οικονομική ενίσχυση των οικογενειών σε εποχές εορτών αλλά και έκτακτα για την αντιμετώπιση απρόβλεπτων αναγκών
- Δωρεάν Φροντιστήρια Ξένων Γλωσσών για τα παιδιά

✓ Παιδικές Κατασκηνώσεις για το Καλοκαίρι

Στήριξη για άλλες υπηρεσίες και παροχές

✓ Οικονομικές απόμονες κερτημένων από ταξινές ομάδες

- Στήριξη σε γονείς και εξαρτημένους για την αντιμετώπιση του προβλήματος της χρήσης ουσιών
- Ενημέρωση - πληροφόρηση για θεραπευτικά προγράμματα απεξάρτησης

✓ Ενημερωτικές διαλέξεις:

Η υπηρεσία σε συνεργασία με ειδικούς Επιστήμονες πραγματοποιεί ενημερωτικές διαλέξεις για κοινωνικά θέματα όπως η πρόληπτική ιατρική, υγιεινή διατροφή, πρόληψη της εξάρτησης, επικινδυνία τροχαία ατυχήματα και άλλα με στόχο την ενημέρωση και αντιμετώπιση των προβλημάτων των δημοτών

ατόμων και Ατόμων Με Ειδικές Ανάγκες (ΑΜΕΑ) που χρειάζονται βοήθεια, η οποία να τους παρέχεται στο σπίτι.

ΣΚΟΠΟΣ

- Παραμονή των ηλικιωμένων και ΑΜΕΑ στο οικείο και οικογενειακό περιβάλλον.
- Αποφυγή περιθαλψης στα ιδρύματα.
- Βελτίωση ποιότητας ζωής.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

- Δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για την αξιοπρεπή και αυτόνομη διαβίωση ηλικιωμένων και ΑΜΕΑ.
- Κάλυψη των βασικών αναγκών κοινωνικής φροντίδας.
- Η υποστήριξη της οικογένειας ώστε να κρατήσει κοντά της τα ηλικιωμένα ή ανήμπορα μέλη της.

Το πρόγραμμα απευθύνεται:

- Σε μοναχικά ηλικιωμένα άτομα που αδυνατούν να αυτοεξυπηρετηθούν πλήρως.
- Σε άτομα με ειδικές ανάγκες (ΑΜΕΑ) που χρήζουν βοήθειας στο σπίτι.

από ειδικευμένο προσωπικό (κοινωνικό λειτουργό, ιατρό, νοσηλεύτρια, οικογενειακή βοηθό).

- Η Κοινωνική Λειτουργός με την παρουσία της εμπυχώνει και υποστηρίζει τα άτομα τρίτης ηλικίας και ΑΜΕΑ. Συζητά, πληροφορεί και συμμετέχει ενεργά στην επίλυση προβλημάτων που αντιμετωπίζει.
- Η Νοσηλεύτρια με την προσωπική της φροντίδα καθώς και με την συνεργασία της με Ιατρό στοχεύει στον έλεγχο της γενικής κατάστασης της υγείας του ηλικιωμένου.
- Η Οικογενειακή Βοηθός φροντίζει για την καθαριότητα και την υγιεινή του χώρου των ηλικιωμένων και ΑΜΕΑ καθώς και για την καλή λειτουργία του σπιτιού του με την διεκπεραίωση κάποιων πρακτικών αναγκών (π.χ. εξόφληση λογαριασμών, αγορά αγαθών κλπ).

Το πρόγραμμα εφαρμόζει στην πράξη του συνδυασμό αυτοβοήθειας και εθελοντικής προσφοράς

ΑΙΤΗΣΗ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ» ΔΗΜΟΥ ΒΡΑΧΝΑΙΚΩΝ

ΕΠΩΝΥΜΟ: .....
ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΟΣ: .....
ΑΙΕΘΥΝΣΗ: .....
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: .....
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΡΙΤΟΥ ΚΑΤΑΘΕΤΟΝΤΟΣ ΤΗΝ ΑΙΤΗΣΗ: .....
ΕΠΩΝΥΜΟ: .....
ΟΝΟΜΑ: .....
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: .....
ΤΑΜΕΙΟ: .....
ΠΛΗΘΗ: .....
ΗΛΙΚΙΑ: .....
ΟΝΟΜΑ: .....

Κ.Τ.Α.Δ.Α. αε
Κέντρο Τοπικής
Ανάπτυξης Δυτικής
Αχαιας

Υπουργείο Εργασίας &
Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό
Ταμείο

ΒΡΑΧΝΑΙΪΚΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

«ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ»

ΔΗΜΟΣ

ΒΡΑΧΝΑΙΪΚΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

«ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ»

Κατ' οίκον περιθαλψη ανήμπορων ατόμων

«Στηρίζουμε

συνανθρώπους

που έχουν ανάγκη»

συμμετοχή!

Συμπληρώστε τη Δήλωση Συμμετοχής και ταχυδρομείστε την ή παραδώστε την αυτοπροσώπως στη διεύθυνση:

ΔΗΛΩΣΗ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: .....

ΗΛΙΚΙΑ: .....

ΠΟΛΗ: .....

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: .....

ΟΙΚΟΓ. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: .....

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ: .....

ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΠΡΟΣΦΕΡΩ

- ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ
- ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΕΙΣ (πληρωμή λογαριασμών, ψώνια κλπ)

• ΜΑΓΕΙΡΕΜΑ .....

• ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ .....

• ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΣ ΧΡΟΝΟΣ .....

Πληροφορίες: Γεωργαντοπούλου Βασιλική -

Κοινωνική Λειτουργός

Διεύθυνση: Πατρών Πύργου, Βραχναίικα

(Σταυροπούλειο Πνευματικό Κέντρο)

ΤΚ 25002

Τηλ.: 2610-672377

Π.Ε.Π. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ:

«Ενδυνάμωση & Ανάπτυξη Κοινωνικών Υπηρεσιών Υποστήριξης»

ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ:

- Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)
- Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ:

Κέντρο Τοπικής Ανάπτυξης Δυτικής Αχαιας Α.Ε

Τηλ.: 2693025300

συμμετοχή!
Συμπληρώστε τη Δήλωση Συμμετοχής και ταχυδρομείστε την ή παραδώστε την αυτοπροσώπως στη διεύθυνση:

ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΑΤΙΔΑΣ

Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Κ.Τ.Α.Δ.Α. σε Κέντρο Τοπικής Ανάπτυξης Δυτικής Αχαιας

Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΔΗΛΩΣΗ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: .....

ΗΛΙΚΙΑ: .....

ΠΟΛΗ: .....

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: .....

ΟΙΚΟΓ. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: .....

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ: .....

ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΠΡΟΣΦΕΡΩ

- ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ
- ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΕΙΣ (πληρωμή λογαριασμών, ψώνια κλπ)
- ΜΑΓΕΙΡΕΜΑ
- ΚΑΤΑΛΑΜΟ .....

- ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΣ ΧΡΟΝΟΣ .....

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

«ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ»

Πληροφορίες: ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΖΗΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ

Διεύθυνση: ΗΛΕΙΑΣ 83- ΟΒΡΥΑ ΠΑΤΡΩΝ

Τηλ.: 2610-526292

Π.Ε.Π. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ:

«Ενδυνάμωση & Ανάπτυξη Κοινωνικών Υπηρεσιών

Υποστήριξης»

ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ:

• Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)

• Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ:

Κέντρο Τοπικής Ανάπτυξης

Δυτικής Αχαιας Α.Ε.

Τηλ: 2693025300

Fax: 2693024104

e-mail: ktada@otenet.gr

ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΑΤΙΔΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

«ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ»

Κατ' οίκον περιθαλψη ανήμπορων ατόμων

«Στηρίζουμε

συνανθρώπους

που έχουν ανάγκη»

δημιουργήθηκε για την περίθαλψη ηλικιωμένων ατόμων και Ατόμων Με Ειδικές Ανάγκες (ΑΜΕΑ) που χρειάζονται βοήθεια, η οποία να τους παρέχεται στο σπίτι.

ΣΚΟΠΟΣ

- Παραμονή των ηλικιωμένων και ΑΜΕΑ στο οικείο και οικογενειακό περιβάλλον.
- Αποφυγή περίθαλψης στα ιδρύματα.
- Βελτίωση ποιότητας ζωής.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

- Δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για την αξιοπρεπή και αυτόνομη διαβίωση ηλικιωμένων και ΑΜΕΑ.
- Κάλυψη των βασικών αναγκών κοινωνικής φροντίδας.
- Η υποστήριξη της οικογένειας ώστε να κρατήσει κοντά της τα ηλικιωμένα ή ανήμπορα μέλη της.

Το πρόγραμμα απευθύνεται:

- Σε μοναχικά ηλικιωμένα άτομα που αδυνατούν να αυτοεξυπηρετηθούν πλήρως.
- Σε άτομα με ειδικές ανάγκες (ΑΜΕΑ) που χρήζουν βοήθειας στο σπίτι.

Οι υπηρεσίες των προγραμμάτων παρέχονται από ειδικευμένο προσωπικό (κοινωνικό λειτουργό, νοσηλεύτρια, οικογενειακή βοηθό).

- Η Κοινωνική Λειτουργός με την παρουσία της εμπυχώνει και υποστηρίζει τα άτομα τρίτης ηλικίας και ΑΜΕΑ. Συζητά, πληροφορεί και συμμετέχει ενεργά στην επίλυση προβλημάτων που αντιμετωπίζει.
- Η Νοσηλεύτρια με την προσωπική της φροντίδα καθώς και με την συνεργασία της με Ιατρό στοχεύει στον έλεγχο της γενικής κατάστασης της υγείας του ηλικιωμένου.
- Η Οικογενειακή Βοηθός φροντίζει για την καθαριότητα και την υγιεινή του χώρου των ηλικιωμένων και ΑΜΕΑ καθώς και για την καλή λειτουργία του σπιτιού του με την διεκπεραίωση κάποιων πρακτικών αναγκών (π.χ. εξόφληση λογαριασμών, αγορά αγαθών κλπ).

Το πρόγραμμα εφαρμόζει στην πράξη του συνδυασμό αυτοβοήθειας και εθελοντικής προσφοράς

ΑΙΤΗΣΗ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ» ΔΗΜΟΥ ΜΕΣΣΑΤΙΑΣ

ΕΠΩΝΥΜΟ: .....
ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΟΣ: .....
ΗΛΙΚΙΑ: .....
ΤΟΠΗ: .....
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: .....
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: .....
ΕΠΩΝΥΜΟ: .....
ΟΝΟΜΑ: .....
ΕΠΩΝΥΜΟ: .....
ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΟΣ: .....
ΗΛΙΚΙΑ: .....
ΤΟΠΗ: .....
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: .....
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: .....
ΕΠΩΝΥΜΟ: .....
ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΟΣ: .....
ΗΛΙΚΙΑ: .....
ΤΟΠΗ: .....
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: .....
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: .....

α. ΑΤΟΜΙΚΗ ΚΑΡΤΕΛΑ ΕΠΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΥ

- Ονοματεπώνυμο
- Όνομα πατρός / συζύγου:
- Έτος γέννησης:
- Τόπος γέννησης / καταγωγής:
- Διεύθυνση κατοικίας: . . . . . : Τ.Κ.:
- Τηλέφωνο:
- Επάγγελμα:

β. ΚΑΡΤΕΛΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

- Ονοματεπώνυμο:
- Όνομα πατρός / συζύγου:
- Έτος γέννησης:
- Τόπος γέννησης / καταγωγής:
- Διεύθυνση κατοικίας: Τ.Κ.: Τηλ.:
- Πλησιέστερος συγγενής:
- Διεύθυνση κατοικίας συγγενούς: Τηλ.:

Κοινωνικό ιστορικό

- Αιτία παραπομπής:
- Εκπαίδευση:
  - Δημοτικό
  - Γυμνάσιο
  - Λύκειο
  - Ανωτ. Σπουδές
  - Αναλφάβητος
- Επάγγελμα:
- Συνταξιοδοτικός φορέας:
  - ΙΚΑ   Δημόσιο
  - ΤΕΒΕ   Ανασφάλιστος

ΟΓΑ

Υ. ΚΑΡΤΕΛΑ ΥΓΕΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΥΓΕΙΑΣ ΕΝΗΛΙΚΟΥ

➤ Γενική περιγραφή ψυχοσωματικής κατάστασης

- Καλή
- Πολύ καλή
- Άριστη

➤ Πάσχει από κάποια ασθένεια   Ναι   Όχι

  Ή μόνιμη αναπηρία   Ναι   Όχι

Αν ναι ποια

Τόπος κατοικίας

➤ Γενική περιγραφή συνθηκών κατοικίας:

- Είναι μονοκατοικία
- Είναι πολυκατοικία
- Είναι μικρή κατοικία
- Είναι μεγάλη κατοικία
- Είναι καθαροί οι χώροι   Ναι   Όχι

- Οικονομική κατάσταση:

- Πολύ καλή
- Καλή
- Μέτρια

- Σύνθεση οικογένειας:

Είδος παροχής

- Συμβουλευτική στήριξη του ατόμου
- Συμβουλευτική στήριξη οικογένειας
- Κοινωνική στήριξη
- Συνεργασία με ειδικό για ψυχική στήριξη
- Συνίσταται ψυχολογική στήριξη:

Ναι	Όχι	Απαιτείται διερεύνηση
-----	-----	-----------------------

- Συνεργασία με άλλους φορείς

Ναι	Όχι	Ποιές
-----	-----	-------

- Υπάρχουν εθελοντικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στο Πρόγραμμα

Ναι	Όχι	Ποιες
-----	-----	-------

- Αιτία διακοπής
- Άλλα στοιχεία

γ. ΚΑΡΤΕΛΑ ΥΓΕΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΥΓΕΙΑΣ ΠΑΙΔΙΟΥ

- Εμβολιασμοί:
- Λοιμώδη νοσήματα που έχει περάσει:
- Γενική περιγραφή ψυχοσωματικής κατάστασης:

Καλή

Πολύ καλή

Άριστη

- Πάσχει από κάποια ασθένεια ή έχει κάποια μόνιμη σωματική αναπηρία

Ναι

Όχι

Αν ναι, ποια

- Είναι αλλεργικό

Ναι

Όχι

Αλλεργιογόνος παράγοντας

Τόπος κατοικίας

- Γενική περιγραφή συνθηκών κατοικίας:

- Είναι μονοκατοικία
- Είναι πολυκατοικία
- Είναι μικρή κατοικία
- Είναι μεγάλη κατοικία
- Είναι καθαροί οι χώροι

Ναι

Όχι

INFORMA STENOGRÁFICA APLICADA A LA ENSEÑANZA DE LA LINGÜÍSTICA Y LA LINGÜÍSTICA APLICADA

[The main body of the page contains several horizontal lines, some of which are obscured by grey rectangular redaction marks. The text is illegible due to the redactions and the quality of the scan.]

ΚΟΙΝΩ

ΝΟΣΗΛΕΥΤΡΙΑ

ΟΙΚΙΑΚΗ ΒΟΗΘΟΣ

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ – ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

Την Ημερίδα Συνδιοργανώνουν:

- Ομίλος Εθελοντών Κατά Του Καρκίνου - παρ.μα Ν Αχαΐας

"ΑΛΜΑ ΖΩΗΣ" Πανελληνίας Συλλογός Γυναικών με Καρκίνο Μαστού
- παρ.μα Ν Αχαΐας
Πατρέας 8-10, Πάτρα • Τηλεφωνό Επικοινωνίας: 2610 226122

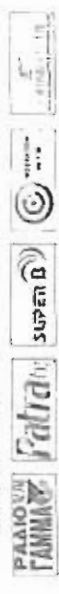
Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης -Π.Δ.Ε.
Ν.Ε.Ο. Πατρών-Αθηνών 28 • Πάτρα

Νομαρχιακή Επιτροπή Ισότητας των Φύλων(Ν.Ε.Ι.) Αχαΐας
Κορινθού 327 -Πάτρα • Τηλεφωνό Επικοινωνίας: 2610 638331

Δημός Μεσσητίας
Οβρυά • Τηλεφωνό Επικοινωνίας: 2610 525775

Ευχαριστούμε θερμά για την υποστήριξη τους:

ΔΗΜΟ ΠΑΤΡΩΝ - ΔΗΜΟ ΦΑΡΩΝ - ΔΗΜΟ ΓΛΕΝΙΑΣ

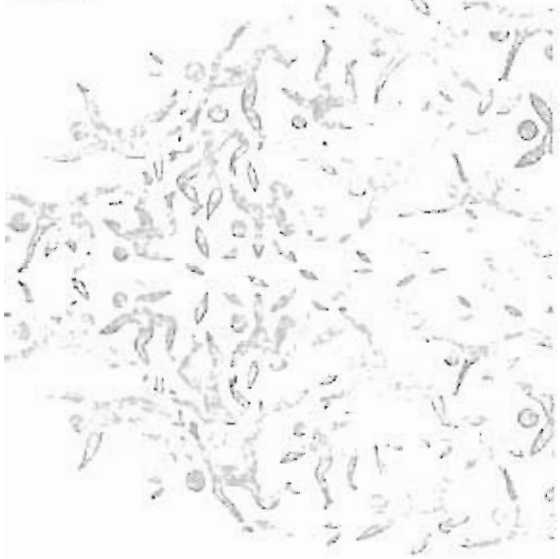
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ ΜΗΝΑΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΡΚΙΝΟ ΜΑΣΤΟΥ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΣΕ ΗΜΕΡΙΔΑ

Θέμα: -ΠΡΟΛΗΨΗ-ΕΓΚΑΙΡΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΚΑΡΚΙΝΟΥ ΜΑΣΤΟΥ-

ΤΕΤΑΡΤΗ 20 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2004, ώρα 10:30

ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΑΤΙΔΟΣ - ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΟΒΡΥΑΣ.
ΠΑΡΟΔΟΣ ΑΜΠΕΛΩΝΩΝ - ΟΒΡΥΑ

18:30 - 18:45
Προσέλευση

18:45 - 19:15
Χαιρετισμοί

19:15 - 20:30
Ομιλίες

20:30 - 21:00
Συζήτηση

21:00

Μπουφές με Κερσομάτα

● **Καλαφίτης Χαράλαμπος**
Παθολόγος - Ογκολόγος, Διευθ. Ογκολογικής κλινικής Π.Γ.Ν. Π. Ρίου
Θέμα - Πρόληψη εκτετατή διάγνωση καρκίνου μαστού*

● **Λυκακή Ελένη**
Ακτινολόγος, Α. Επιμελήτρια Π.Γ.Ν. Π. Ρίου
Θέμα - Ο ρόλος της υποδόριας στην πρόληψη και έγκαιρη διάγνωση*

● **Βλάχος Ιωάννης**
Dr ψυχιατρικός-ψυχοθεραπευτής
Θέμα - Ανασταλτικοί παράγοντές στην κινητικότητα των γυναικών για πρόληψη έγκαιρη διάγνωση*

● **Κούρτα Ραχή**
Γραμματέας της Δ.Ε. - Εβελόντρα, "ΑΛΜΑ ΣΩΗΣ" Π.Σ.Γ.Κ.Μ. Παρορθημάτων Ηλείας Αχαΐας
Θέμα - Ο ρόλος του μαστού και εγυν*

Συμπόνητρα

● **Λυμπερή Βασιλική**
Διευθύντρια Συμβουλής Δημόν Μασοαθίδοσ & Μέλοσ τήσ Ν.Ε.Ι. Αχαΐασ

Σας προσκαλούμε στην Ημερίδα που διοργανώνουμε στα πλαίσια του καθιερωμένου μήνα Οκτωβρίου ως μήνα Πρόληψης και ενημέρωσης για τον καρκίνο του μαστού.

με **θέμα** : « **Πρόληψη - Έγκαιρη Διάγνωση Καρκίνου Μαστού**,
την **Τετάρτη 20 Οκτωβρίου 2004** και **ώρα 18.30**, στο Γυμνασίο Οδρούσ του Δήμου Μόσαο τήδοσ (παροδοσ Αμπελιώνων - Οδρούσ).

Επίδοξη μασ είναι μεσο από αυτή την εκδήλωση, που συνδιοργανώνουμε με ευεαθήρα και εγχαπή δήμοσδοί και ιδιωτικοί φοροίς, να συμβαλλομε στην απομείωση τήσ και να διαδοσομε το μήνυμα τήσ πρόληψήσ.

ΜΕ ΤΗΝ

Το Δ.Σ του παροτίν Ν. Αχαΐασ Ομόλοσ Εβελόντων Κατα του Καρκίνου
Το Δ.Σ του παροτίν Ν. Αχαΐασ

"ΑΛΜΑ ΣΩΗΣ" Π.Σ. Γυναικών με Καρκίνο Μαστού

Προσπερδοσ Τάμελο Αναπτυξήσ Π.Δ.Ε.

Μομάρχιακη Επτήροπή Ισοτήρασ Τίαν Φυλιών Αχαΐασ

Δήμοσ Μοσοαθίδοσ

